

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потєбні  
Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА / ПРОЕКТ**

**НА ТЕМУ: УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПРОМИСЛОВОГО  
ПІДПРИЄМСТВА ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО  
МЕНЕДЖМЕНТУ**  
**другий (магістерський)**

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0722-уфпс-з  
спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та  
страхування”

(код і назва спеціальності)

освітньої програми управління фінансами  
підприємницьких структур

(код і назва освітньої програми)

спеціалізації \_\_\_\_\_

(код і назва спеціалізації)

Гендріховський М.С.

(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри інформаційної економіки,  
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)  
підприємництва та фінансів, доцент, к.е.н.

Ткаченко Є.Ю.

Рецензент  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Запоріжжя

2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**  
**ІМ Ю.М.ПОТЕБНІ**

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів  
Рівень вищої освіти другий (магістерський)  
Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”  
(код та назва)  
Освітня програма управління фінансами підприємницьких структур

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
“\_\_\_” \_\_\_\_\_ 2024 року

**З А В Д А Н Н Я**

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

Гендріховському Максиму Сергійовичу  
(прізвище, ім'я, по батькові)

**1. Тема роботи (проекту) Управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту**

**керівник роботи Ткаченко Єлизавета Юріївна, к.е.н., доцент**  
( прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від “09” жовтня 2023 року № 1579-с та

2. Строк подання студентом роботи 01.03.2024

3. Вихідні дані до роботи :1. Постановка задачі.

2. Перелік літератури.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретична частина

2. Аналітична частина

3. Рекомендації

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

презентація

## 6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.		
2	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.		
3	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.		

7. Дата видачі завдання 10.09.2021 р.

## КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розробка плану роботи.	09.10.23	виконано
2.	Збір вихідних даних.	17.10.23	виконано
3.	Обробка теоретичних джерел.	20.10.23	виконано
4.	Розробка першого і другого розділу.	31.10.23	виконано
5.	Розробка третього розділу.	01.01.24	виконано
6.	Оформлення і нормоконтроль кваліфікаційної роботи.	01.02.24	виконано
7.	Захист кваліфікаційної роботи.	12.03.24	виконано

Студент \_\_\_\_\_ Гендріховський М.С.  
( підпис ) ( ініціали та прізвище )

Керівник роботи (проекту) \_\_\_\_\_ Ткаченко Є.Ю.  
( підпис ) ( ініціали та прізвище )

**Нормоконтроль пройдено**

Нормоконтролер \_\_\_\_\_ Шапуров О.О.  
( підпис ) ( ініціали та прізвище )

## АНОТАЦІЯ

Гендріховський М.С. Управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту: 123 с., 21 рис., 23 табл., 75 джерел, додатки

Ключові слова: фінансовий стан, управління, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність.

Розглянуто теоретичні та методичні основи управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту. Визначено показники розвитку молочної промисловості України. Досліджені показники фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод». Визначено напрями удосконалення управління фінансовим станом ТОВ «Пирятинський сирзавод» за технологією фінансового менеджменту.

## ABSTRACT

Hendrikhovskiyi M. Management of the financial condition of an industrial enterprise using financial management technology: 123 pages, 21 figures, 23 tables, 75 sources, appendices.

Keywords: financial condition, management, financial stability, liquidity, profitability.

The theoretical and methodical foundations of managing the financial condition of an industrial enterprise by financial management technology are considered. The indicators of the development of the dairy industry of Ukraine have been determined. The indicators of the financial condition of "Pyryatynskiyi cheese factory" LLC were studied. The directions for improving the management of the financial condition of "Pyryatynskiyi syrzhavod" LLC according to the technology of financial management have been determined.

## ЗМІСТ

ВСТУП .....	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ .....	12
1.1 Сутність та необхідність оцінки фінансового стану підприємства.	12
1.2 Сутність, принципи та етапи управління фінансовим станом підприємства.....	20
1.3 Показники розвитку хімічної промисловості України в 2007-2021рр.	30
Висновки до розділу 1 .....	40
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» .....	42
2.1 Загальна характеристика господарської діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	42
2.2 Аналіз формування капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	49
2.3 Аналіз активів ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	54
2.4 Аналіз показників ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	63
2.5 Дослідження фінансових результатів ТОВ «Пирятинський сирзавод»	66
Висновки до розділу 2 .....	72
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ .....	74
3.1 Напрями покращення фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	74
3.2 Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Пирятинський сирзавод» .....	78
3.3 Формування моделі моніторингу фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	86
Висновки до розділу 3 .....	98

ВИСНОВКИ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104
ДОДАТКИ.....	112

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,  
СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
Автор	авт.	
Автореферат	автореф.	
В		
Вулиця	вул.	
Г		
Гривня	грн.	біля цифр
Д		
Додаток	дод.	
Дисертація	дис.	
Доклад	докл.	
Доктор	д-р	у назві вченої ступені
Документ	док.	
Доцент	доц.	біля прізвища
З		
Завідуючий	зав.	при назві посади
І		
Імені	ім	біля прізвища
Інше	ін.	
К		
Кандидат	канд.	у назві вченої ступені
Кафедра	каф.	
Кабінет міністрів України	КМУ	
Л		
Літр	л.	біля цифр
М		
Місто	м.	
Мільйон гривен	млн.грн.	
Мільярд гривен	млрд. грн.	біля цифр
Н		
Науково дослідницький інститут	НДІ	
Номер	№	біля цифр
О		
Область, обласний	обл.	
Одиниця виміру	од. вим	
П		
Публічне акціонерне товариство	ПАТ	

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
Примітка	прим.	
Промисловість	пром-сть	
Р		
Рік	р.	біля цифр
Роки	р.р.	біля цифр
Розділ	розд.	
Район	р-н	
Рецензія	рец.	
Рисунок	рис.	
С		
Сторінка	с.	біля цифр
Т		
Таблиця	табл.	
Таке інше	т.і.	
Тисяч одиниць	тис. од.	біля цифр
Ф		
Факультет	фак.	
Ч		
Чоловік	чол.	



## ВСТУП

Актуальність теми. Кінцевим результатом діяльності будь-якого підприємства є отримання економічної вигоди, що в грошовому еквіваленті прирівнюється до отримання прибутку. Для досягнення цих цілей необхідно забезпечувати реалізацію алгоритму дій, спрямованих на постійне поліпшення фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан є індикатором успішності на ринку серед конкурентів. Чим краще фінансовий стан, тим більш привабливим для інвесторів і потенційних клієнтів стає підприємство.

Аналіз фінансового стану – це один із найважливіших етапів оцінки результатів, досягнутих підприємством. Покращення технологій і постійна трансформація методів управління бізнесом здійснюють безпосередній вплив на фінансову складову організації. Тому аналіз діяльності підприємства на основі його фінансової звітності (яка використовується для вивчення основних коефіцієнтів) дозволяє здійснити оцінку поточного стану та спрогнозувати кроки модернізації бізнес-процесів.

Необхідність оцінки, аналізу й управління фінансовим станом викликана збитковістю та неплатоспроможністю значної кількості вітчизняних підприємств, незадовільною структурою їх капіталу. Реальне відображення фінансового стану суб'єктів господарювання досить часто на практиці ускладнюється недосконалими методичними підходами до його оцінки. Ці проблеми є актуальними для підприємств України незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Проблеми теоретичних та практичних засад управління фінансовим станом підприємства розглядали такі зарубіжні вчені, як: Е.Альтман, Л. Бернстайн, У. Бівер, Г. Савицька, Р. Таффлер. та ін. Різні аспекти дослідження цієї проблеми відображено в роботах вітчизняних науковців, таких як: В.В. Готра, М.П. Денисенко, Ю.В. Ковтуненко, Н.Л. Марусяк, Д.В. Попович, Р.А. Чемчикаленко, О.О. Яцух та ін.

Актуальність проблем дослідження процесів управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту обумовили вибір теми роботи, мету, завдання та напрямки дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту.

Відповідно до цільової спрямованості роботи поставлено такі задачі:

- розглянути теоретичні та методичні основи управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту;

- визначити показники розвитку молочної промисловості України;

- дослідити показники фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод»;

- визначити напрями удосконалення управління фінансовим станом ТОВ «Пирятинський сирзавод» за технологією фінансового менеджменту.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні положення та практичний інструментарій управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному: удосконалено науково – методичні підходи управління фінансовим станом промислового підприємства за технологією фінансового менеджменту. Запропоновано шляхи покращення процесів управління фінансовим станом на основі автоматизації процесів його моніторингу.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну базу дослідження склали загальнонаукові та спеціальні методи: для уточнення понятійного апарату, розвитку теоретико-методологічних засад – методи порівняння, аналізу та синтезу, індукції та дедукції; для аналізу статистичних даних – методи групувань, середніх величин, порівняльного аналізу, графічний;

для визначення стану впровадження методів оцінки фінансового стану – метод опитувань, систематизації та узагальнення. Основою досліджень стали фундаментальні положення економічної теорії, законодавчі й нормативні акти України, монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному:

удосконалено науково – методичні підходи управління фінансовим станом ТОВ “Пирятинський сирзавод”, які, на відміну від існуючих, передбачають можливість забезпечення постійного моніторингу фінансового стану підприємства на основі сучасних систем автоматизації.

Інформаційною базою дослідження виступали роботи вітчизняних та зарубіжних учених-економістів з питань фінансового аналізу, спеціальна економічна література, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій, дані бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в можливості використання запропонованих практичних рекомендацій для підвищення якості та ефективності формування системи управління фінансовим станом підприємства.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

# РОЗДІЛ 1

## ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

### 1.1 Сутність та необхідність оцінки фінансового стану підприємства

Розвиток економіки в сучасних складних умовах воєнного стану підвищує важливість фінансового аналізу як необхідної складової процесу управління підприємством. Практична реалізація даного напрямку фінансового аналізу полягає, перш за все, у виявленні можливостей підвищення ефективності діяльності підприємства, визначенні перспектив його подальшого розвитку.

Одним із головних завдань функціонування будь-якого підприємства в сучасних умовах є забезпечення стабільного фінансового становища. Перед прийняттям важливих управлінських рішень на підприємстві необхідно оцінити фінансовий стан підприємства. Така оцінка допоможе виявити наявні проблеми в його роботі.

Тлумачення терміну «фінансовий стан підприємства» має важливе наукове та практичне значення, оскільки його правильне трактування призводить до підвищення ефективності оцінки реального стану підприємства з урахуванням факторів, що на нього впливають. Таким чином, обґрунтоване пояснення змісту поняття є першим кроком до успішного проведення дослідження фінансового стану конкретного підприємства [63, с. 262]

Але перш ніж проводити оцінку, необхідно чітко визначити зміст поняття «фінансовий стан підприємства».

Поняття фінансового стану підприємства нормативно не визначено, однак існує багато трактувань цього поняття науковцями (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення сутності поняття “фінансовий стан”

Автор	Визначення автора
1	2
О.Я. Базилінська [5, с. 10]	Розглядається як сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання ресурсів підприємства наявність та використання ресурсів
І.М. Бойчик [7, с. 8]	Спроможність підприємства вести господарську діяльність на основі своєчасного погашення усіх видів заборгованості, раціональної структури капіталу і господарських засобів погашення усіх видів заборгованості, раціональна структура капіталу
М.П. Денисенко, О.В. Зазимко [16, с. 5]	Комплексне поняття, що відображає якісний бік його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства комплексне поняття, відображає якісну сторону виробничої та фінансової діяльності
А. Загородній, Г. Вознюк, Т. Смовженко [20]	Фінансовий стан - це сукупність фінансових ресурсів підприємства, наявність коштів, необхідних для здійснення підприємницької діяльності, проведення розрахункових операцій з іншими суб'єктами господарювання, формування нормальних умов праці та відпочинку.
М. Заюкова, А. Ковальчук [22]	Фінансовий стан є однією з найважливіших характеристик господарської діяльності кожного підприємства, як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі, що відображається в сукупності показників конкурентоспроможності підприємства, рентабельності виробництва, комерційного розрахунку (основа стабільної роботи підприємства). підприємства) та виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами, фінансова стійкість і здатність підприємства фінансувати свою діяльність.
Н. Коломієць, В. Павличенко, О. Коломієць [25]	Фінансовий стан — здатність підприємства фінансувати свою діяльність. Характеризується наявністю фінансових ресурсів, необхідних для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.
М.Я. Коробов [26, с. 14]	Міра забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями забезпеченість підприємства необхідними фінансовими ресурсами
І. Косарева, М. Хохлов, В. Бірюкова [27]	Фінансовий стан підприємства – це система фінансових відносин, що характеризується сукупністю показників, які відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства, а також його конкурентоспроможність і здатність підприємства фінансувати свою діяльність.
Т. Косова [28]	Фінансовий стан – це результат взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, який визначається сукупністю факторів, пов'язаних із нормальною діяльністю

## Продовження таблиці 1.1

1	2
	підприємства.
Л. Кузьменко, В. Кузьмін, В. Шаповалова [30]	Фінансовий стан підприємства визначається сукупністю показників, які відображають наявність, розміщення та використання ресурсів підприємства, його реальні та потенційні фінансові можливості. Це безпосередньо впливає на ефективність господарської діяльності суб'єктів господарювання.
І.С. Ладунка, Є.А. Кучеренко [32, с. 186]	Сукупність показників, які відображають його здатність погасити боргові зобов'язання.
О.Б. Мосьондз [37, с. 16]	Комплексне поняття, характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю фінансові ресурси, ефективне розміщення фінансових ресурсів фінансові взаємовідносини,
А.О. Пітінова [44, с. 380]	Показник його фінансової конкурентоздатності, тобто платоспроможності, кредитоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами показник конкурентоздатності, виконання зобов'язань
А. Поддєрьогін [45]	Фінансовий стан – комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-економічних факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів.
Н.І. Приходько [48, с.189]	Результат виробничо-фінансової діяльності. Він характеризується величиною засобів підприємства, їх матеріально-технічного постачання, виробництва, реалізації та прибутку результат виробничо- фінансової діяльності, величина засобів підприємства
Г.В. Савицька [51, с. 19]	Економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу економічна категорія, стан капіталу
Л. Саприкіна, К. Шипіл [52]	Фінансовий стан підприємства характеризується сукупністю показників, які відображають процес формування та використання його фінансових ресурсів.
А. Семенов, Ю. Беженар [54]	Фінансовий стан – це економічне поняття, комплексна категорія, що відображає фінансову спроможність підприємства та сукупність певних показників, характеризує різні сторони фінансово-економічної діяльності підприємства.
О. Титаренко [56]	Фінансовий стан – якісна характеристика діяльності підприємства, об'єкт фінансового управління та результат фінансово-господарської діяльності; відображає стан забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективність використання і вимірюється

## Продовження таблиці 1.1

1	2
	набором показників, які характеризують загальні результати діяльності підприємства на сьогоднішній день і визначає перспективи на майбутнє.
О. Томілін, А. Лесюк [57]	Під фінансовим станом підприємства слід розуміти економічну категорію, яка відображає наявність, розміщення та ефективне використання активів, власного та позикового капіталу на певну дату.
М. Чумаченко [68]	Фінансовий стан підприємства є показником його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами.

Кожен із зазначених науковців провів значне дослідження змісту цього визначення та виявив різні підходи до його формулювання. Усі вони зазначають, що наразі не існує загального визначення фінансового стану, яке б влаштовувало всіх – підприємців, науковців, державні органи. Але, на нашу думку, найкращий спосіб вирішення цієї проблеми запропонували Яцух О.О., Захарова Н.Ю., які систематизували визначення фінансового стану різними науковцями та в існуючих нормативних документах, виділивши п'ять підходів:

- як збалансоване співвідношення оборотних і необоротних активів і джерел їх фінансування, а також ефективності їх використання на певний момент часу;

- як комплексне поняття з низкою характеристик складових фінансових відносин підприємства;

- як економічна категорія, що характеризує стан і обіг капіталу підприємства та його здатність до розвитку;

- як систему показників, що характеризують здатність підприємства здійснювати свою діяльність

- як здатність підприємства вести господарську діяльність [73, с. 420].

Поєднання всіх основних підходів дозволяє отримати найбільш повне визначення поняття фінансовий стан підприємства. Безумовно,

фінансовий стан підприємства є поняттям містким і характеризує різні сфери діяльності підприємства. Для його властивостей наведено ряд критеріїв (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Критерії фінансового стану підприємства [73].

Критерій	Зміст критерію
1	2
Фінансова стійкість підприємства	положення його фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, забезпечення розвитку підприємства на основі збільшення прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах прийнятної ризику
Платоспроможність	спроможність підприємства платити за своїми зобов'язаннями
Кредитоспроможність	це здатність отримати кредитні ресурси та вчасно їх погасити за рахунок власних коштів та інших фінансових ресурсів.
Рентабельність	спроможність підприємства в результаті його функціонування генерувати позитивний результат, тобто отримати перевагу доходів над понесеними витратами
Оптимальний розподіл прибутку	розподіл прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових внесків
Раціональний розподіл коштів на основний і оборотний капітал (власний і позиковий)	уникнення відволікання грошей у невикористані запаси обладнання підприємства, наднормативні товарні запаси, матеріальних цінностей, витрати на виробництво, в дебіторську заборгованість, інші позапланові та непродуктивні витрати
Достатність власних фінансових ресурсів	наявність власних фінансових ресурсів не нижче мінімально необхідного рівня для функціонування виробничого процесу та процесу продажу продукції

Представлені в табл. 1.2 визначення дає змогу висвітлити сутнісну характеристику визначення «фінансовий стан» підприємства (рис. 1.1).

Вивчивши сутність фінансового стану, можна стверджувати, що він є результатом усіх видів діяльності, що здійснюються в певний момент часу (тобто статично) або протягом періоду (тобто динамічно). Крім того, він має комплексний характер, оскільки формується під впливом різноманітних факторів, відображає рівень збалансованості структурних складових капіталу, а також є носієм фактору ризику та зростання ринкової вартості підприємства.

А також визначає реальну та потенційну здатність підприємства фінансувати свою діяльність протягом певного періоду, відображає



здатність виконувати свої зобов'язання перед суб'єктами господарювання. Фінансовий стан відображає рівень конкурентоспроможності підприємства, його місце в діловому світі, а також дозволяє виміряти, наскільки забезпечуються економічні інтереси підприємств-партнерів при формуванні з ними взаємовигідних фінансових відносин.



Рисунок 1.1– Сутнісні характеристики категорії «фінансовий стан»

[71]

Багато аналітиків, вживаючи термін «фінансовий стан», відзначають, що він залежить від усіх активів, зобов'язань і власного капіталу, якими володіє підприємство, тобто від їх структури та обсягу. Елементи фінансового капіталу підприємства та напрями його фінансової діагностики наведені на рис.1.2.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Як правило, чим вищий обсяг виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і менша собівартість, тим вища рентабельність підприємства, а це позитивно позначається на його фінансовому стані.

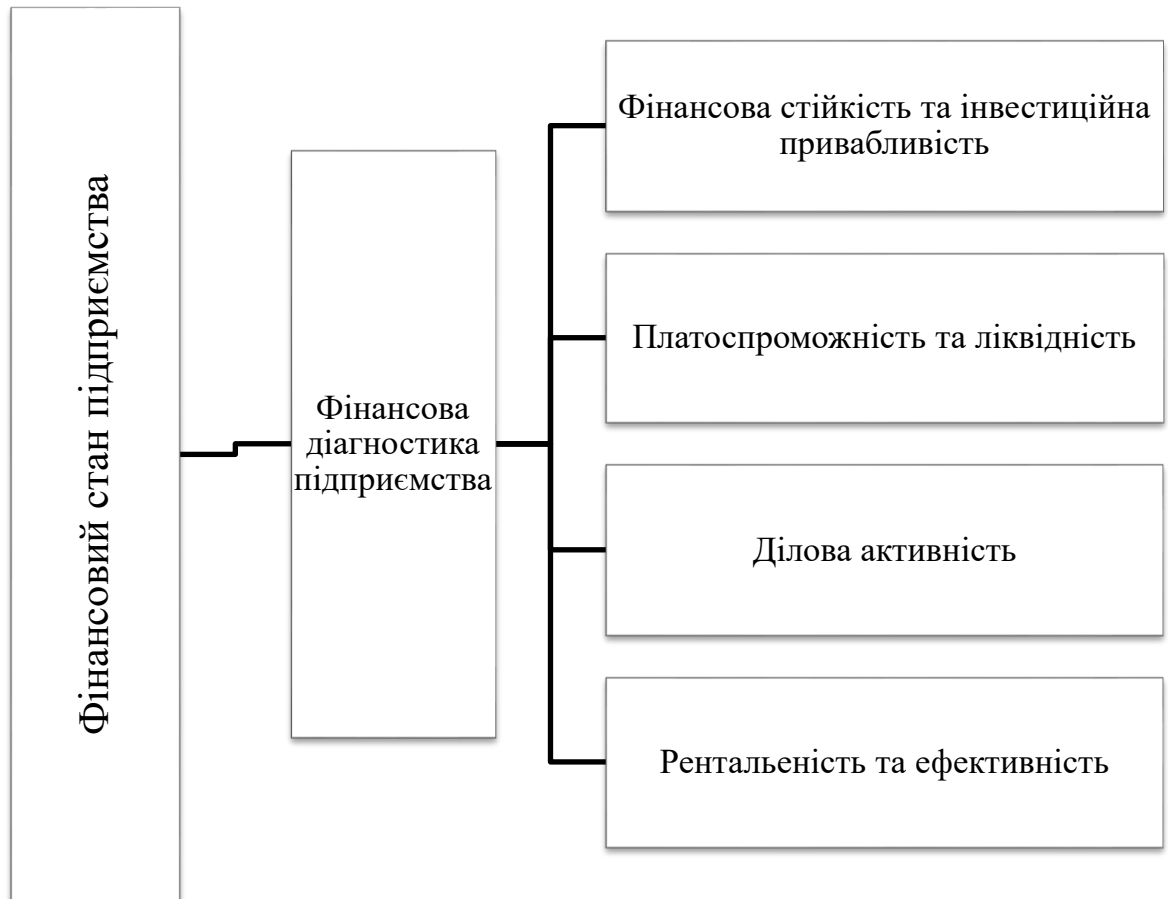


Рисунок 1.2 – Елементи фінансового стану підприємства [71]

Проте неможливо відокремити фінансовий стан від його аналізу, оскільки лише визначивши тенденції розвитку підприємства можна досягти позитивних змін в управлінні фінансовим станом підприємства.

Система показників оцінки фінансового стану підприємства передбачає три напрямки:

1. Горизонтальна та вертикальна оцінка майна: необоротні активи; основні засоби; оборотні активи; оборотні активи в інвентарних запасах; поточна дебіторська заборгованість; грошові кошти та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції; витрати майбутніх періодів; грошові документи в національній валюті; грошові документи в іноземній валюті та податкові зобов'язання; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття.

2. Вертикальна оцінка дає змогу визначити (з урахуванням галузевої специфіки) найважливіші майнові складові та джерела фінансових ресурсів підприємства, а горизонтальна – найбільш суттєві зміни в структурі власності та напрямках фінансування, яке мало місце в певний період.

2. Оцінка джерел формування капіталу: власний капітал; зареєстрований капітал; зобов'язання та положення; довгострокові зобов'язання та забезпечення; поточні зобов'язання та забезпечення; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття. Оцінка джерел формування капіталу дає змогу встановити та оцінити структуру і динаміку джерел формування капіталу та напрями його розміщення, а також оцінити ступінь впливу на фінансовий стан сільськогосподарського підприємства додатково залучених коштів. капітал.

3. Ефективність використання грошових ресурсів: коефіцієнт фінансового левериджу; коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт довгострокового левериджу; довгострокові зобов'язання та коефіцієнт забезпечення; співвідношення поточних зобов'язань і забезпечень; коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт платоспроможності; рентабельність активів; чистий прибуток на власний капітал [71].

Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів дозволяє встановити реальну та потенційну фінансову спроможність підприємства забезпечувати фінансування виробничо-господарської діяльності та виконувати поточні зобов'язання перед кредиторами.

Слід зазначити, що одночасне використання різних фінансових показників для аналізу фінансового стану та результатів діяльності дозволяє більш об'єктивно та комплексно оцінити ефективність діяльності підприємства. Крім того, вибір правильних інструментів фінансового аналізу для оцінки діяльності підприємства також може бути успішно використаний для моніторингу фінансової ситуації в заданому часовому горизонті, а також у просторі.

## 1.2 Сутність, принципи та етапи управління фінансовим станом підприємства

Основу фінансового менеджменту складають об'єктивні процеси розвитку та підходи до визначення їх змісту, які обов'язково повинні узгоджуватися з управлінською діяльністю. Це означає, що можливі варіанти розвитку фінансового стану та система його складових елементів набувають статусу об'єктів управління.

Процес управління вчені розглядають, або як процес певної діяльності, вищий вид інформаційної взаємодії або як систему принципів і методів, що діють на систему управління. Так, І. М. Бойчик стверджує, що управління – це свідомий, цілеспрямований вплив з боку держави та суб'єктів господарювання на людей та господарські об'єкти, що здійснюється з метою спрямування їх дій у необхідному напрямку для отримання бажаних результатів [7, с.116].

О.О. Томілін та А.С.Лесюк визначають управління як «процес розробки та здійснення управлінських дій» [58]. Вважаємо, що з цими визначеннями слід погодитися, оскільки управлінський вплив на об'єкт управління здійснюється для досягнення поставлених цілей.

По іншому підходить до трактування даного поняття К.В. Васьківська який визначає управління як вищий тип інформаційної взаємодії, під час якого на основі наявного досвіду, накопиченого в

процесі розвитку, еволюції системи, у вигляді закодованої системи, яка зберігається в пам'яті системи, здійснюється зміна характеристик руху зазначеної системи [10, с. 12]. Тобто вчений визначає менеджмент як процес управління рухом інформації, що в сучасних умовах є важливим, але не передає ознак системності процесу управління.

Т.В.Гриценко, на нашу думку, ширше визначає сутність менеджменту. Автор вважає це поняття є багатограним, а тому його необхідно розглядати з різних боків: як процес, як організацію цього процесу і як стиль управління [13].

Наведені вище підходи до трактування сутності поняття «менеджмент» як процес не можуть повною мірою розкрити сутність управління фінансовим станом підприємства, оскільки останнє насамперед повинно мати методологічну базу цього процесу. Тому для розгляду цього питання має бути інший підхід, який передбачає наявність методологічної бази.

Досліджуючи управління фінансовим станом підприємства, слід зазначити, що кожен із цих підходів застосовний до різних аспектів такого управління. Щоб визначити сферу управління фінансовим станом підприємства, необхідно визначити, в чому полягають особливості фінансового менеджменту.

У підручнику Крайник О. П., Клепкова З. В. визначають це поняття так: «фінансовий менеджмент – це система, функціонування якої спрямоване на досягнення загальних цілей управління підприємством» [29, с. 16]. Таке визначення сутності фінансового менеджменту практично не розкриває його зміст і може розглядатися як будь-яка система управління: управління інвестиціями, інноваційним менеджментом, виробничим чи операційним менеджментом, менеджментом персоналу.

У «Словнику-довіднику фінансового менеджера» І.О. Бланка поняття фінансового менеджменту визначається як «...система управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта

господарювання та ефективним обігом його коштів” [60]. Це визначення більш детально розкриває предмет управління грошовими коштами підприємства, але взагалі не розглядає це управління як фінансову систему. Крім того, як уже зазначалося, предметом фінансового менеджменту є фінансові (а не тільки грошові) потоки.

У монографії В.М. Суторміной, В.М. Федосова та Н.С. Рязановой наведено таке визначення: «фінансовий менеджмент або фінансовий менеджмент корпорацій – це система принципів, методів, засобів і форм організації грошових відносин» [60]. У цьому визначенні, з нашої точки зору, акцент робиться на змісті фінансового менеджменту корпорації як системи управління, але не зовсім коректно розглядається предмет цього менеджменту, який розглядається як «грошові відносини» (більш коректним був би термін «фінансові відносини», та й він не повною мірою характеризує предмет управління фінансами).

Підсумовуючи результати дослідження підходів до визначення сутності менеджменту взагалі та фінансового менеджменту зокрема, зазначимо:

1. Сутність управління капіталом підприємства можна розглядати в трьох аспектах: як практичну систему, як науку і як навчальну дисципліну.

2. Управління фінансовим станом підприємства є частиною загальної системи управління і має тісно взаємодіяти з іншими системами управління: операційним управлінням, управлінням інвестиціями, управлінням персоналом тощо.

3. У рамках загальної системи управління, фінансовий менеджмент має бути спрямований на досягнення загальних стратегічних і тактичних цілей підприємства. Проте як самостійна система управління фінансовий менеджмент має сприяти реалізації стратегічних і тактичних цілей безпосередньо в діяльності підприємства. Системи загальних цілей підприємства та її фінансових цілей не повинні суперечити одна одній.

4. Як система управління фінансовий менеджмент характеризується комплексом (або системою) принципів, методів і форм організації фінансової діяльності підприємства.

5. Предметом управління капіталом підприємства в широкому розумінні є грошові операції, а в більш вузькому – формування, розподіл і реалізація його грошових ресурсів, організація його грошових потоків. З цих позицій предмет фінансового менеджменту можна узагальнити як управління всіма сторонами діяльності підприємства. Однак слід враховувати, що метою підприємства є не тільки максимізація прибутку, а й підвищення добробуту її власників. Тому управління фінансовим станом підприємства набуває особливого відтінку – балансування інтересів вищого керівництва підприємства та її власників, що досягається шляхом оптимального управління фінансовими потоками та раціонального розподілу фінансових ресурсів [60].

Таким чином, управління фінансовим стан підприємства є сукупністю принципів, методів та інструментів прийняття та реалізації управлінських рішень щодо структури активів та джерел їх фінансування з метою забезпечення відповідності інтересам вищого менеджменту та зростання добробуту власників .

Васьківська К.В. акцентує увагу на таких принципах фінансового менеджменту: саморегулювання господарської діяльності, самоокупність, самофінансування, поділ джерел формування оборотних коштів на власні та позикові, наявність фінансових резервів [10, с. 36].

Перші три принципи більшою мірою відповідають принципам, на яких має будуватися діяльність будь-якого підприємства, решту необхідно враховувати при розробці фінансової політики підприємства.

Деякі автори визначають такі принципи фінансового менеджменту: фінансова стратегія, стратегія управління, контроль, врахування прогресивного досвіду, орієнтація на прийняття рішень з фінансових питань у найкоротші терміни, визначення непередбачених наслідків

впливу зовнішніх факторів тощо. Але, принцип фінансової стратегії, стратегії управління та контролю відносяться до функціональних сфер фінансового менеджменту, а тому не можуть бути визначені як принципи. Принцип визначення непередбачуваних наслідків впливу зовнішніх факторів можна розглядати як принцип врахування фактору ризику, тому його віднесення до принципів управління фінансовим станом підприємства можна вважати доцільним.

Виходячи з узагальнення існуючих точок зору, управління фінансовим станом підприємства має здійснюватися на основі таких принципів:

1. Принцип інтеграції системи управління фінансовим станом із загальною системою управління підприємством, що вимагає їх комплексного поєднання. Оскільки управління фінансовим станом тісно пов'язане з іншими функціональними сферами управління і будується безпосередньо на засадах фінансового менеджменту, тому незалежно від того, в якому конкретному напрямі управління прийнято рішення, воно безпосередньо чи опосередковано впливатиме на рівень фінансового становища і, відповідно, на прийняття управлінських рішень;

2. Принцип стратегічної спрямованості управління фінансовим станом підприємства передбачає підпорядкованість усіх прийнятих управлінських рішень забезпеченню досягнення головної мети функціонування підприємства та визначених стратегічних напрямів його розвитку.

3. Принцип гнучкості в процесі управління фінансовим станом підприємства передбачає формування потенціалу швидкого реагування, коригування або розробки нових управлінських рішень під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Необхідна гнучкість досягається за умови забезпечення якісних параметрів фінансового стану, що визначаються оптимальним формуванням структури капіталу, мінімізацією фінансових ризиків, підтриманням достатньої ліквідності активів, забезпеченням



достатнього обсягу фінансових ресурсів в інвестиційній та страховій формі, що, відповідно, дають змогу мінімізувати вплив факторів зовнішнього середовища або здійснювати швидку адаптацію до них;

4. Принцип інтегрованості формування управлінських рішень в управлінні фінансовим станом підприємства, перш за все, має забезпечуватися системністю мислення системи управління та передбачати розгляд процесу управління як сукупності дій, спрямованих на розробку взаємопов'язаних і взаємопов'язаних управлінських рішень, кожне з яких сприяє його загальній ефективності. Причому цей процес має охоплювати всі аспекти управління фінансовим станом підприємства та базуватися на дослідженні причинно-наслідкових залежностей в управлінні.

5. Принцип узгодженості управлінських дій з управлінням фінансовим станом підприємства спрямований на забезпечення досягнення позитивних результатів, що досягається шляхом координації дій між усіма центрами відповідальності (підрозділами), їх організаційними структурами, що здійснюється на принципах ієрархії підпорядкованості та відповідальності;.

6. Принцип альтернативності та цілеспрямованості підходів при розробці окремих управлінських рішень в управлінні фінансовим станом підприємства доцільно враховувати наявність альтернативних підходів до можливості виконання дій. Вибір будь-якого управлінського рішення з наявної альтернативи повинен здійснюватися на основі встановленої системи критеріїв, що забезпечить не тільки високу результативність, а й спрямування на вирішення певного кола завдань для досягнення встановлених цілей, що визначають фінансову ідеологію підприємства.

7. Принцип ієрархічності пізнання об'єкта управління полягає в багаторівневому дослідженні фінансового стану як об'єкта управління, який розглядається нами не тільки як елемент ширшої системи – власне як одна найбільш значущих складових фінансового управління, та як окремий об'єкт управління, а й як система в складі якої виділено ряд елементів. Реалізація цього принципу дозволяє забезпечити не тільки

ідентифікацію найбільш значущих його параметрів, що визначають якість управління фінансовим станом взагалі, а й ідентифікувати рівень фінансової безпеки підприємства.

8. Принцип інноваційної спрямованості управління фінансовим станом підприємства зумовлює необхідність не лише використання передових технологій, методів, інструментів, а й адаптації системи управління до їх впровадження та використання, що підкріплюється відповідними змінами в організаційних структурах підприємств.

9. Принцип пріоритетності вирішення протиріч у складових елементах фінансового стану - визначає орієнтацію на пошук і першочергове вирішення кола тих «проблемних» питань, які унеможливають вирішення тих завдань, які ставляться в процесі управління фінансовим станом підприємства для досягнення його основної мети.

10. Принцип врахування рівня ризику в процесі управління фінансовим станом підприємства визначає необхідність передбачення зміни рівня фінансового ризику в процесі прийняття будь-якого управлінського рішення;

11. Принцип ефективного управління фінансовим станом підприємства полягає в поєднанні та вмілому використанні особистісних якостей суб'єкта з потенціалом об'єкта управління за умови мінімізації матеріальних, трудових, речових і часових витрат, пов'язаних з цим. з цим керівництвом.

Існуючі швидкозмінні політичні та економічні умови діяльності суб'єктів господарювання потребують забезпечення економічної безпеки не тільки для їх виживання, але й для розвитку та реалізації свого потенціалу. Виходячи з сутності та специфіки функціонування комерційних та некомерційних організацій, кожна з них має ефективно управляти своїм фінансовим станом із врахуванням продуманої лінії

поведінки для досягнення перспективних цілей та своєчасного реагування на всі проблеми, які виникають [73].

Основою управління фінансовим станом економічного суб'єкта є фінансова стратегія. Її аналітичний аспект визначається цілями з досягнення певних фінансових показників, серед яких – показники платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, структури капіталу. На їх основі розробляються конкретні дії фінансового розвитку організації на довгострокову перспективу. Процес управління фінансовим станом здійснюється поетапно. Його основні етапи представлені на рис.1.3.

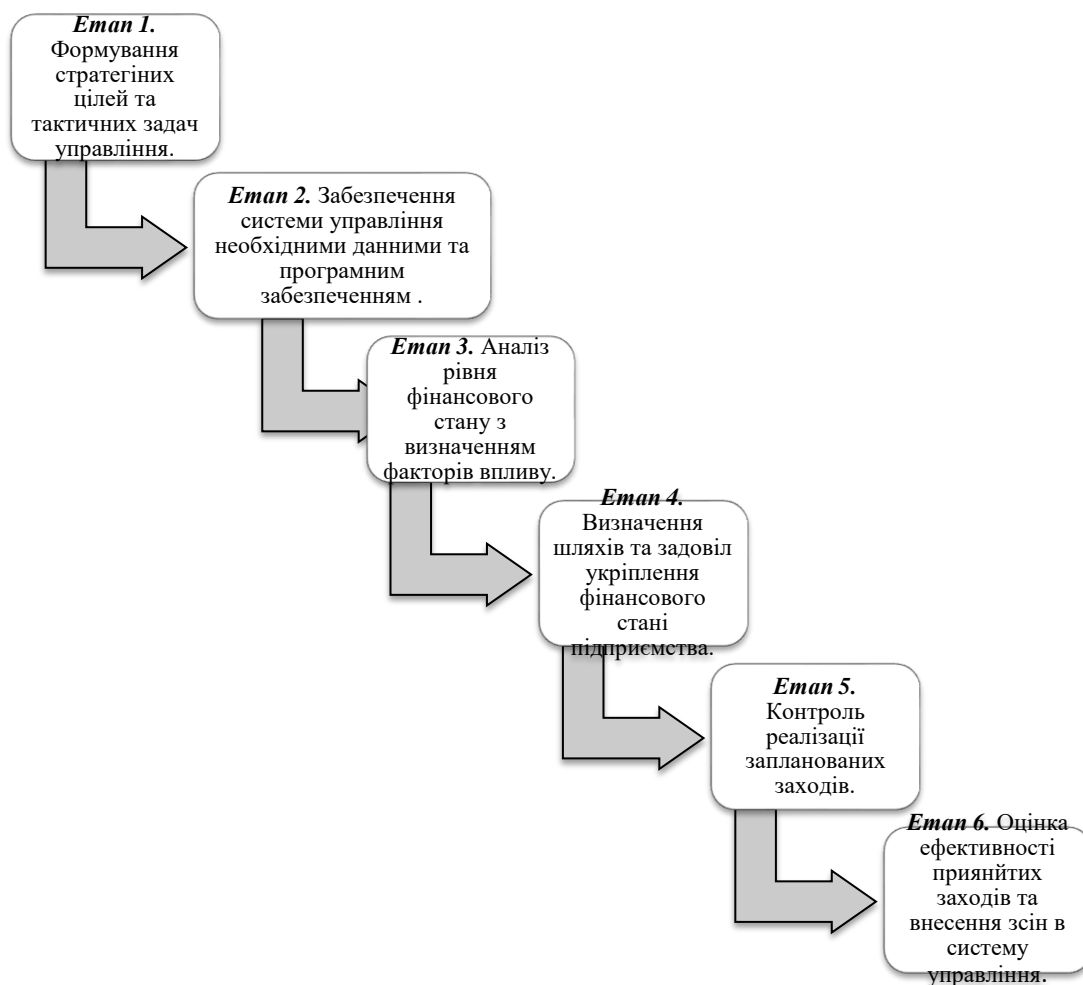


Рисунок 1.3 – Етапи управління фінансовим станом економічного суб'єкта

У справжніх швидкозмінних умовах, вимоги до управління організацією зросли. Для відповідності цим вимогам необхідно визначити

цілі розвитку на перспективу, сформулювати завдання їх досягнення і план щодо їх виконання.

Для скорочення тимчасових витрат і забезпечення автоматичної обробки великого обсягу інформації для реалізації сформульованого плану, необхідне забезпечення процесів управління певними комп'ютерними технологіями та програмними засобами. Використання програмних засобів дозволить прискорити не тільки процес фінансового аналізу, а й дозволити виявити відхилення у їх змінах, та сформулювати всі необхідні документи з управління. Його можуть провести технічні фахівці, які володіють знаннями та у сфері бухгалтерського обліку та фінансового аналізу, та у сфері комп'ютерних технологій [57].

Аналіз рівня фінансового стану і прогнозування фінансової неспроможності – банкрутства дозволяє виявити закономірності його зміни та різноманітні "вузькі місця" [65]. Аналітична інформація, яка характеризує недоліки в здійсненні фінансово-господарської діяльності міститься у балансі організації.

Розрахунок показників фінансового стану в динаміці дозволяє розкрити причини ризиків появи негативних тенденцій, що знижують сталий розвиток діяльності підприємства та рівень економічної безпеки. Можна виділити такі причини виникнення ризиків стабільності фінансового становища (рис. 1.4.).

Ці ризики пов'язані зі змінами фінансового стану, що визначається динамікою фінансових показників і свідчать про неефективне управління фінансами, яке здатне призвести до фінансових збоїв, банкрутства та втрати життєздатності [65]. Аналіз рівня фінансового стану дозволяє дати комплексну оцінку діяльності організації та виявити негативні тенденції для подальшого визначення та вжиття заходів щодо його зміцнення.



Рисунок 1.4 – Основні ризики стабільності фінансового стану підприємства

Оцінка ефективності вжитих заходів та контроль за їх реалізацією на підприємстві повинні проводитися в рамках системи внутрішнього контролю з наступним (при необхідності) внесенням коригування в систему управління підприємством. Це дозволить забезпечити його подальший стійкий розвиток.

Таким чином, поетапний процес управління фінансовим станом суб'єкта господарювання дозволить реалізувати заплановану лінію поведінки досягнення перспективних цілей і своєчасно реагувати на різноманітні виклики для усунення проблем і забезпечення подальшого сталого розвитку

### 1.3 Показники розвитку хімічної промисловості України в 2007-2021рр.

Харчова промисловість включає понад 40 підгалузей, основними з яких є: цукрова, олійно-жирова, хлібопекарська, кондитерська, молочна, м'ясна, рибна, виноробна та ін.

Промислове виробництво широкого асортименту харчових продуктів в Україні здійснюють понад 5 тис. підприємств. Щороку прямі іноземні інвестиції в галузь складають близько 3 млрд дол. (понад 25% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій у промисловість країни).

У 1990-1998 роках у харчовій промисловості України спостерігалось зниження загальних обсягів виробництва, що пояснювалось руйнацією планової економіки та переходом до ринкових відносин, розривом господарських зв'язків, появою численних малих підприємств замість великі та гіперінфляція. Впали всі провідні галузі харчової промисловості - виробництво цукру (зменшилося в 3,5 рази: з 6791 тис. тонн до 1984 тис. тонн), борошна, хлібобулочних виробів, м'ясо-молочної продукції. Лише в 2005 році виробничі показники в галузі перевищили рівень початку 1990-х років; частка харчової промисловості в економіці країни досягла близько 17%.

Незважаючи на економічне відновлення 2000-2007 рр., в Україні домінувала ресурсорієнтована та експортозалежна модель розвитку. Світова фінансово-економічна криза 2007–2008 років призвела до скорочення зовнішніх ринків збуту продуктів харчування для українських виробників та зниження купівельної спроможності населення, що призвело до збитковості майже половини підприємств. Якщо на початок 2007 року частка збиткових підприємств галузі становила 33,2%, то у 2010 році – 42%. У 2010 році порівняно з 2007 роком суттєво знизився рівень виробництва соціально значущих товарів – м'яса (яловичини на 49,8%, свинини на 15,5%), молочної продукції (молока на 7,2%, масла на 20,5%).

овочів та фруктів (на 26,1%), хліба та хлібобулочних виробів (на 11,1%), цукру (на 17,2%), борошна (на 9,5%). Досить низькою була рентабельність виробництва харчових продуктів (2010 р. – лише 4,5%), зменшувалася кількість підприємств і зайнятих на них працівників (387 тис. осіб у 2010 р. проти 454 тис. у 2007 р.).

У 2014 році в харчовій промисловості України працювало 22 тис. підприємств, які повністю забезпечували потреби внутрішнього ринку.

Протягом 2010-2016 років спостерігалось падіння обсягів виробництва основних видів харчової продукції: соків плодоовочевих – на 40,5%; яловичини та телятини - на 31,6%; споживчих товарів – на 27,8%; макаронних виробів – на 26,5%; борошна - на 20,8%; ковбаси – на 15,5%; напої: горілка - на 59,2%, пиво солодове - на 40,7%, безалкогольні напої - на 20,2%. Разом із скороченням виробництва зменшилася кількість підприємств: з 6551 до 5104 (на кінець 2016 року) та кількість зайнятих у виробництві: з 420 тис. до 314 тис. осіб.

Проте виробничі показники по окремих видах продукції зросли. В першу чергу це стосується:

- олія соняшникова, виробництво якої за 2010-2016 роки зросло на 48% (з 2990 тис. тонн до 4412 тис. тонн);
- м'ясо свинини - 61%;
- вершкове масло - 30%
- м'ясо птиці - на 28%;
- молока - на 25%.

З 2021 року харчова промисловість України майже на 90% забезпечила внутрішній ринок продуктами харчування.

На розвиток галузі вплинула низка проблем:

- низька якість менеджменту;
- недостатнє фінансування;
- слабкий рівень законодавства;

- складна економічна, політична та епідеміологічна ситуація зниження рівня доходів та платоспроможного попиту населення;
- ризики скорочення експортно-імпортних операцій через закриття та захист ринків тощо.

У сучасних умовах на молоко та молочні продукти населення витрачає близько 15% загальних витрат на харчування [17, с. 383]. Від ефективного розвитку молочної галузі залежить не лише добробут населення України, його здоров'я, а й соціальна напруга та соціальний розвиток суспільства.

За останні роки в довоєнний період в Україні діяло близько 200 молокопереробних підприємств. У травні 2022 року, після початку бойових дій, близько 70% молокопереробних підприємств України налагодили виробництво та почали реалізацію своєї продукції [49]. На кінець 2022 року на молочному ринку працювало 140 молокопереробних підприємств, тобто порівняно з 2021 роком їх кількість зменшилася.

На ринку молочної продукції існує гостра конкуренція між виробниками, внаслідок чого виробництво готової молочної продукції зосереджено переважно на великих підприємствах, які здатні вкладати значні кошти в постійну модернізацію виробничих процесів для підвищення якості продукції, пропонувати та гнучке реагувати на постійні зміни кон'юнктури товарного ринку та розширювати асортимент продукції, пропонуючи ринку органічні або унікальні продукти та корисні для здоров'я. Треба відзначити, що деякі виробники молочної продукції використовують методи цінової конкуренції. Проте на сучасному етапі розвитку економіки України спостерігається зменшення виробництва деяких молочних продуктів в умовах зростання цін на них. Це пов'язано зі збільшенням вартості основної сировини – молока та зменшенням його кількості (рис. 1.5).



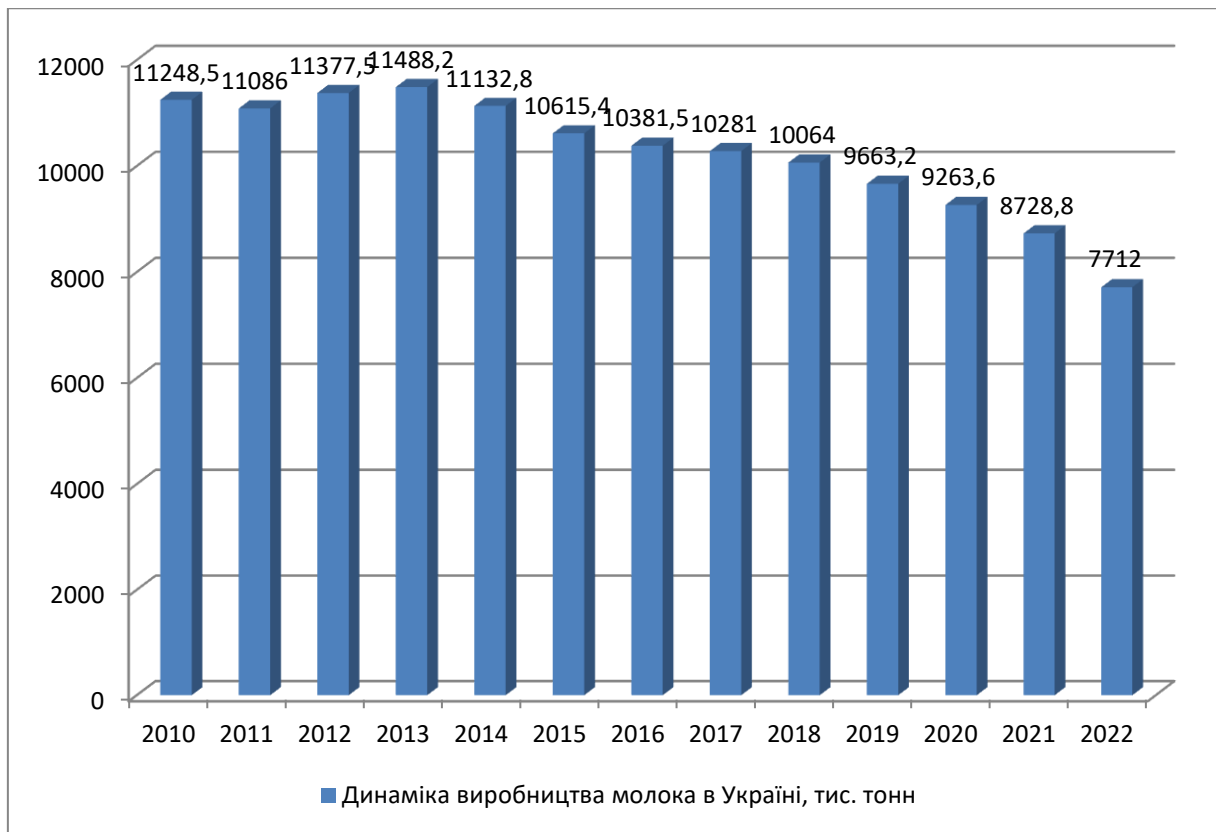


Рисунок 1.5 – Динаміка виробництва молока в Україні, тис. тонн  
Джерело: [41].

Виробництво молока в Україні в 2022 році склало 7,7 млн. тонн, що на 12,1% менше показника 2021 року [41].

Оцінки по виробництву молока в областях, де не проходять воєнні дії, становлять 7,3 млн. т, де проходили та/або проходять воєнні дії 0,4 млн. т.

Закупівельна вартість молока с/г підприємств у січні знаходилась на середньому рівні 12,0 грн/кг без ПДВ. Діапазон заготівельних цін для молока с/г підприємств в кінці місяця переважно складає 11,4-12,5 грн/кг без ПДВ. [41].

Чинником, який ускладнює пропонування на ринку якісної молочної продукції вітчизняним молокопереробним підприємствам, є низька якість сировини (молока), близько 90% якої пропонується населенням [69, с. 105]. Часто не дотримуються вимог щодо утримання корів, технології доїння, порушують санітарно-гігієнічні норми, що тягне за собою високу

бактеріальну зараженість молока, не проводять первинну обробку молока, не дотримуються умови його охолодження.

У таблиці 1.3 наведені інші показники, що характеризують український ринок молочної продукції.

Таблиця 1.3 – Динаміка окремих показників ринку молочної продукції України

Роки	Експорт молочних продуктів, тис. т	Імпорт молочних продуктів, тис. т	Споживання молока на душу населення за рік, кг	Обсяги виробленої молочної продукції, тис. т
2010	956	273	206,4	1710,9
2011	964	257	204,9	1733,7
2012	820	410	214,9	1780
2013	769	548	220,9	1874,4
2014	527	357	222,8	1951,6
2015	464	78	209,9	1782,5
2016	434	105	209,5	1766,0
2017	835	132	200	1765,9
2018	807	180	197,7	1765,8
2019	593	337	200,5	1717,8
2020	440	691	214,9	1777,8
2021	369	781	201,5	1787,5
2022		324	-	-

Джерело: [41].

Аналіз таблиці 1.3 показує, що споживання молока на душу населення в Україні протягом 2017-2021 рр. коливалася приблизно на одному рівні – 200 кг на душу населення і була найнижчою у 2018 році за весь період дослідження – 2010-2021 роки. яка була визначена МОЗ як 380 кг на душу населення [62]. У Франції, а також у Фінляндії та Польщі цей показник перевищує 400 кг [12]. Вищенаведене свідчить про те, що в нашій країні є значні перспективи для подальшого розвитку ринку молочної продукції та виробників на ньому.

Незважаючи на постійне зростання цін на молочну продукцію, обсяги її виробництва протягом 2015-2020 рр. змінився несуттєво, залишаючись на рівні 1700-1800 тис. тонн. Протягом 2019-2021рр. обсяг

експорту молочної продукції<sup>1</sup> зменшився в натуральному вираженні<sup>1</sup> на 55,81% порівняно з 2018 роком), але зріс обсяг імпорту (у 2021 році в 4,34 рази порівняно з 2018 роком). У 2021 році спостерігалось значне зниження експорту молочної продукції та зростання її імпорту. Попит на українську молочну продукцію на світовому ринку формується насамперед за рахунок нижчої ціни продукції, оскільки вітчизняні молокопереробні підприємства використовують дешевшу сировину (молоко) для їх виробництва. Наприклад, у Німеччині ціна становить 56 євроцентів/л, а в Україні, навіть з урахуванням зростання курсу наприкінці 2022 року, становила 36–38 євроцентів/л [49].

Український ринок молочної продукції характеризується пропозицією великої кількості продукції. У таблиці 1.4 наведено динаміку виробництва основних видів молочної продукції в Україні протягом 2011–2021 рр.

Попри війну та блокування морських портів у 2022 році Україна експортувала молочної продукції на 344,6 млн дол., що на 39% більше, ніж у 2021 році. [18].

Цьому слугувало декілька причин: по-перше, це сприяння європейської спільноти у лібералізації торгівлі між Україною та ЄС, по-друге, високі світові ціни на молочні продукти впродовж перших трьох кварталів року, по-третє, конкурентність української молочної продукції на європейському ринку у літньо-осінній період. Винятком став четвертий квартал — ціни на молочні продукти у світі почали опускатися, а разом із ними обсяги відвантажень. Аналіз табл. 1.4 свідчить, що протягом 2020 р. в Україні зменшилося виробництво молока та вершків незгущених жирністю не більше ніж 1 %, сирів сичужних, молока та вершків незгущених жирністю понад 21%, але зросло виробництво молока та вершків незгущених жирністю більше ніж 1 %, але не більше ніж 6 %, молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани, йогурту рідкого та сквашеного молока ароматизованих, сиру свіжого неферментованого,

Таблиця 1.4 – Динаміка виробництва основних видів молочних продуктів в Україні в 2011–2021 рр.

Види продукції	2011	2012	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Молоко та вершки незгущені жирністю не більше ніж 1 %, тис. т	308	348	364	514	461	467	464	436,2	435	433,7	340
Молоко та вершки незгущені жирністю більше 1 %, але не більше ніж 6 %, тис. т	535	506	543	512	472	463	478	487,4	474	493,4	466,1
Молоко та вершки незгущені жирністю більше 1 %, але не більше ніж 6 %, тис. т	535	506	543	512	472	463	478	487,4	474	493,4	466,1
Молоко та вершки незгущені жирністю більше ніж 21 %, тис. т	23,2	26,6	41,1	58,2	51,3	53,2	47,9	41,1	51,3	47	47,2
Масло вершкове жирністю не більше ніж 85 %, тис. т	76,2	88,1	93,9	113	101	102	108	104,5	91,6	82,6	75,2
Молоко і вершки коагульовані, йогурт, кефір, сметана та інші продукти, тис. т	359	364	378	337	297	293	272	274,5	281	306,5	299,8
Йогурт рідкий та сквашене молоко ароматизовані, тис. т	81,2	88,7	110	106	106	115	116	126,1	136	138,8	140,5
Сир свіжий неферментований, тис. т	76,5	79	83,7	74,7	67,8	70,2	68,1	71,9	64	73,8	85
Сири сичужні, тис. т	161	147	141	105	96,6	86,5	94,3	96	86,1	85,2	75,9
Сир плавлений, тис. т	17,1	21,5	24,1	25,4	27	26,2	27,1	28,6	29,5	60,6	28,4
Молоко сухе знежирене, тис. т	38,2	45,1	37,1	52,4	51,2	48,5	47,6	37,6	37,2	35,3	35,1

Джерело: [41].

сиру плавленого. У 2021 р. зменшилося виробництво майже всіх видів молочних продуктів, крім йогуртів рідких та сквашеного молока ароматизованих та сиру свіжого неферментованого.

Основними експортними категоріями (в грошовому еквіваленті) були сухе молоко (26% у загальній структурі), масло (24%) та казеїн (21%). А основним ринком збуту Європа — через логістичні переваги, високі ціни, а також скасування митного регулювання.

Продажі молока та вершків незгущених за 2022 рік склали 29,3 тис. т в натуральному виразі. При цьому, в грошовому виразі це склало лише 16,4 млн дол. (+58%).

В той же час, продажі сухого молока та згущенки в натуральному виразі склали 26,7 тис. т, що принесло Україні 90 млн дол., що на 56,9% більше, ніж в минулому році. У загальній структурі експорту продажі сухого молока склали 26%.

Експорт кисломолочної продукції натомість скоротився. За аналізований період було продано 3 тис. т продукції, що на 44,5% менше, ніж у 2021 році. В грошовому виразі це принесло 4,7 млн дол., що на 46% менше, ніж рік до того.

Експорт молочної сироватки за рік через логістичну блокаду морських портів також просів. Адже лівова частка сироватки йшла до Китаю. Загалом було продано 15,3 тис. т продукту (-31,3%) на загальну вартість 15,8 млн дол. (-30,9%) [18].

Натомість масло активно продавали до Європи, що в результаті дало 24% у загальній структурі експорту. Сумарно було експортовано 14,1 тис. т продукту (+29,9%) на загальну вартість 81,7 млн дол. (+56,3%).

На фоні девальвації гривні закупівлі основної імпоротної категорії молочних продуктів — сирів суттєво просіли і вітчизняні сировари почали нарощувати виробництво, як для забезпечення потреб внутрішнього ринку так і для експорту. У 2022 році на зовнішні ринки було поставлено 9 тис. т сиру (+29,8%) на загальну вартість 42,3 млн дол. (+58,4%).

Продажі морозива в натуральних показниках просіли на 7,5% — до 6,9 тис.т. Проте в грошовому виразі зросли на 4,5% — 19,5 млн дол.

Продажі казеїну в натуральному виразі склали 7,3 тис. т (+34,3%), а грошовому 74,2 млн дол. (+49,2%). Основним ринком збуту цієї категорії також був європейський ринок.

Структура експорту молочних продуктів у 2022 р. наведена на рис. 1.6.

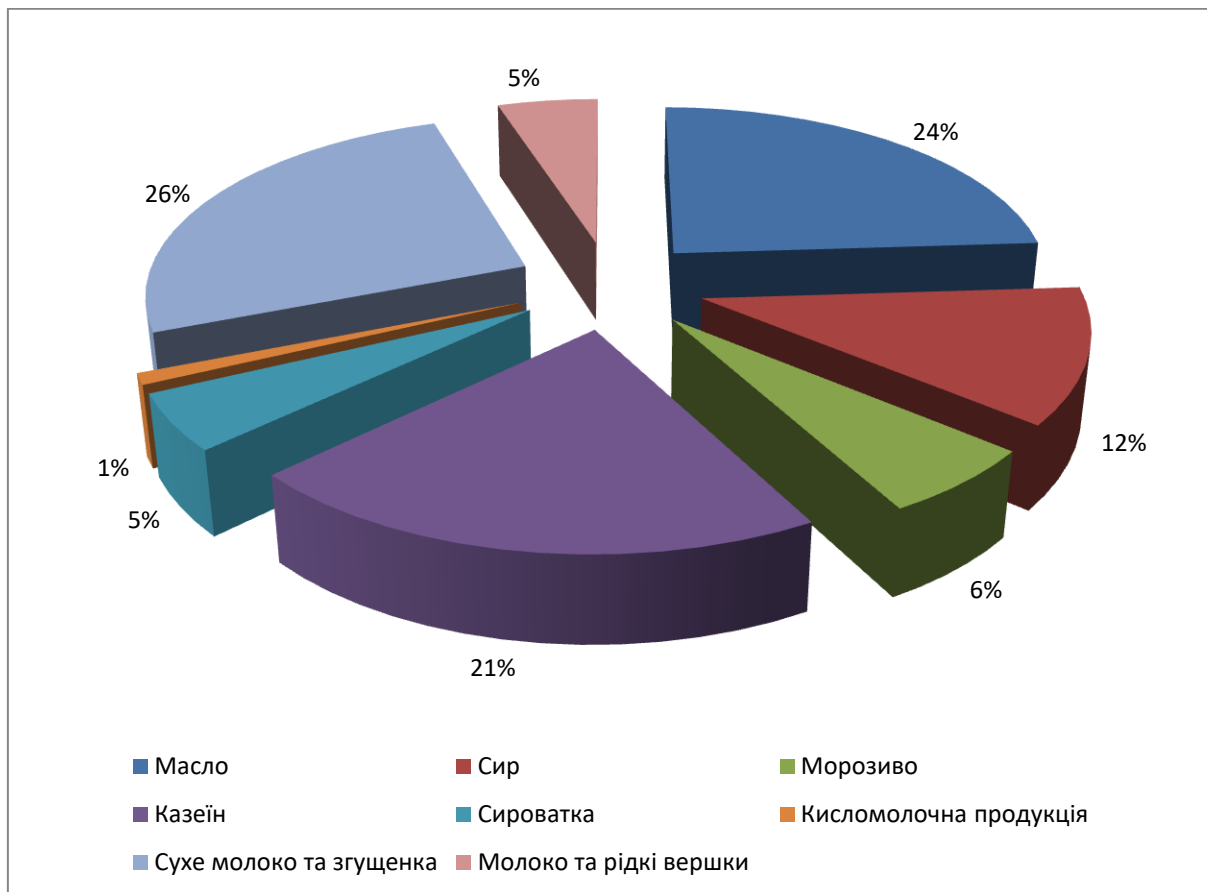


Рисунок 1.6 – Структура експорту молочних продуктів у 2022 р.[18]

Ринок молокопродуктів України характеризується пропонуванням значної кількості продукції.

Організації споживачів, насамперед торговельні мережі, можуть суттєво впливати на діяльність молокопереробних підприємств шляхом збільшення торгових надбавок, підвищення роздрібних цін на молочну продукцію та зниження попиту на неї. Саме така ситуація склалася сьогодні в умовах воєнного стану щодо твердих та плавлених сирів.

У молокопереробній промисловості України виробництво сиру становить близько 10% від обсягу виробництва молочної продукції. Цю продукцію виробляють понад 150 підприємств, з яких 66% пропонують тверді сичужні сири, інші – м'які та плавлені сири (насамперед плавлені) [53, с. 79].

Помірна якість вітчизняних сирів та високі ціни на них зумовлюють значний обсяг їх імпорту, який у 2020 році зріс на 97% – з 23,7 тис. тонн до 46,8 тис. тонн [40]. Більшість сирів на українському ринку надходить із Польщі.

На українському ринку твердих сирів у 2021 році найпопулярнішими вітчизняними брендами були: «Комо», «Клуб сиру», «Звені Гора», «Пирятин», «Добряна» [59].

На українському сирному ринку у 2022 році спостерігалися нові тенденції, Постачання сиру суттєво впало, а експорт значно зріс.

Експорт сиру стрімко зріс із середини літа 2022р., тобто відтоді, як Єврокомісія скасувала всі квоти та мита на імпорту українських товарів до ЄС. Ця подія збіглася з формуванням сприятливої цінової ситуації на європейському ринку сировини. Якщо раніше український сир переважно експортувався лише до Казахстану та Молдови, то останніми місяцями більше половини його йде до країн ЄС. Польща є найбільшим імпортером української продукції в регіоні, експортуючи її до країн Балтії, Балкан та інших країн.

У жовтні 2022 року загальний експорт українських напівтвердих сирів склав понад 1,1 тис. Тобто сирів цієї категорії Україна знову експортує більше, ніж імпортує. Зазначимо, що останнім часом до нашої країни було ввезено близько 0,8 тис. шт. т/міс такої сировини.

Крім того, кілька компаній вже деякий час виробляють напівфабрикат «кальята» для європейських сироварів. У жовтні 2022р. з України було експортовано 118 тонн цього продукту, а ціни на продукт практично ідентичні цінам на готовий сир, що експортується з України.

Також вітчизняним виробникам варто зайнятися імпортозаміщенням у категорії «білих» сирів, імпорту яких вже зараз, після значного падіння, перевищує 1 тис. т на місяць [19 ].

## Висновки до розділу 1

На основі інформації першого розділу можна зробити наступні висновки:

1. Розвиток економіки в сучасних складних умовах воєнного стану підвищує важливість фінансового аналізу як необхідної складової процесу управління підприємством.

2. Поєднання розглянутих основних підходів трактування «фінансового стану»: фінансовий стан є результатом усіх видів діяльності, що здійснюються в певний момент часу, або протягом періоду. Крім того, він має комплексний характер, оскільки формується під впливом різноманітних факторів, відображає рівень збалансованості структурних складових капіталу, а також є носієм фактору ризику та зростання ринкової вартості підприємства.

3. Система показників оцінки фінансового стану підприємства передбачає три напрямки: горизонтальна та вертикальна оцінка майна, оцінка джерел формування капіталу, аналіз ефективності використання грошових ресурсів.

4. Управління фінансовим стан підприємства є сукупністю принципів, методів та інструментів прийняття та реалізації управлінських рішень щодо структури активів та джерел їх фінансування з метою забезпечення відповідності інтересам вищого менеджменту та зростання добробуту власників

5. Харчова промисловість включає понад 40 підгалузей, основними з яких є: цукрова, олійно-жирова, хлібопекарська, кондитерська, молочна, м'ясна, рибна, виноробна та ін. За останні роки в довоєнний період в Україні діяло близько 200 молокопереробних підприємств. У травні 2022 року, після початку бойових дій, близько 70% молокопереробних підприємств України налагодили виробництво та почали реалізацію своєї продукції. На кінець 2022 року на молочному ринку працювало 140 молокопереробних підприємств, тобто порівняно з 2021 роком їх кількість зменшилася.

6. Виробництво молока в Україні в 2022 році склало 7,7 млн. тонн, що на 12,1% менше показника 2021 року. Оцінки по виробництву молока в областях, де не проходять воєнні дії, становлять 7,3 млн. т, де проходили та/або



проходять воєнні дії 0,4 млн. т. Попри війну та блокування морських портів у 2022 році Україна експортувала молочної продукції на 344,6 млн дол., що на 39% більше, ніж у 2021 році.

7. У молокопереробній галузі України на виробництво сиру припадає близько 10 % обсягу виробництва молокопродуктів. Цей продукт виробляють понад 150 підприємств, з яких 66 % пропонують тверді сичужні сири, а інші – м'які та перероблені (передусім плавлені сири). На українському сирному ринку у 2022 році спостерігалися нові тенденції: постачання сиру суттєво впало, а експорт значно зріс. Експорт сиру стрімко зріс із середини літа 2022р., тобто відтоді, як Єврокомісія скасувала всі квоти та мита на імпорт українських товарів до ЄС.

## РОЗДІЛ 2

### ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД»

#### 2.1 Загальна характеристика господарської діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Сьогодні на українському ринку представлені десятки найменувань і сортів сирів і безліч їх виробників. Але лише одиниці вважаються провідними фахівцями сирної справи, здатними впроваджувати стандарти та визначати тенденції розвитку всієї галузі. Таким підприємством є ТОВ «Пирятинський сирзавод», продукція якого відома під торговою маркою Пирятин.

Сироварня в місті Пирятині була заснована ще в 1920 році, але після війни, у 1952–1954 роках, вона була розширена. Вже в 1969-1973 роках у Пирятині виросло нове підприємство - Новий Пирятинський сирзавод, який вже в перший рік роботи зайняв лідируючі позиції в галузі. Продукція заводу відрізнялася високою якістю; традиційними споживачами сиру були Україна, Баку, Куба.

Сучасного вигляду Пирятинський сирзавод набув у 2005–2006 роках після приєднання до холдингу «Молочний Альянс». Компанія замінила все виробниче обладнання для виробництва сирів з таких країн-виробників, як Іспанія, Німеччина та Польща.

У 2007 році на заводі введено повністю автоматизовану лінію формування та пресування сирів від іспанської компанії, завдяки чому потужність заводу з переробки молока на твердий сир зросла до 500 тон молока на добу, тобто 50 тон готової продукції на добу. Отже, сир виробляється на обладнанні, яке є автоматизованою лінією, де контакт людини з продуктом зведений до мінімуму.

Для розширення асортименту та задоволення споживчого попиту встановлено одну з найсучасніших і високопродуктивних ліній пакування сиру

в упаковку Flow-pack японського виробництва. Також придбано автоматичну лінію для зважування та етикетування сирів німецького виробництва. У 2017 році встановлено лінію по нарізці твердих сирів виробництва Німеччини. Реконструкція цеху сухих молочних продуктів проводилася в 2 черги:

у 2010-2011 рр. встановлено установку нанофільтрації датського виробництва; а в 2015-2017 рр. – плівкову вакуум-випарну установку. Ці зміни дозволили оптимізувати виробничі процеси та забезпечити виробництво якісної та безпечної продукції.

У 2020-2021 роках. – побудовано власні локальні очисні споруди та проводяться пусконаладжувальні роботи. Також на ділянці з виробництва плавлених сирів замінено плавниковий котел та додаткове обладнання.

Основні данні ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено у табл.2.1.

Таблиця 2.1 – Основні данні ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Код за ЄДРПОУ:	00446865
Повне найменування:	Товариство з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод»
Скорочене найменування (згідно Статуту):	ТОВ «Пирятинський сирзавод»
Юридична адреса:	37000, Полтавська область, Пирятинський район, місто Пирятин, вулиця Сумська, будинок 1
Керівник:	Генеральний директор Бартошак Володимир Анатолійович
Код території за КОАТУУ:	5323810100
Регіон:	Полтавська область
Зберігач, що обслуговує емітента:	ТОВ «Аваль-Брок»
Депозитарій, що обслуговує емітента:	ПАТ "Національний депозитарій України"
Дата реєстрації:	26.10.2004 року
Орган реєстрації:	Пирятинська районна державна адміністрація Полтавської області
Код за КВЕД:	15.51.0; 52.11.0; 51.90.0; 55.51.0; 60.24.0
Найменування:	Перероблення молока та виробництво сиру; Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах з перевагою продовольчого асортименту; Інші види оптової торгівлі; Діяльність їдалень; Діяльність автомобільного вантажного транспорту.

Секрет успіху Пирятинського сироварного заводу полягає в трьох складових. По-перше, це багаті традиції та досвід, накопичений десятиліттями. По-друге, професійні навички в поєднанні з щирою пристрастю до улюбленої справи. І, нарешті, найсучасніше технологічне обладнання.

Головною особливістю та перевагою сирної технології Пирятинського заводу є те, що сир виробляється виключно з натурального молока, без рослинних добавок, без використання сухого молока.

Основними напрямками діяльності заводу є виробництво твердих і плавлених сирів. Крім того, завод виробляє цільномолочну продукцію, суху демінералізовану сироватку та масло.

З метою безпеки та стабільного холодопостачання підприємства проведено реконструкцію компресорного цеху, де встановлено сучасне японське обладнання, що дозволило більш ефективно використовувати енергоресурси.

Основні види продукції та послуг, від реалізації яких підприємство отримало у 2022 році значний дохід:

- виробництво сиру;
- виробництво плавлених сирів;
- виробництво твердих та плавлених сирів;
- виробництво сухих молочних продуктів;
- оптова торгівля.

Кількість та собівартість виробленої продукції та наданих послуг у 2022 році за рахунок реалізації яких було отримано більше 10% доходу:

- сиру твердого – 3741,8 тони. на суму 624,922 тис. грн.;
- сир плавлений – 1826,7 тон на суму 198,983 тис. грн.;
- твердих сирних виробів – 4120,0 тон на суму 461329 тис. грн.;
- сироватка суха – 4132,3 тонн на суму 127,829 тис. грн.;
- оптова та роздрібна торгівля, продаж іншої молочної та немолочної продукції, молочної сировини, послуг – на суму 97736,4 тис. грн.

Загальна сума експорту за 2022 рік становить 543 181,1 тис. грн. , що становить 30,9% частки в загальному обсязі продажів.

Основні ринки збуту в 2022 році: переважно національні мережі в Україні, експорт - найбільше до Республіки Казахстан та Республіки Молдова.

Основними джерелами сировини у 2022 році є фермерські господарства. Частка сировини, яка закуплена у промислових виробників становить 71,4%. Ціна на сировину від таких постачальників, у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла у відносному вираженні на 4,8%

Результати аналізу основних показників діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за період 2020-2022 рр. наведено в табл. 2.2.

Як видно з наведеної інформації в табл. 2.2, на ТОВ «Пирятинський сирзавод» за період 2020-2022 рр. спостерігається достатньо стійка тенденція щодо зміни обсягів реалізації продукції.

Чистий дохід від реалізації продукції за період 2020-2021 рр. збільшився на 33720 тис.грн., темп росту – 102,46%. Реалізовано продукції за 2021 рік на суму 1404740 тис. грн. проти 1371020 тис.грн за 2020 рік, відхилення становить 2,46%. Чистий прибуток за період 2020-2021 років зменшився на 79859 тис. грн, і досяг від'ємного рівня 42257 тис. грн. (у 2020 році прибуток склав 37602 тис. грн.).

Середньооблікова чисельність штатних працівників у 2020 році становила 612 осіб, а у 2021 році зменшилася до 610 осіб.

Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу за 2021 рік склав 78129 тис. грн., проти 72072 тис. грн., на 2021 рік позитивне відхилення становить 8,4%.

Середня заробітна плата штатних працівників у 2021 році становила 10673,36 грн. проти 9813,73 грн. за 2020 рік, що склало 108,76%.

Собівартість реалізованої продукції у 2021 році збільшилась на 98391 тис. грн. за рахунок зростання фізичного обсягу реалізації і збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції на 5 коп.

Таблиця 2.2 – Основні фінансово-економічні показники ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2020 – 2022 рр.

Показники	Одиниця виміру	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Зміни за 2020-2021рр.		Зміни за 2021-2022рр.	
					Відхилення від рівня 2020 р., ±	Темп росту у% до рівня 2020 р.	Відхилення від рівня 2021 р., ±	Темп росту у% до рівня 2021 р.
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	1 371 020	1 404 740	1 753 605	33 720	102,46	348 865	124,83
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	1 242 015	1 340 406	1 526 469	98 391	107,92	186 063	113,88
Валовий прибуток	тис. грн.	129 005	64 334	227 136	-64 671	49,87	162 802	353,06
Фінансові результати від операційної діяльності	тис. грн.	64 229	-13 414	160 257	-77 643	-20,88	173 671	-1194,70
Прибуток до оподаткування	тис. грн	37 602	-42 257	122 423	-79 859	-112,38	164 680	-289,71
Чистий прибуток	тис. грн	37 602	-42 257	113 548	-79 859	-112,38	155 805	-268,71
Середньорічна вартість активів	тис. грн.	491059	566120,5	671807,5	75 062	115,29	105 687	118,67
Середньорічна вартість необоротних активів	тис. грн.	104952	103243	105585	-1 709	98,37	2 342	102,27
Середньорічна вартість оборотних активів	тис. грн.	386107	462877,5	566222,5	76 771	119,88	103 345	122,33
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	коп.	90,59	95,42	87,05	5	105,33	-8	91,23
Рентабельність (збитковість) активів	%	7,66	-7,46	16,90	-15	-97,48	24	-226,44
Середньоспиксова чисельність працівників	чол.	612	610	588	-2	99,67	-22	96,39
Фонд оплати праці	тис. грн	72 072	78 129	86 170	6 057	108,40	8 041	110,29
Середньомісячна заробітна плата	грн.	9813,73	10673,36	12212,30	860	108,76	1 539	114,42

У 2020 році середньорічна вартість активів склала 491059 тис. грн. і вже у 2021 році – 566120,5 тис.грн., приріст за весь 2021 рік склав 75062 тис.грн, темп зростання – 115,29%.

У 2020 році середньорічна вартість необоротних активів склала 104952 тис. грн. і вже у 2021 році – 103243 тис.грн, зменшення за весь 2021 рік дорівнювало 1709 тис.грн, темп зростання – 98,37%.

У 2020 році середньорічна вартість оборотних активів склала 386107 тис. грн. і вже у 2021 році – 462877,5 тис. грн., приріст протягом 2021 року склав 76770 тис. грн., темп приросту – 119,88%.

Чистий дохід від реалізації продукції за період 2021-2022 рр. збільшився на 348865 тис.грн., темп зростання склав 124,83%. Чистий прибуток за період 2021-2022 років зріс на 155805 тис. грн, і досяг рівня 113 548 тис. грн.

Середньооблікова чисельність штатних працівників у 2021 році становила 610 осіб, а у 2022 році зменшилась до 588 осіб.

Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу за 2022 рік склав 86170 тис. грн., проти 78129 тис. грн. за 2021 рік відхилення становить 10,29%.

Середня заробітна плата штатних працівників у 2022 році становила 12212,3 грн. проти 10673,36 грн. за 2021 рік, що склало 14,42%.

У 2021 році середньорічна вартість активів склала 566120,5 тис. грн. і вже у 2022 році – 671807,5 тис.грн, ріст за весь 2022 рік склав 105687 тис.грн, темп зростання – 18,67%.

У 2021 році середньорічна вартість необоротних активів склала 103243 тис. грн. і вже у 2022 році – 105585 тис.грн, ріст протягом 2022 року склав 2342 тис.грн, темп зростання – 2,27%.

У 2021 році середньорічна вартість оборотних активів склала 462877,5 тис. грн. і вже у 2022 році – 566222,5 тис.грн, ріст протягом 2022 року склав 103345 тис.грн, темп зростання – 22,33%.

Динаміка показників діяльності підприємства представлена на рис. 2.1.

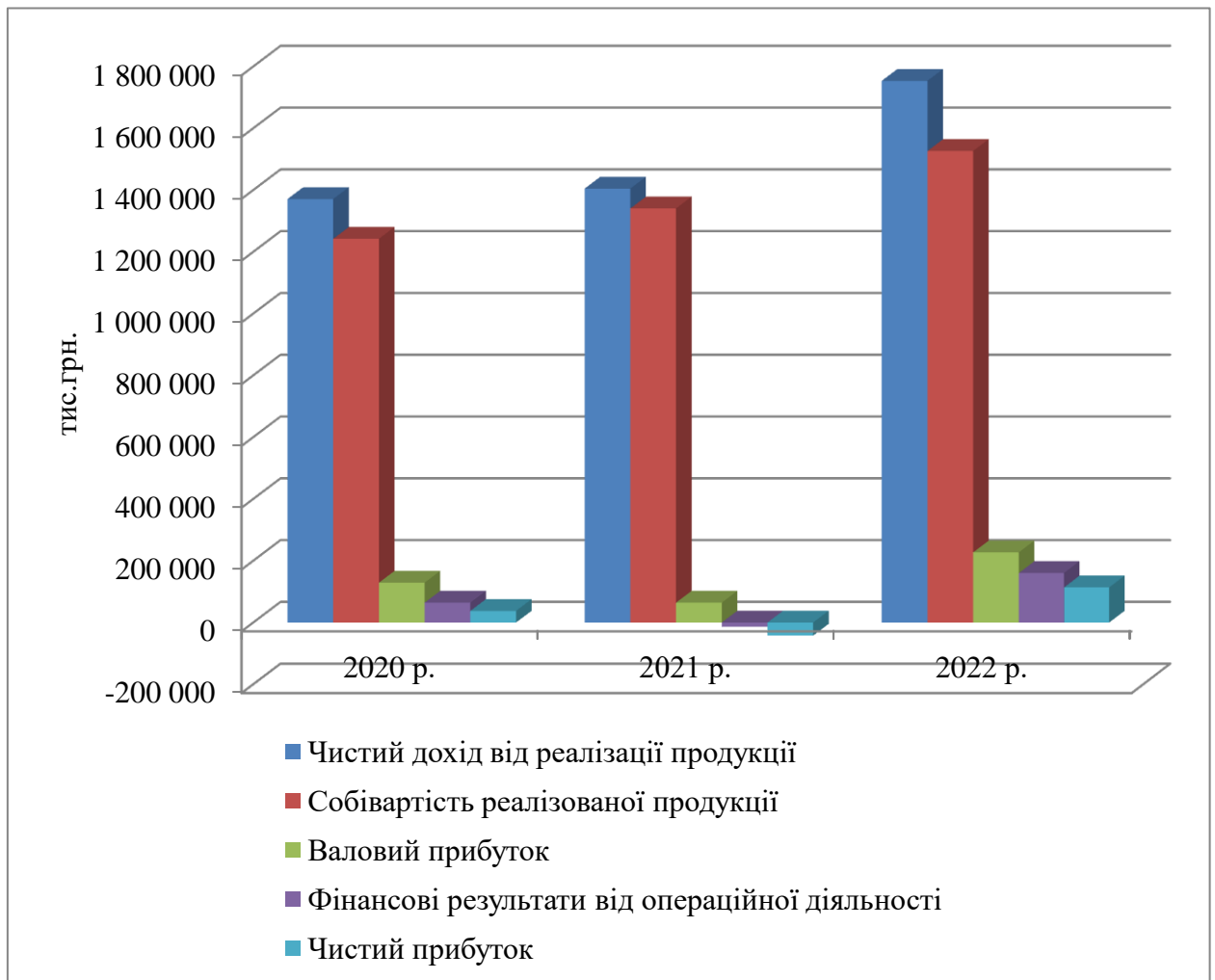


Рисунок 2.1 – Динаміка доходів і прибутку ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2020 – 2022 рр.

Фінансові результати ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020 та 2022рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою, а треба відзначити суттєве зростання рентабельності активів у 2022 році.

Успішний досвід ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчить про те, що його головною конкурентною перевагою серед підприємств регіону є унікальний кадровий потенціал.

Досить високий рівень корпоративної культури робить підприємство привабливим для працівників, утримує їх в організації, а результати їхньої праці, у свою чергу, створюють належну репутацію підприємству. Основним



завданням підприємства є просування зростання професійної компетентності працівників та розвиток їх умінь і навичок.

В умовах вторгнення російської федерації на територію України компанія продовжує працювати, своєчасно виплачувати працівникам заробітну плату та виконувати покладені на них обов'язки з сплати податків та інших зобов'язань.

## 2.2 Аналіз формування капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Проведемо аналіз фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Процес аналізу фінансових ресурсів підприємства включає:

– проведення вертикального аналізу, що дозволяє визначити частку кожної статті пасиву та активу за результатами балансу на певний момент часу, тобто дослідити структуру джерел формування фінансових ресурсів та майна підприємства;

– проведення горизонтального аналізу, що дозволяє вивчити динаміку джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів підприємства шляхом встановлення абсолютних та відносних відхилень у статтях пасиву та активу балансу;

– визначення джерел формування майна підприємства в розрізі основних його складових елементів, а саме: нематеріальних активів, основних засобів, довгострокової дебіторської заборгованості, виробничих запасів, грошових коштів тощо.

Аналіз джерел формування грошових ресурсів передбачає врахування абсолютної та відносної конфігурацій власних і позикових коштів підприємства. При проведенні даного аналізу будуть вирішені такі питання: які кошти (власні чи позикові) є основним джерелом формування фінансових ресурсів підприємства.

Проведемо відповідні розрахунки у табл. 2.3– 2.5.

Таблиця 2.3 – Аналіз складу та структури капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020 р.

Стаття пасиву	Джере ло інфор мації, ф.1	Абсолютна величина, тис.грн		Питома вага,%		Зміни за період			
		на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	В абсолютних величинах, тис.грн	У питомі й вазі,%	Темп приросту, %	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Власний капітал									
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350	2,78	2,66	0	-0,13	0,00	100,00
Додатковий капітал	1410	70	49	0,01	0,01	-21	0,00	-30,00	70,00
Резервний капітал	1415	0	2 507	0,00	0,50	2 507	0,50	0	0
Нерозподілений прибуток	1420	71 257	106 352	14,85	21,17	35 095	6,32	49,25	149,25
Усього власний капітал	1495	84 677	122 258	17,65	24,34	37 581	6,69	44,38	144,38
Інші довгострокові зобов'язання	1515	65 322	89 329	13,62	17,78	24 007	4,17	36,75	136,75
Усього	1595	65 322	89 329	13,62	17,78	24 007	4,17	36,75	136,75
Короткострокові кредити банків	1600	37 835	93 424	7,89	18,60	55 589	10,71	146,92	246,92
Поточна кредиторська заборгованість за:									
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	863	696	0,18	0,14	-167	-0,04	-19,35	80,65
Товари, роботи, послуги	1615	55 150	79 426	11,50	15,81	24 276	4,31	44,02	144,02
Розрахунками з бюджетом	1620	928	1 134	0,19	0,23	206	0,03	22,20	122,20
Розрахунками зі страхування	1625	918	1 092	0,19	0,22	174	0,03	18,95	118,95
Розрахунками з оплати праці	1630	3 194	3 900	0,67	0,78	706	0,11	22,10	122,10
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	171	3 590	0,04	0,71	3 419	0,68	1999,42	2099,42
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3	0,00	0,00	0	0,00	0,00	100,00
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	218 101	97 363	45,46	19,38	-120 738	-26,08	-55,36	44,64
Поточні забезпечення	1660	6 445	7 386	1,34	1,47	941	0,13	14,60	114,60
Інші поточні зобов'язання	1690	6 147	2 763	1,28	0,55	-3 384	-0,73	-55,05	44,95
Усього	1695	329 755	290 777	68,73	57,88	-38 978	-10,85	-11,82	88,18
Фінансово-майновий стан	1900	479 754	502 364	100,00	100,00	22 610	0,00	4,71	104,71

Таблиця 2.4 – Аналіз складу та структури капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2021 р.

Стаття пасиву	Джерело інформації, ф.1	Абсолютна величина, тис.грн		Питома вага,%		Зміни за період			
		на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	В абсолютних величинах, тис.грн	У питомій вазі,%	Темп приросту, %	Темп росту, %
Власний капітал									
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350	2,66	2,12	0	-0,54	0,00	100,00
Додатковий капітал	1410	49	28	0,01	0,00	-21	-0,01	-42,86	57,14
Резервний капітал	1415	2 507	2 507	0,50	0,40	0	-0,10	0,00	100,00
Нерозподілений прибуток	1420	106 352	62 845	21,17	9,98	-43 507	-11,19	-40,91	59,09
Усього	1495	122 258	78 730	24,34	12,50	-43 528	-11,84	-35,60	64,40
Інші довгострокові зобов'язання	1515	89 329	102 921	17,78	16,34	13 592	-1,44	15,22	115,22
Усього	1595	89 329	102 921	17,78	16,34	13 592	-1,44	15,22	115,22
Поточні зобов'язання і забезпечення	0	0	-85 683	0,00	-13,60	-85 683	-13,60	0	0
Короткострокові кредити банків	1600	93 424	83 514	18,60	13,26	-9 910	-5,34	-10,61	89,39
Поточна кредиторська заборгованість за:									
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	696	306	0,14	0,05	-390	-0,09	-56,03	43,97
Товари, роботи, послуги	1615	79 426	91 004	15,81	14,45	11 578	-1,36	14,58	114,58
Розрахунками з бюджетом	1620	1 134	1 077	0,23	0,17	-57	-0,05	-5,03	94,97
Розрахунками зі страхування	1625	1 092	1 021	0,22	0,16	-71	-0,06	-6,50	93,50
Розрахунками з оплати праці	1630	3 900	3 828	0,78	0,61	-72	-0,17	-1,85	98,15
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 590	413	0,71	0,07	-3 177	-0,65	-88,50	11,50
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3	0,00	0,00	0	0,00	0,00	100,00
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	97 363	255 896	19,38	40,63	158 533	21,25	162,83	262,83
Поточні забезпечення	1660	7 386	7 984	1,47	1,27	598	-0,20	8,10	108,10
Інші поточні зобов'язання	1690	2 763	3 180	0,55	0,50	417	-0,05	15,09	115,09
Усього	1695	290 777	448 226	57,88	71,16	157 449	13,28	54,15	154,15
Фінансово-майновий стан	1900	502 364	629 877	100,00	100,00	127 513	0,00	25,38	125,38

Таблиця 2.5 – Аналіз складу та структури капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2022 р.

Стаття пасиву	Джере ло інфор ма-ції, ф.1	Абсолютна величина, тис.грн		Питома вага,%		Зміни за період			
		на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	В абсолютних величинах, тис.грн	У питомій вазі,%	Темп приросту, %	Темп росту, %
Власний капітал									
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350	2,12	1,87	0	-0,25	0,00	100,00
Додатковий капітал	1410	28	7	0,00	0,00	-21	0,00	-75,00	25,00
Резервний капітал	1415	2 507	2 507	0,40	0,35	0	-0,05	0,00	100,00
Нерозподілений прибуток	1420	62 845	175 949	9,98	24,65	113 104	14,67	179,97	279,97
Усього	1495	78 730	191 813	12,50	26,87	113 083	14,38	143,63	243,63
Інші довгострокові зобов'язання	1515	102 921	184 595	16,34	25,86	81 674	9,52	79,36	179,36
Усього	1595	102 921	184 595	16,34	25,86	81 674	9,52	79,36	179,36
Поточні зобов'язання і забезпечення	0	-85 683	0	-13,60	0,00	85 683	13,60	-100,00	0,00
Короткострокові кредити банків	1600	83 514	62 336	13,26	8,73	-21 178	-4,53	-25,36	74,64
Поточна кредиторська заборгованість за:									
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	306	3 141	0,05	0,44	2 835	0,39	926,47	1026,47
Товари, роботи, послуги	1615	91 004	70 364	14,45	9,86	-20 640	-4,59	-22,68	77,32
Розрахунками з бюджетом	1620	1 077	3 738	0,17	0,52	2 661	0,35	247,08	347,08
Розрахунками зі страхування	1625	1 021	1 464	0,16	0,21	443	0,04	43,39	143,39
Розрахунками з оплати праці	1630	3 828	5 003	0,61	0,70	1 175	0,09	30,69	130,69
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	413	444	0,07	0,06	31	0,00	7,51	107,51
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3	0,00	0,00	0	0,00	0,00	100,00
Поточна кредиторська заборгованість із вн. розрахунків	1645	255 896	175 517	40,63	24,59	-80 379	-16,04	-31,41	68,59
Поточні забезпечення	1660	7 984	10 509	1,27	1,47	2 525	0,20	31,63	131,63
Інші поточні зобов'язання	1690	3 180	4 811	0,50	0,67	1 631	0,17	51,29	151,29
Усього	1695	448 226	337 330	71,16	47,26	-110 896	-23,90	-24,74	75,26
Фінансово-майновий стан	1900	629 877	713 738	100,00	100,00	83 861	0,00	13,31	113,31

На підставі проведених розрахунків за 2020-2022 роки визначено що основним джерелом формування фінансових ресурсів підприємства є позиковий капітал, його частка в капіталу підприємства складає 13,62% – на початок 2020р., 17,78% – на кінець 2020 р.; 12,5 % – на кінець 2021 р. та 26,87% – на кінець 2022 р. .

Склад джерел формування фінансових ресурсів підприємства на початок 2020 - кінець 2022 рр. наведено на рис.2.2.

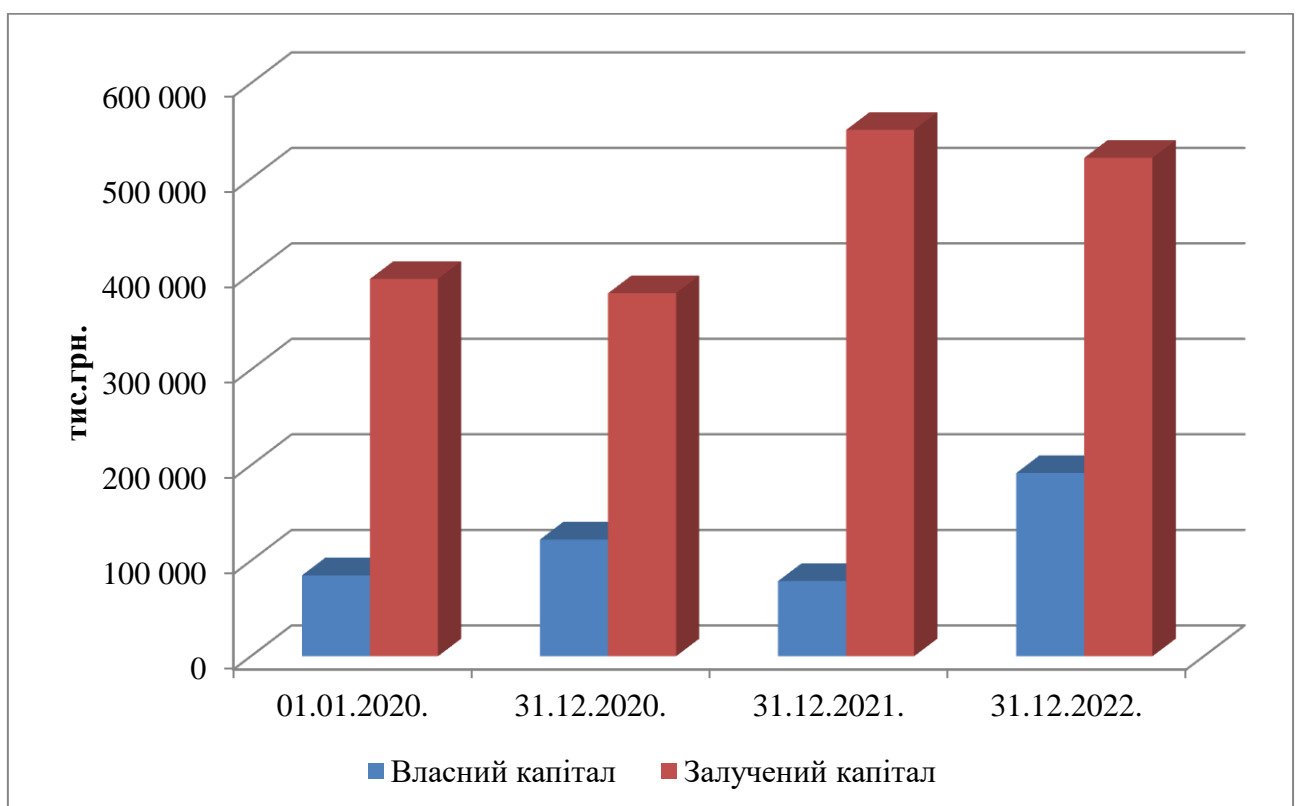


Рисунок 2.2 – Склад джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Протягом досліджуваного періоду 2020-2022 років, підприємство має від 12,5% до 26,87% власних коштів, що є дуже малим (з точки зору фінансової безпеки).

Але, частка залученого капіталу в балансі трохи зменшується, що сприяє покращенню фінансової стійкості підприємства (частка залученого капіталу

82,35% – на початок 2020р., 75,66% – на кінець 2020 р.; 87,5 % – на кінець 2021 р. та 73,13 % – на кінець 2022 р. (рис.2.3). Частка позикових коштів в сукупних джерелах формування фінансових ресурсів трохи зменшилась, що свідчить про зменшення рівня фінансової нестійкості підприємства та зниження ступеню його фінансового ризику.

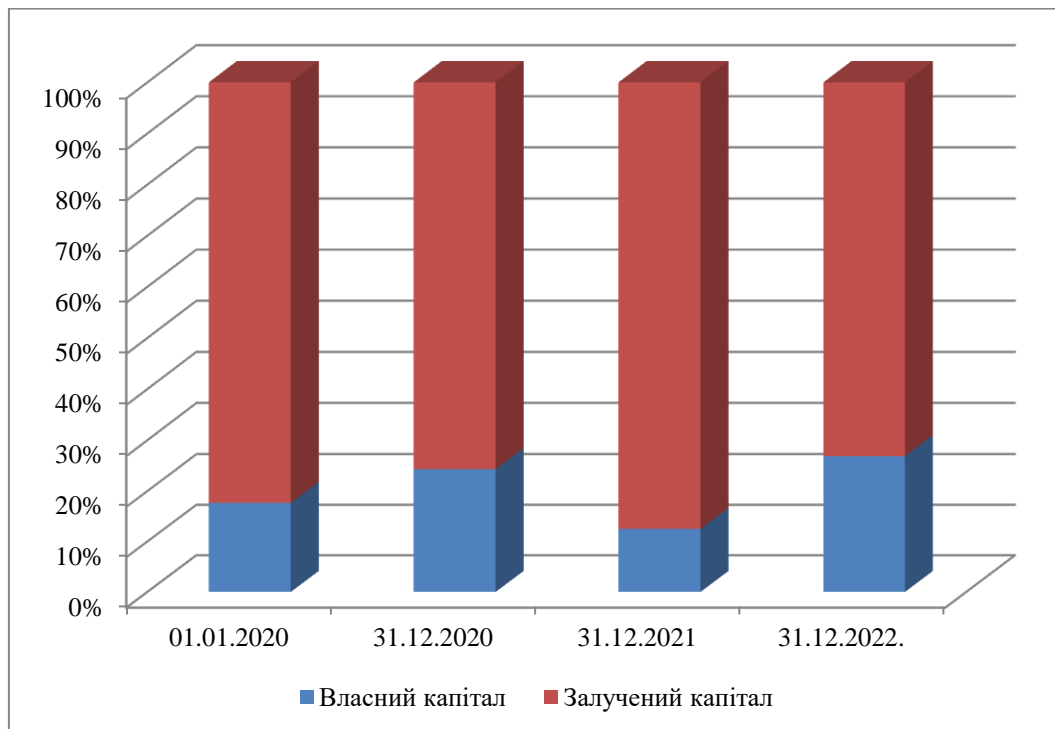


Рисунок 2.3 – Структура джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Пирятинський сирзавод»

За період 2020-2022 рр. значних змін в структурі власного капіталу підприємства майже не спостерігалось 13350 тис.грн. складає зареєстрований (пайовий) капітал.

### 2.3 Аналіз активів ТОВ «Пирятинський сирзавод»

В табл.2.6-2.8 проведено аналіз активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020 р.-2022р.

Таблиця 2.6 – Аналіз складу та структури активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020 р.

Стаття активу	Джерело інформації, ф.1	Абсолютна величина, тис.грн		Питома вага,%		Зміни за період			
		на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	В абсолютних величинах, тис.грн	У питомій вазі,%	Темп приросту,%	У % до зміни підсумку балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Необоротні активи									
Основні засоби	1010	102533	99195	21,37	19,75	-3338	-1,63	-3,26	96,74
Первісна вартість	1011	281591	303872	58,69	60,49	22281	1,79	7,91	107,91
Знос	1012	179058	204677	37,32	40,74	25619	3,42	14,31	114,31
Інші необоротні активи	1090	4330	3846	0,90	0,77	-484	-0,14	-11,18	88,82
Усього	1095	106863	103041	22,27	20,51	-3822	-1,76	-3,58	96,42
Оборотні активи									
Запаси	1100	120515	142425	25,12	28,35	21910	3,23	18,18	118,18
виробничі запаси	1101	24816	25181	5,17	5,01	365	-0,16	1,47	101,47
незавершене виробництво	1102	10440	15369	2,18	3,06	4929	0,88	47,21	147,21
готова продукція	1103	83619	101529	17,43	20,21	17910	2,78	21,42	121,42
товари	1104	1640	346	0,34	0,07	-1294	-0,27	-78,90	21,10
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	93391	96960	19,47	19,30	3569	-0,17	3,82	103,82
Дебіторська заборгованість за розрахунками:									
За виданими авансами	1130	8383	9053	1,75	1,80	670	0,05	7,99	107,99
З бюджетом	1135	9868	13108	2,06	2,61	3240	0,55	32,83	132,83
У тому числі з податку на прибуток	1136	2801	2801	0,58	0,56	0	-0,03	0,00	100,00

## Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	4	0,00	0,00	4	0,00	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	76490	41207	15,94	8,20	-35283	-7,74	-46,13	53,87
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18500	2765	3,86	0,55	-15735	-3,31	-85,05	14,95
Гроші та їх еквіваленти	1165	21210	89403	4,42	17,80	68193	13,38	321,51	421,51
готівка	1166	89	142	0,02	0,03	53	0,01	59,55	159,55
рахунки в банках	1167	21121	89261	4,40	17,77	68140	13,37	322,62	422,62
Витрати майбутніх періодів	1170	76	77	0,02	0,02	1	0,00	1,32	101,32
Інші оборотні активи	1190	24458	4321	5,10	0,86	-20137	-4,24	-82,33	17,67
Усього	1195	372891	399323	77,73	79,49	26432	1,76	7,09	107,09
Фінансово-майновий стан	1300	479754	502364	100,00	100,00	22610	0,00	4,71	104,71



Таблиця 2.7 – Аналіз складу та структури активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2021 р.

Стаття активу	Джерело інформації, ф.1	Абсолютна величина, тис.грн		Питома вага,%		Зміни за період			
		на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	В абсолютних величинах, тис.грн	У питомій вазі,%	Темп приросту,%	У % до зміни підсумку балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Необоротні активи									
Нематеріальні активи	1000	0	2146	0,00	0,34	2146	0,34	0	0
Первісна вартість	1001	0	8379	0,00	1,33	8379	1,33	0	0
Накопичена амортизація	1002	0	6233	0,00	0,99	6233	0,99	0	0
Основні засоби	1010	99195	98612	19,75	15,66	-583	-4,09	-0,59	99,41
Первісна вартість	1011	303872	314951	60,49	50,00	11079	-10,49	3,65	103,65
Знос	1012	204677	216339	40,74	34,35	11662	-6,40	5,70	105,70
Інші необоротні активи	1090	3846	2687	0,77	0,43	-1159	-0,34	-30,14	69,86
Усього	1095	103041	103445	20,51	16,42	404	-4,09	0,39	100,39
Оборотні активи									
Запаси	1100	142425	263317	28,35	41,80	120892	13,45	84,88	184,88
виробничі запаси	1101	25181	28628	5,01	4,55	3447	-0,47	13,69	113,69
незавершене виробництво	1102	15369	14116	3,06	2,24	-1253	-0,82	-8,15	91,85
готова продукція	1103	101529	220463	20,21	35,00	118934	14,79	117,14	217,14
товари	1104	346	110	0,07	0,02	-236	-0,05	-68,21	31,79
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	96960	100643	19,30	15,98	3683	-3,32	3,80	103,80
Дебіторська заборгованість за розрахунками:									
За виданими авансами	1130	9053	17227	1,80	2,73	8174	0,93	90,29	190,29
З бюджетом	1135	13108	6814	2,61	1,08	-6294	-1,53	-48,02	51,98

## Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
У тому числі з податку на прибуток	1136	2801	0	0,56	0,00	-2801	-0,56	-100,00	0,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	4	2	0,00	0,00	-2	0,00	-50,00	50,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	41207	92810	8,20	14,73	51603	6,53	125,23	225,23
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2765	2110	0,55	0,33	-655	-0,22	-23,69	76,31
Гроші та їх еквіваленти	1165	89403	40871	17,80	6,49	-48532	-11,31	-54,28	45,72
готівка	1166	142	163	0,03	0,03	21	0,00	14,79	114,79
рахунки в банках	1167	89261	40708	17,77	6,46	-48553	-11,31	-54,39	45,61
Витрати майбутніх періодів	1170	77	93	0,02	0,01	16	0,00	20,78	120,78
Інші оборотні активи	1190	4321	2545	0,86	0,40	-1776	-0,46	-41,10	58,90
Усього	1195	399323	526432	79,49	83,58	127109	4,09	31,83	131,83
Фінансово-майновий стан	1300	502364	629877	100,00	100,00	127513	0,00	25,38	125,38

Таблиця 2.8 – Аналіз складу та структури активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2022 р.

Стаття активу	Джерело інформації, ф.1	Абсолютна величина, тис.грн		Питома вага,%		Зміни за період			
		на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	В абсолютних величинах, тис.грн	У питомій вазі,%	Темп приросту,%	У % до зміни підсумку балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Необоротні активи									
Нематеріальні активи	1000	2 146	983	0,34	0,14	-1163	-0,20	-54,19	45,81
Первісна вартість	1001	8 379	8 385	1,33	1,17	6	-0,16	0,07	100,07
Накопичена амортизація	1002	6 233	7 402	0,99	1,04	1169	0,05	18,76	118,76
Основні засоби	1010	98 612	85 683	15,66	12,00	-12929	-3,65	-13,11	86,89
Первісна вартість	1011	314 951	323 315	50,00	45,30	8364	-4,70	2,66	102,66
Знос	1012	216 339	237 632	34,35	33,29	21293	-1,05	9,84	109,84
Інші необоротні активи	1090	2 687	21 059	0,43	2,95	18372	2,52	683,74	783,74
Усього	1095	103 445	107 725	16,42	15,09	4280	-1,33	4,14	104,14
Оборотні активи									
Запаси	1100	263 317	207 823	41,80	29,12	-55494	-12,69	-21,07	78,93
виробничі запаси	1101	28 628	49 441	4,55	6,93	20813	2,38	72,70	172,70
незавершене виробництво	1102	14 116	3 730	2,24	0,52	-10386	-1,72	-73,58	26,42
готова продукція	1103	220 463	154 405	35,00	21,63	-66058	-13,37	-29,96	70,04
товари	1104	110	247	0,02	0,03	137	0,02	124,55	224,55
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	100 643	156 834	15,98	21,97	56191	6,00	55,83	155,83
Дебіторська заборгованість за розрахунками:									
За виданими авансами	1130	17 227	8 006	2,73	1,12	-9221	-1,61	-53,53	46,47
З бюджетом	1135	6 814	4 055	1,08	0,57	-2759	-0,51	-40,49	59,51

## Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	18	0,00	0,00	16	0,00	800,00	900,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	92 810	110 861	14,73	15,53	18051	0,80	19,45	119,45
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 110	1 122	0,33	0,16	-988	-0,18	-46,82	53,18
Гроші та їх еквіваленти	1165	40 871	113 022	6,49	15,84	72151	9,35	176,53	276,53
готівка	1166	163	112	0,03	0,02	-51	-0,01	-31,29	68,71
рахунки в банках	1167	40 708	112 910	6,46	15,82	72202	9,36	177,37	277,37
Витрати майбутніх періодів	1170	93	142	0,01	0,02	49	0,01	52,69	152,69
Інші оборотні активи	1190	2 545	4 130	0,40	0,58	1585	0,17	62,28	162,28
Усього	1195	526 432	606 013	83,58	84,91	79581	1,33	15,12	115,12
Фінансово-майновий стан	1300	629 877	713 738	100,00	100,00	83861	0,00	13,31	113,31

Результати дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

– загальна вартість майна підприємства в 2020 р. збільшилась на 22610 тис. грн., в 2021р. на 127513 тис.грн, та за 2022р. зросла на 83861 тис.грн.;

– в структурі сукупних активів підприємства частка необоротних активів складає 22,27% – на початок 2020р., 20,51% – на кінець 2020 р.; 16,42 % – на кінець 2021 р. та 15,09% – на кінець 2022 р.;

– найбільшу питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби: 21,37% – на початок 2020р., 19,75% – на кінець 2020 р.; 15,66% – на кінець 2021 р. та 12,0 % – на кінець 2022 р.;

– в структурі сукупних активів підприємства частка оборотних активів складає 77,73% – на початок 2020р., 79,49% – на кінець 2020 р.; 83,58 % – на кінець 2021 р. та 84,91 % – на кінець 2022 р.

В складу та структурі сукупних активів найбільша питома вага припадає на оборотні активи (рис 2.4-2.5).

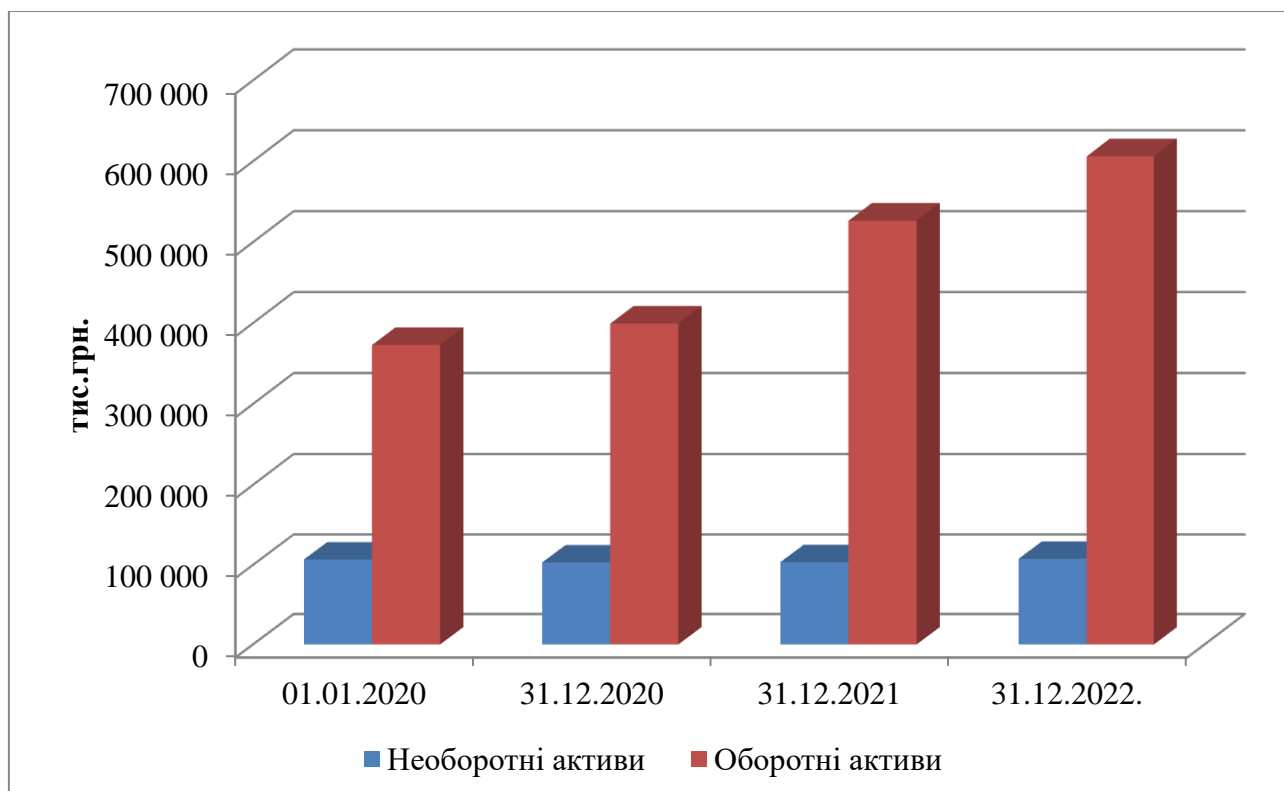


Рисунок 2.4 – Склад активів ТОВ «Пирятинський сирзавод»

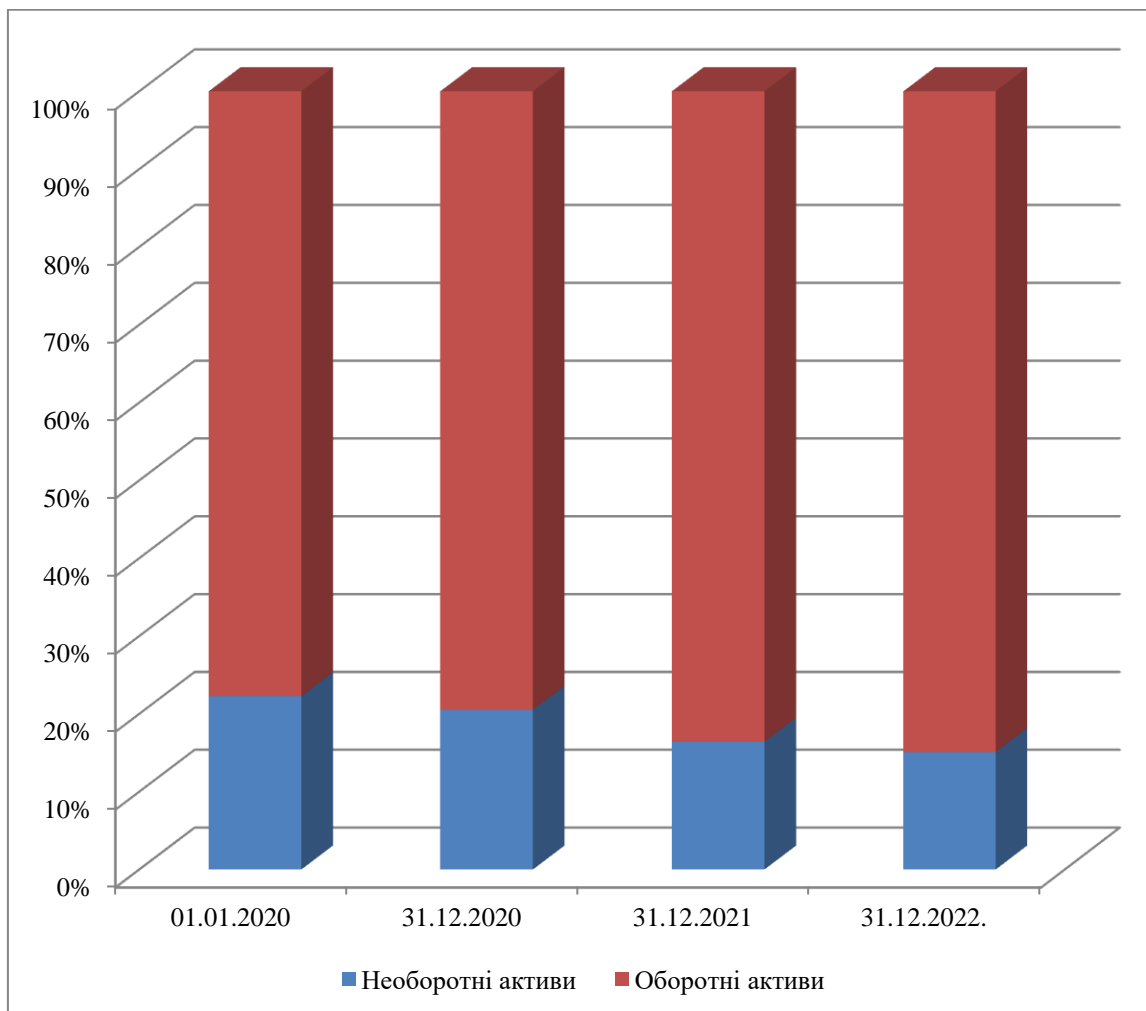


Рисунок 2.5 – Структура активів ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Переважання оборотних активів в структурі сукупних активів свідчить про формування достатньо мобільної структури активів, що сприяє зростанню оборотності активів підприємства.

Так необоротні активи складають в середньому 18,57% сукупних активів. А отже підприємство має «легку» структуру активів, що свідчить про швидку оборотність майна підприємства, тобто на частку оборотних активів в сукупних активах підприємства припадає близько 81,43%.

## 2.4 Аналіз показників ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Для визначення показників ліквідності складемо агреговану форму балансу підприємства за 2020-2022 рр. – табл.2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз показників ліквідності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2020-2022рр.

Показник	31.12.2020р.	31.12.2021р.	31.12.2022р.	Відхилення за	
				2021-2020	2022-2021
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,31	0,09	0,34	-0,22	0,24
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,88	0,59	1,18	-0,30	0,59
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,37	1,17	1,80	-0,20	0,62

Динаміку показників ліквідності характеризує рис. 2.6.

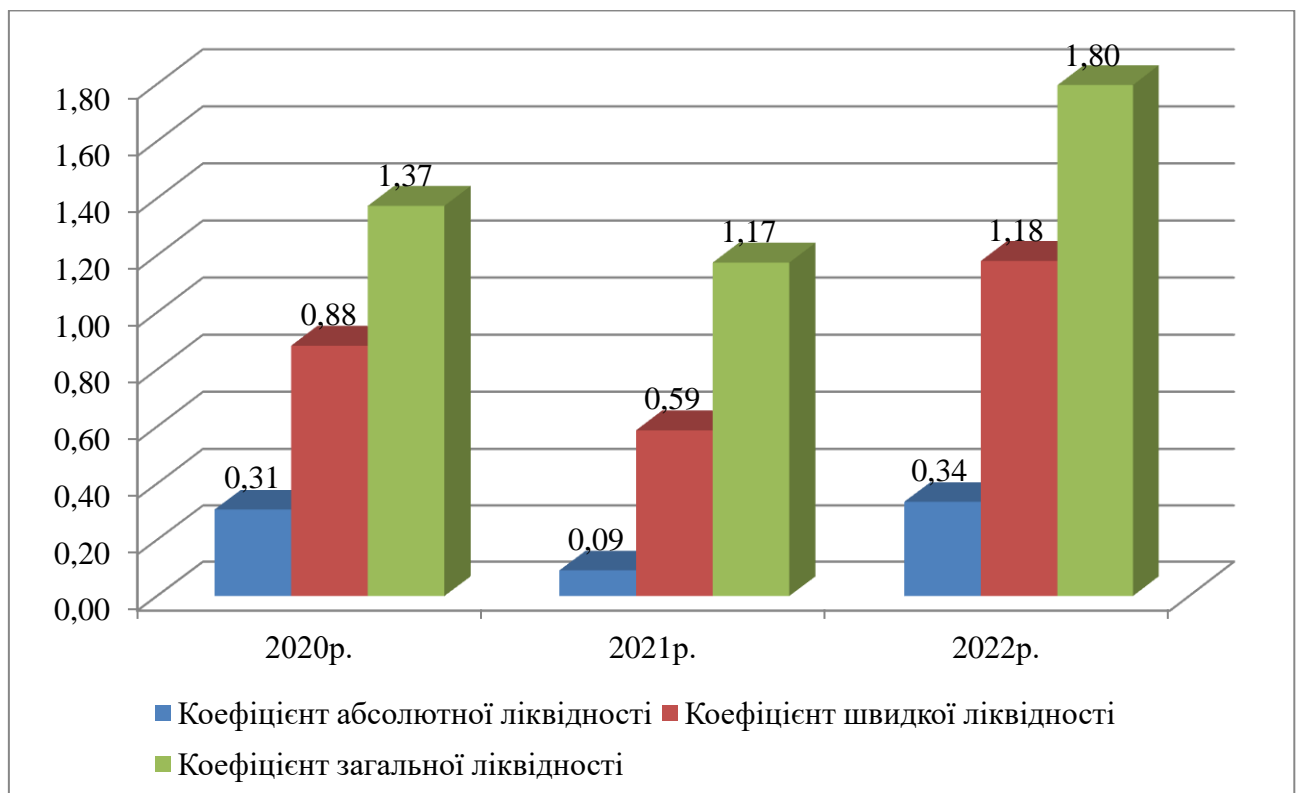


Рисунок 2.6 – Динаміка показників ліквідності ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020-2022 рр.

На основі табл.2.9 можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності впродовж 2021 р. зменшився на 0,22 (з 0,31 на початок року до 0,09 на кінець року);
- коефіцієнт швидкої ліквідності впродовж 2021 р. зменшився на 0,3 (з 0,88 на початок року до 0,59 на кінець року);
- коефіцієнт загальної ліквідності впродовж 2021 р. зменшився на 0,2 (з 1,37 на початок року до 1,17 на кінець року);
- коефіцієнт абсолютної ліквідності впродовж 2022 р. збільшився на 0,24 (з 0,09 на початок року до 0,34 на кінець року);
- коефіцієнт швидкої ліквідності впродовж 2022 р. збільшився на 0,59 (з 0,59 на початок року до 1,18 на 30.09.22);
- коефіцієнт загальної ліквідності впродовж 2022 р. збільшився на 0,62 (з 1,17 на початок року до 1,8 на 30.09.2022).

На підставі розрахунку в табл. 2.9 можна зробити висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства за період, що аналізується. Але, треба відзначити, їх суттєве зростання в 2022р, що було пов'язано з отриманим прибутком в 2022р.

Згідно отриманим даним, коефіцієнт абсолютної ліквідності не достатній в 2021р., та задовільний в 2020р. та 2021р.. Його значення свідчить про те, що в 2020-2022 рр. від 9% до 34 % короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно.

Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод» проведено в табл.2.10.

На основі таблиці 2.10 можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт автономії протягом 2020-2022 рр. змінився з 0,24 на 31.12.2020, до 0,12 на 31.12.2021 та 0,27 на 31.12.2022;
- коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів протягом 2020-2022 рр. змінився з 0,32 на 31.12.2020, до 0,14 на 31.12.2021 та 0,37 на 31.12.2022.



Таблиця 2.10 – Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	31.12.2020	31.12.2021	30.09.2022	Відхилення за	
				2021	2022
Коефіцієнт автономії	0,24	0,12	0,27	-0,12	0,14
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	0,32	0,14	0,37	-0,18	0,22
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,42	0,29	0,53	-0,13	0,24
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,16	-0,31	0,44	-0,47	0,75
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,05	-0,05	0,14	-0,10	0,19

Динаміку показників фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод» характеризує рис.2.7.

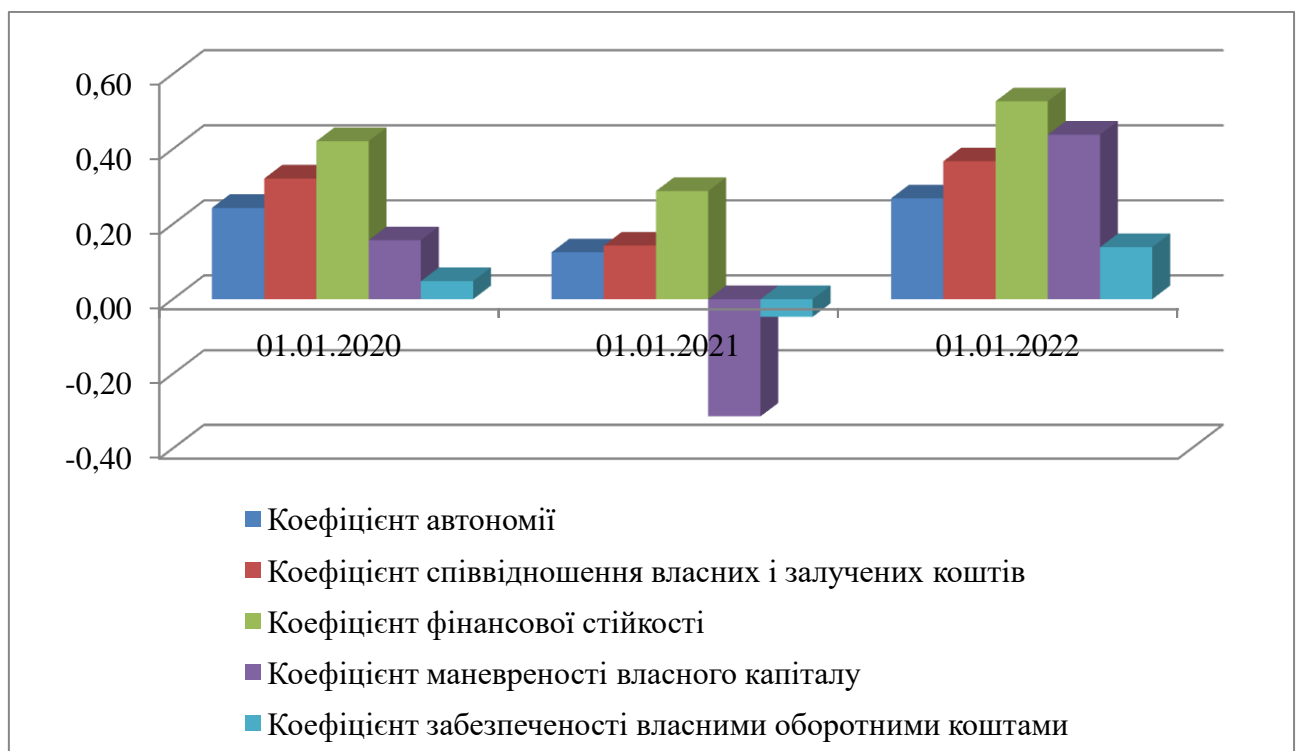


Рисунок 2.7 – Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020-2022 рр.

Таким чином, більшість показників ТОВ «Пирятинський сирзавод» на протязі 2020-2022 рр. знаходиться в неприпустимих межах, підприємство має власні оборотні кошти для формування запасів на 31.12.2022, але їх частка незначна. Підприємство має невелику частку власного капіталу, значно меншу ніж позикового. Тому, можна зробити висновок про незадовільний стан фінансування діяльності підприємства.

## 2.5 Дослідження фінансових результатів ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Для більш повного уявлення про діяльність підприємства треба провести аналіз формування фінансового результату підприємства

Фінансові результати відображають мету підприємницької діяльності, її дохідність і є вирішальними для підприємства. Окрім його керівництва і колективу вони цікавлять вкладників капіталу (інвесторів), кредиторів, державні органи, в першу чергу податкову службу, фондові біржі, які займаються купівлею-продажем цінних паперів та ін.

Основними фінансовими результатами діяльності підприємства є його прибуток та дохід. Крім цих абсолютних показників для оцінки фінансового стану застосовують ряд відносних показників і коефіцієнтів. В бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів звичайної та надзвичайної діяльності та включає:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансовий результат від операційної діяльності;
- прибуток (збиток) до оподаткування.

Аналіз формування фінансовий результату ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020-2021 рр. наведено у табл.2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз формування фінансового результату ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020-2021 рр.

Стаття	2020	2021	Структура, %		Приріст за рік		Темп росту, %
			2020	2021	тис. грн.	За структуру рою, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1371020	1404740	100,0	100,00	33 720	0,00	102,46
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1242015	1340406	90,59	95,42	98 391	4,83	107,92
Валовий прибуток	129 005	64 334	9,41	4,58	-64 671	-4,83	49,87
Інші операційні доходи	19 355	25 298	1,41	1,80	5 943	0,39	130,71
Адміністративні витрати	18 152	18 394	1,32	1,31	242	-0,01	101,33
Витрати на збут	47 107	50 276	3,44	3,58	3 169	0,14	106,73
Інші операційні витрати	18 872	34 376	1,38	2,45	15 504	1,07	182,15
Фінансовий результат від операційної діяльності:	64 229	-13 414	4,68	-0,95	-77 643	-5,64	-20,88
Інші фінансові доходи	1 306	2 063	0,10	0,15	757	0,05	157,96
Інші доходи	84	5 031	0,01	0,36	4 947	0,35	5989,29
Фінансові витрати	27 995	31 010	2,04	2,21	3 015	0,17	110,77
Інші витрати	22	4 927	0,00	0,35	4 905	0,35	-
Фінансовий результат до оподаткування:	37 602	-42 257	2,74	-3,01	-79 859	-5,75	-112,38
Чистий фінансовий результат	37 602	-42 257	2,74	-3,01	-79 859	-5,75	-112,38

З проведеного аналізу динаміки показників фінансового результату можна зробити наступні висновки:

- чистий дохід від реалізації продукції в 2021 р. збільшився в порівнянні з 2020 р. на 33720 тис.грн;
- собівартість реалізованої продукції в 2021 р. збільшилась в порівнянні з 2020 р. на 98391 тис.грн;
- валовий прибуток в 2021 р. зменшився в порівнянні з 2020 р. на 64671 тис.грн;
- інші операційні доходи в 2021 р. збільшились в порівнянні з 2020 р. на 5943 тис.грн;

- адміністративні витрати в 2021 р. збільшились в порівнянні з 2020 р. на 242 тис.грн;
- витрати на збут продукції в 2021 р. збільшились в порівнянні з 2020 р. на 3169 тис.грн;
- інші операційні витрати в 2021 р. збільшились в порівнянні з 2020 р. на 15504 тис.грн;
- фінансовий результат від операційної діяльності в 2021 р. зменшився в порівнянні з 2020 р. на 77643 тис.грн;
- отриманий прибуток в 2021 р. зменшився в порівнянні з 2020 р. на 79859 тис.грн. В 2020 р. підприємство отримало збиток в розмірі 79859 тис.грн.

Аналіз формування фінансовий результату ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2022 р. наведено у табл.2.14.

Таблиця 2.12 – Аналіз формування фінансового результату ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2021-2022 рр.

Стаття	2021	2022	Структура, %		Приріст за рік		Темп росту, %
			2021	2022	тис.грн	за структурою %	
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 404 740	1 753 605	100,00	100,00	348 865	0,00	124,83
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1 340 406	1 526 469	95,42	87,05	186 063	-8,37	113,88
Валовий:							
Прибуток	64 334	227 136	4,58	12,95	162 802	8,37	353,06
Інші операційні доходи	25 298	80 013	1,80	4,56	54 715	2,76	316,28
Адміністративні витрати	18 394	20 642	1,31	1,18	2 248	-0,13	112,22
Витрати на збут	50 276	70 542	3,58	4,02	20 266	0,44	140,31
Інші операційні витрати	34 376	55 708	2,45	3,18	21 332	0,73	162,05
Фінансовий результат від операційної діяльності	-13 414	160 257	-0,95	9,14	173 671	10,09	-1194,70
Інші фінансові доходи	2 063	746	0,15	0,04	-1 317	-0,10	36,16

## Продовження таблиці 2.12.

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші доходи	5 031	5 063	0,36	0,29	32	-0,07	100,64
Фінансові витрати	31 010	38 557	2,21	2,20	7 547	-0,01	124,34
Інші витрати	4 927	5 086	0,35	0,29	159	-0,06	103,23
Фінансовий результат до оподаткування	-42 257	122 423	-3,01	6,98	164 680	9,99	- 289,71
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0	-8 875	0,00	-0,51	-8 875	-0,51	-
Чистий фінансовий результат	-42 257	113 548	-3,01	6,48	155 805	9,48	- 268,71

З проведеного аналізу динаміки показників фінансового результату можна зробити наступні висновки:

- чистий дохід від реалізації продукції в 2022 р. збільшився в порівнянні з 2021 р. на 348865 тис.грн;
- собівартість реалізованої продукції в 2022 р. збільшилась в порівнянні з 2021 р. на 186063 тис.грн;
- валовий прибуток в 2022 р. збільшився в порівнянні з 2021 р. на 162802 тис.грн;
- інші операційні доходи в 2022 р. зменшились в порівнянні з 2021 р. на 54715 тис.грн;
- адміністративні витрати в 2022 р. зросли в порівнянні з 2021 р. на 2248 тис.грн;
- витрати на збут продукції в 2022 р. збільшились в порівнянні з 2021 р. на 20266 тис.грн;
- фінансовий результат від операційної діяльності в 2022 р. збільшився в порівнянні з 2021 р. на 173671 тис.грн;
- чистий прибуток в 2022 р. збільшився в порівнянні з 2021 р. на 155805 тис.грн. В 2022 р. підприємство отримало чистий прибуток 113548 тис.грн.

Проведемо аналіз прибутковості та рентабельності за відносними показниками ТОВ «Пирятинський сирзавод». Розрахунок показників рентабельності для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено у табл.2.13.

Таблиця 2.13 – Динаміка показників рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020-2022 рр.

Показник	Порядок розрахунку	2020р	2021р	2022р	Відхилення	
					2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7
<b>Витратні показники</b>						
Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг),%	Відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції	10,39	4,80	14,88	-5,59	10,08
Рентабельність операційної діяльності, %	Відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат	4,91	-0,95	9,91	-5,87	10,86
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	Відношення чистого доходу до собівартості реалізованої продукції	1,10	1,05	1,15	-0,06	0,10
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Відношення собівартості реалізованої продукції до чистого доходу	0,91	0,95	0,87	0,05	-0,08
<b>Ресурсні показники</b>						
Рентабельність підприємства (активів),%	Відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів підприємства	7,66	-7,46	16,90	-15,12	24,37
Рентабельність власного капіталу, %	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу	36,34	-42,05	83,94	-78,39	125,99
Рентабельність необоротних активів (фондорентабельність), %	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості необоротних активів	35,83	-40,93	107,54	-76,76	148,47
Рентабельність оборотних активів, %	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості оборотних активів	9,74	-9,13	20,05	-18,87	29,18
Коефіцієнт покриття активів	Відношення чистого доходу до середньорічної вартості активів підприємства	2,79	2,48	2,61	-0,31	0,13
Коефіцієнт окупності активів	Відношення середньорічної вартості активів до чистого доходу	0,36	0,40	0,38	0,04	-0,02

Продовження таблиці 2.13

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт покриття власного капіталу	Відношення чистого доходу до середньорічної вартості власного капіталу підприємства	13,25	13,98	12,96	0,73	-1,01
Коефіцієнт окупності власного капіталу	Відношення середньорічної вартості власного капіталу до чистого доходу	0,08	0,07	0,08	0,00	0,01
Прибуткові коефіцієнти						
Валова рентабельність продажу продукції (товарів, робіт, послуг),%	Відношення валового прибутку до чистого доходу	9,41	4,58	12,95	-4,83	8,37
Чиста рентабельність продажу продукції (товарів, робіт, послуг),%	Відношення чистого прибутку до чистого доходу	2,74	-3,01	6,48	-5,75	9,48
Рентабельність доходу від операційної діяльності, %	Відношення фінансового результату від операційної діяльності до доходів від операційної діяльності	4,62	-0,94	8,74	-5,56	9,68

На основі табл. 2.13. можна зробити наступні висновки:

– рентабельність продукції за 2021 р. зменшилась на 5,59 % (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 10,08% (в порівнянні з 2021 р.);

– рентабельність операційної діяльності за 2021 р. зменшилась на 5,87% (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 10,86% (в порівнянні з 2021 р.);

– коефіцієнт покриття виробничих витрат за 2021р. зменшився на 0,06 (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшився на 0,1 (в порівнянні з 2021 р.);

– коефіцієнт окупності виробничих витрат за 2021 р. збільшився на 0,05 (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. зменшився на 0,08 (в порівнянні з 2021 р.);

– рентабельність активів за 2021 р. зменшились на 15,12% (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 24,37% (в порівнянні з 2021 р.);

– рентабельність власного капіталу за 2021 р. зменшилась на 78,39 % (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 125,99 % (в порівнянні з 2021 р.);

– рентабельність необоротних активів за 2021 р. зменшилась на 76,76% (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 148,7414,92 % (в порівнянні з 2021 р.);

– рентабельність оборотних активів за 2021 р. зменшилась на 18,87% (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 29,18 % (в порівнянні з 2021 р.);

– валова рентабельність продажу продукції за 2021 р зменшилась на 4,83% (в порівнянні з 2020р.), а за 2022 р. збільшилась на 8,37 % (в порівнянні з 2021 р.);

– чиста рентабельність продажу продукції за 2021 р зменшилась на 5,75% (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 9,48% (в порівнянні з 2021 р.);

– рентабельність доходу від операційної діяльності за 2021 р. зменшилась на 5,56% (в порівнянні з 2020 р.), а за 2022 р. збільшилась на 9,68% (в порівнянні з 2021 р.).

Таким чином аналіз рентабельності вказує на те, що підприємство є прибутковим, та в 2022 р. всі показники мають тенденції до покращення, за рахунок суттєвого зростання чистого прибутку.

## Висновки до розділу 2

На основі інформації другого розділу можна зробити наступні висновки:

1. ТОВ «Пирятинський сирзавод» — велике підприємство харчової, зокрема сиро-молочної промисловості.



2. Фінансові результати ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020 та 2022рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою, а треба відзначити суттєве зростання рентабельності активів у 2022 році.

3. В умовах вторгнення російської федерації на територію України компанія продовжує працювати, своєчасно виплачувати працівникам заробітну плату та виконувати покладені на них обов'язки з сплати податків та інших зобов'язань.

4. Аналіз фінансових ресурсів показав, що протягом досліджуваного періоду, підприємство має від 12,5% до 26,87% власних коштів, що є дуже малим з точки зору фінансової безпеки.

5. В структурі сукупних активів найбільша питома вага припадає на оборотні активи. Переважання оборотних активів свідчить про формування достатньо мобільної структури активів, що сприяє зростанню оборотності активів підприємства.

6. Аналіз показників ліквідності показав, що більшість показників знаходяться в допустимих межах, та в 2022р. спостерігається покращення всіх показників.

7. Більшість показників фінансової стійкості (слайд 14) ТОВ «Пирятинський сирзавод» на протязі 2020-2022 рр. знаходиться в неприпустимих межах, підприємство має власні оборотні кошти для формування запасів на 31.12.2022, але їх частка незначна. Підприємство має невелику частку власного капіталу, значно меншу ніж позикового. Тому, можна зробити висновок про незадовільний стан фінансування діяльності підприємства.

### РОЗДІЛ 3

## УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

### 3.1 Напрями покращення фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Для поліпшення фінансового стану підприємств ТОВ «Пирятинський сирзавод» необхідно збільшувати суму власного капіталу, підвищувати ефективність управління оборотними активами, покращувати показники фінансової стійкості та платоспроможності, а також забезпечувати оптимальний рівень рентабельності та прибутковості – рис.3.1.



Рисунок 3.1 – Напрями поліпшення фінансового стану підприємств  
ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Розглянемо докладніше основні заходи для поліпшення фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод»:

#### 1. Збільшення суми власного капіталу.

Власний капітал бере участь у формуванні джерел забезпечення фінансової стійкості та формується за рахунок накопиченого нерозподіленого прибутку, статутного та додаткового капіталу. У критичному випадку власний капітал може бути збільшений за рахунок додаткових коштів власників, за рахунок яких буде збільшено суму статутного капіталу і відповідно, суму власного капіталу.

Для збільшення нерозподіленого прибутку важливо збільшувати суму прибутку, який у свою чергу збільшується за рахунок зростання виручки та об'єктивного збільшення собівартості. В ідеальному варіанті темп приросту собівартості повинен бути нижчим, ніж темп приросту виручки.

Для збільшення виручки ТОВ «Пирятинський сирзавод» можливі такі варіанти заходів:

- проведення ефективних маркетингових програм у вигляді знижок, акцій, зміни цінової політики, покращення якості продукції та додаткових послуг;

- введення в асортимент нових видів продукції або визначення обсягу товарів, за якими спостерігається найбільший приріст, тобто за найбільш затребуваними асортиментними групами;

- виняток з асортиментного переліку тих груп товарів, які не приносять належного обсягу виручки, але "заморожують" кошти.

#### 2. Підвищення ефективності управління оборотним капіталом, передбачає реалізацію таких заходів:

- зниження суми запасів за рахунок ефективної збутової політики (знижки, акції, ефективні рекламні заходи), додаткові послуги, поліпшення сервісу);

- зниження суми дебіторської заборгованості за рахунок надання знижки за дострокове погашення, оптимізації кредитної політики (незначна

частка товарів та послуг, що відпускаються на умовах відстрочки виплат), збільшення кількості числа угод із передоплатою;

- за рахунок цих заходів збільшення суми горошкових коштів і можливість забезпечення зростання показників платоспроможності.

3. Поліпшення показників ліквідності та платоспроможності. У межах цих заходів необхідно збільшувати суму оборотного капіталу та знижувати суму короткострокових зобов'язань.

У процесі поліпшення показників фінансової стійкості беруть участь такі елементи фінансового стану:

- забезпечення фінансової рівноваги (перевищення частки власного капіталу над позиковим капіталом);

- зростання власного капіталу (збільшення сум капіталу та резервів);

Для забезпечення фінансової рівноваги необхідно обидві аспекти:

- забезпечення ліквідності балансу (перевищення оборотних активів над кредиторською заборгованістю та перевищення суми капіталу та резервів над необоротними активами);

- збільшення показників ліквідності (зростання оборотних активів, грошових коштів та зниження суми кредиторської заборгованості);

- забезпечення позитивного грошового потоку (перевищення суми отриманих коштів над сумою витрачених коштів на забезпечення поточної діяльності);

- збільшення прибутку;

- забезпечення зростання рентабельності (рентабельності витрат, рентабельності витрат, активів та власного капіталу);

- прискорення оборотності активів (зростання коефіцієнта оборотності на відповідне зниження терміну оборотності в днях).

Для збільшення суми оборотного капіталу, як вже вказано раніше, необхідно збільшувати виручку, знижувати суму неліквідних запасів, збільшувати зростання оборотності дебіторської заборгованості та запасів, що дозволить забезпечити зростання суми коштів.

У рамках зниження короткострокових зобов'язань необхідно звернути увагу на короткострокові позики та по можливості знайти їм заміну. Так, короткострокові позики надаються під більший відсоток, ніж довгострокові кредити або різні види фінансування процесів формування основних засобів (лізинг). За рахунок вибору найбільш оптимального варіанта корпоративного кредитування знижується сума відсотків до сплати та збільшується сума прибутку. В результаті буде збільшено обсяг власного капіталу і, відповідно, покращаться показники фінансової стійкості та ліквідності балансу.

Для зниження кредиторської заборгованості необхідно використовувати процеси бюджетування для формування планування погашення кредиторської заборгованості не лише за термінами її виникнення. А і з урахуванням ймовірності штрафних санкцій, які негативно впливають на суму прибутку і суму коштів.

Платоспроможність забезпечується за рахунок оптимального співвідношення суму оборотних коштів та суми короткотермінових зобов'язань.

4. Зростання рентабельності. Для збільшення рентабельності продажів важливо збільшувати суму виручки та суму прибутку, виявляти резерви зниження виробничої собівартості, комерційних та управлінських витрат. Необхідно звернути увагу на транзакційні витрати, витрати на рекламу. Виявити менше ефективні рекламні інструменти та забезпечити зниження ймовірності порушення товарів під час транспортування. У результаті зниження суми собівартості буде забезпечено зростання рентабельності витрат.

Для збільшення рентабельності активів та власного капіталу необхідно забезпечити зростання чистого прибутку і всіх показників активів, які формуються за рахунок ефективного управління оборотними активами та зобов'язаннями.

Таким чином, для покращення фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» необхідно забезпечувати зростання власного капіталу, рівень оборотності оборотних активів, знижувати суму запасів та дебіторської

заборгованості, суму короткострокових позик та кредиторської заборгованості, забезпечувати приріст виручки на тлі об'єктивного зниження собівартості, що в результаті забезпечить зростання прибутку та рентабельності підприємства.

Основними напрямками підвищення конкурентоспроможності твердих сирів вітчизняних виробників є зменшення використання консервантів, активізація заходів стимулювання збуту та оптимізація їхньої цінової політики.

Збільшити обсяги попиту на тверді сири виробники зможуть, детально вивчаючи споживчі уподобання та прагнучи їх задовольнити.

### 3.2 Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Оцінку фінансового стану підприємства, яка здійснюється ТОВ «Пирятинський сирзавод» регулярно, доцільно доповнити аналізом ймовірності банкрутства.

У світовій практиці виокремлюють характерні явища, які визначають ймовірність банкрутства підприємства. До них належать:

- спад виробництва та виробнича нестабільність;
- критичний рівень недопустимої кредиторської заборгованості;
- стійке незадовільне значення коефіцієнтів ліквідності балансу;
- перевищення довго- та короткотермінового залучення капіталу відносно допустимих норм;
- хронічне невиконання зобов'язань перед інвесторами, кредиторами та акціонерами;
- погіршення майбутніх вигід партнерських відносин;
- вимушене залучення кредитів на завідомо не вигідних умовах;
- втрата довготермінових контрактів і ринків збуту продукції.

Аналізуючи ймовірності банкрутства, виокремлюють такі групи показників:

- фінансових результатів;

- ефективності використання активів і пасивів підприємства;
- платоспроможності та фінансової стійкості;
- інвестиційної активності;
- організаційно-структурних змін в управлінні підприємством.

Щоб дати оцінку ймовірності банкрутства підприємства, треба побудувати певний інтегральний показник, який би включав в себе найважливіші характеристики фінансової стійкості. Для цієї мети можна рекомендувати такий набір показників фінансової стійкості підприємства:

- рентабельність капіталу за «чистим прибутком»;
- рентабельність продукції;
- оборотність коштів, вкладених в оборотні активи;
- коефіцієнт фінансової незалежності;
- ліквідність (коефіцієнт покриття поточних пасивів).

За основу розрахунку інтегрального показника береться порівняння кожного з перерахованого параметрів за достатньо тривалий період роботи підприємства з найвищими досягненнями підприємства за цими параметрами протягом аналізованого періоду.

Проведемо аналіз на основі наступних моделей:

1. Двофакторна модель Альтмана може бути представлена у вигляді:

$$Z = -0,3877 - 1,0736 \times K_1 + 0,0579 \times K_2, \quad (3.1)$$

де  $K_1$  = загальний коефіцієнт покриття,

$K_2$  = коефіцієнт фінансової залежності.

При цьому значення  $Z$  можуть означати такий стан підприємства:

$Z = 0$  – ймовірність банкрутства 50 %;

$Z < 0$  – ймовірність банкрутства менше 50 %;

$Z > 0$  – ймовірність банкрутства більше 50 % і зростає з ростом показника.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.1.

Таблиця 3.1 – Результати розрахунків двофакторної моделі Альтмана для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	1,37	1,17	1,80	-0,20	0,62
K <sub>2</sub>	4,11	8,00	3,72	3,89	-4,28
Z	-1,62	-1,19	-2,10	0,44	-0,92
	ймовірність банкрутства менше 50 %				

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про ймовірність банкрутства менше 50% в 2020р-2022р.

2. П'ятифакторна модель Альтмана може бути представлена у вигляді:

$$Z = 1,2 \times K_1 + 1,4 \times K_2 + 3,3 \times K_3 + 0,6 \times K_4 + K_5, \quad (3.2)$$

де K<sub>1</sub>=співвідношення власного оборотного капіталу до активів;

K<sub>2</sub>=співвідношення нерозподіленого прибутку до активів;

K<sub>3</sub>=співвідношення прибутку до оподаткування до активів;

K<sub>4</sub>=співвідношення власних оборотних коштів до залучених коштів;

K<sub>5</sub>=співвідношення виручки від реалізації до активів.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

менше 1,81 – дуже висока;

від 1,81 до 2,7 – висока;

від 2,7 до 2,99 – вірогідність невелика;

більше 2,99 – ймовірність незначна, дуже низька.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.2.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про високу ймовірність банкрутства в 2021р, та незначну ймовірність в 2021р. та 2022р.



Таблиця 3.2 – Результати розрахунків п'ятифакторної моделі Альтмана для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	0,04	-0,04	0,12	-0,08	0,16
K <sub>2</sub>	0,21	0,10	0,25	-0,11	0,15
K <sub>3</sub>	0,07	-0,07	0,17	-0,14	0,24
K <sub>4</sub>	0,05	-0,04	0,16	-0,10	0,21
K <sub>5</sub>	2,73	2,23	2,46	-0,50	0,23
Z	3,35	2,07	3,61	-1,27	1,53
Ймовірність банкрутства	ймовірність незначна, дуже низька	ймовірність висока	ймовірність незначна, дуже низька		

3. Десятифакторна модель Беєрмана може бути представлена у вигляді:

$$Z = 0,077 \times K_1 + 0,813 \times K_2 + 0,124 \times K_3 - 0,105 \times K_4 - 0,063 \times K_5 + 0,061 \times K_6 + 0,268 \times K_7 + 0,217 \times K_8 + 0,012 \times K_9 + 0,0165 \times K_{10}, \quad (3.3)$$

де K<sub>1</sub>=Позиковий капітал / валюта балансу;

K<sub>2</sub>= Чистий прибуток / валюта балансу;

K<sub>3</sub> = Чистий прибуток / позичковий капітал;

K<sub>4</sub> = Чистий прибуток / чиста виручка від реалізації;

K<sub>5</sub> = Cash-flow / позичковий капітал;

K<sub>6</sub> = Чиста виручка від реалізації / валюта балансу;

K<sub>7</sub> = Запаси / Чиста виручка від реалізації;

K<sub>8</sub> = Сума амортизації / Вартість основних засобів на кінець періоду;

K<sub>9</sub> = Введені основні засоби / Сума амортизації;

K<sub>10</sub> = Заборгованість за банківськими позичками / Позичковий капітал.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

$Z > 0,32$  – підприємство знаходиться під загрозою банкрутства;

$0,32 > Z > 0,236$  – неможливо чітко ідентифікувати, потребує додаткового якісного аналізу;

$Z < 0,236$  – підприємству не загрожує банкрутство.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.3.

Таблиця 3.3 – Результати розрахунків десятифакторної моделі Беєрмана для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	0,76	0,88	0,73	0,12	-0,14
K <sub>2</sub>	0,07	-0,07	0,16	-0,14	0,23
K <sub>3</sub>	0,10	-0,08	0,22	-0,18	0,29
K <sub>4</sub>	0,03	-0,03	0,06	-0,06	0,09
K <sub>5</sub>	0,10	-0,08	0,22	-0,18	0,29
K <sub>6</sub>	2,73	2,23	2,46	-0,50	0,23
K <sub>7</sub>	0,10	0,19	0,12	0,08	-0,07
K <sub>8</sub>	2,06	2,19	2,77	0,13	0,58
K <sub>9</sub>	0,00	0,01	0,02	0,01	0,01
K <sub>10</sub>	0,05	0,06	0,05	0,01	-0,01
Z	0,238	0,268	0,235	-0,11	0,32
	неможливо чітко ідентифікувати, потребує додаткового якісного аналізу;				

З даних таблиці 3.3 витікає, що за десятифакторною моделлю Беєрмана ймовірність банкрутства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за період з 2009-2011 рр. ймовірність банкрутства визначити можливо тільки за умови проведення додаткових досліджень.

4. Чотирьохфакторна модель Ліса може бути представлена у вигляді:

$$Z = 0,063 \times K_1 + 0,092 \times K_2 + 0,057 \times K_3 + 0,001 \times K_4, (3.4)$$

де K<sub>1</sub>=співвідношення оборотного капіталу до активів;

K<sub>2</sub>=прибуток від реалізації/сума активів;

K<sub>3</sub>=нерозподілений прибуток до активів;

K<sub>4</sub>=власний капітал/залучений капітал.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства: до 0,037 ймовірність банкрутства висока, а якщо Z більше 0,037 ймовірність банкрутства низька.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.4.

Таблиця 3.4 – Результати розрахунків чотирьохфакторної моделі Лісу для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	0,79	0,84	0,85	0,04	0,01
K <sub>2</sub>	0,13	-0,02	0,22	-0,15	0,25
K <sub>3</sub>	0,21	0,10	0,25	-0,11	0,15
K <sub>4</sub>	0,32	0,14	0,37	-0,18	0,22
Z	0,07	0,06	0,09	-0,02	0,03
ймовірність банкрутства низька.					

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про низьку ймовірність банкрутства в 2020р-2022р.

5. Чотирьохфакторну модель Таффлера можна представити у вигляді:

$$Z = 0,53 \times K_1 + 0,13 \times K_2 + 0,18 \times K_3 + 0,16 \times K_4 \quad (3.5)$$

де K<sub>1</sub>=прибуток від реалізації/короткострокові зобов'язання;

K<sub>2</sub>=оборотні активи/сума зобов'язань;

K<sub>3</sub>=короткострокові активи/сума активів;

K<sub>4</sub>=виручка від реалізації/сума активів.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

$$Z < 0,3$$

ймовірність банкрутства висока;  $Z > 0,3$  ймовірність банкрутства низька.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.5.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про низьку ймовірність банкрутства в 2020р-2022р.

Таблиця 3.5 – Результати розрахунків чотирьохфакторної моделі Таффлера для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	0,22	-0,03	0,48	-0,25	0,51
K <sub>2</sub>	0,97	1,00	1,15	0,03	0,15
K <sub>3</sub>	0,58	0,71	0,47	0,13	-0,24
K <sub>4</sub>	2,73	2,23	2,46	-0,50	0,23
Z	0,88	0,70	0,99	-0,18	0,29
	ймовірність банкрутства низька				

б. Шостифакторна модель Терещенка має вигляд:

$$Z = 1,5 \times K_1 + 0,08 \times K_2 + 10 \times K_3 + 5 \times K_4 + 0,3 \times K_5 + 0,1 \times K_6 \quad (3.6)$$

де K<sub>1</sub>= чистий грошовий потік/ зобов'язання;

K<sub>2</sub>=валюта балансу/(довгострокові зобов'язання+поточні зобов'язання);

K<sub>3</sub>=прибуток/ валюта балансу;

K<sub>4</sub> =прибуток/ виручка від реалізації;

K<sub>5</sub>= виробничі запаси/ виручка від реалізації;

K<sub>6</sub>=виручка від реалізації/ валюта балансу.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

Z > 0,55 –задовільний стан;

від -0,55 до 0,55 - потрібні додаткові спостереження;

Z <- 0,55 незадовільний фінансовий стан.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.6.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про задовільний стан економічної безпеки в 2020- 2022р.

Таблиця 3.6 – Результати розрахунків шестифакторної моделі Терещенка для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	0,18	-0,09	0,14	-0,27	0,23
K <sub>2</sub>	1,32	1,14	1,37	-0,18	0,22
K <sub>3</sub>	0,07	-0,07	0,16	-0,14	0,23
K <sub>4</sub>	0,03	-0,03	0,06	-0,06	0,09
K <sub>5</sub>	0,02	0,02	0,03	0,00	0,01
K <sub>6</sub>	2,73	2,23	2,46	-0,50	0,23
Z	4,10	1,47	4,80	-2,62	3,32
	задовільний стан	задовільний стан	задовільний стан		

7. П'ятифакторну модель Сайфулліна можна представити у вигляді:

$$Z = 2 \times K_1 + 0,1 \times K_2 + 0,08 \times K_3 + 0,45 \times K_4 + K_5, \quad (3.7)$$

де K<sub>1</sub> – коефіцієнт забезпеченості власними коштами;

K<sub>2</sub> – коефіцієнт поточної ліквідності;

K<sub>3</sub> – коефіцієнт оборотності активів;

K<sub>4</sub> – рентабельність реалізації продукції;

K<sub>5</sub> – рентабельність власного капіталу.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено в табл.3.7.

Таблиця 3.7 – Результати розрахунків п'ятифакторної моделі Сайфулліна для ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	2020	2021	2022	Зміни	
				2020-2021	2021-2022
K <sub>1</sub>	0,05	-0,05	0,14	-0,10	0,19
K <sub>2</sub>	1,37	1,17	1,80	-0,20	0,62
K <sub>3</sub>	2,79	2,48	2,61	-0,31	0,13
K <sub>4</sub>	0,03	-0,03	0,07	-0,06	0,11
K <sub>5</sub>	0,36	-0,42	0,84	-0,78	1,26
	0,83	-0,21	1,54	-1,05	1,75
Z	Фінансовий стан не задовільний		Фінансовий стан задовільний		

При цьому значення  $Z$  можуть означати такий стан підприємства: якщо зазначені індикатори досліджуваного підприємства рівні мінімальним нормативним значенням, то  $Z = 1$ . Якщо  $Z > 1$ , то фінансовий стан підприємства вважається задовільним, якщо  $Z < 1$ , то незадовільно.

Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчать про незадовільний фінансовий стан та високу ймовірність банкрутства в 2020р-2021р., та покращення стану в 2022р. (задовільний фінансовий стан).

Таким чином, бачимо, що за більшістю моделей, підприємство ТОВ «Пирятинський сирзавод» має низьку ймовірність банкрутства.

### 3.3 Формування моделі моніторингу фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод»

В даний час ефективність діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» значною мірою залежить від інформаційно-аналітичного забезпечення системи оцінки фінансового стану підприємства. Можливість довгострокового успішного функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод» визначається поліпшенням майнового стану та структури джерел коштів, забезпеченням ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, оптимізацією показників оборотності, підвищенням планових показників прибутку, рентабельності.

Під інформаційно-аналітичним забезпеченням оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» розуміється сукупність вихідних даних і підсумкової інформації в контурі бізнес-моделі.

Бізнес-модель – це опис підприємства як складної системи із заданою точністю. Форма представлення бізнес-моделі та рівень її деталізації визначаються цілями моделювання [1, с. 6]. Бізнес-модель подібна до стратегічного плану, який втілюється в життя через організаційні структури, процеси та системи [5].

Комплексна система оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» повинна бути представлена як багатоетапний процес. Багатокрокові завдання, орієнтовані досягнення практичного результату, мають таку структуру діяльності:

- мета (визначається система дій);
- предмет потреби (вибір спрямованості діяльності);
- дії (основні елементи діяльності, створені задля реалізацію мети);
- завдання, вимоги (задається спрямованість та послідовність дій);
- умови, в яких задаються ці вимоги.

1. Початковий етап – орієнтуючий. На даному етапі доцільно проводити змістовний аналіз, цілісний та системний опис інформаційного забезпечення оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Основний інформаційний матеріал, необхідний для оцінки фінансового становища, витягується обирається з бухгалтерської звітності підприємства.

Бухгалтерська інформаційна система забезпечує виявлення та вилучення фінансової інформації; реєстрацію та систематизацію зібраної інформації; надання інформації у формі, зручній для користувачів.

Етап полягає у визначенні мети та виборі методів її реалізації. Попередня систематизація бухгалтерської інформації відбувається з урахуванням її якісних характеристик з метою достовірності подальших розрахунків фінансових коефіцієнтів та аналітичного висновку за результатами оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Відповідно до умов, у яких задається ця вимога (мета), виділяється ряд суміжних звітних періодів. Кількість аналізованих звітних періодів може змінюватись в залежності від поставлених завдань.

2. Формуючий етап. У рамках формуючого етапу передбачається постановка, формулювання та з'ясування завдань, обробка інформації, складання плану дій, концептуалізація та моделювання предметної галузі.

Даний етап характеризується встановленням співвідношення відомих вихідних даних та поставлених завдань, усвідомленням вимоги, виявленням зв'язків між компонентами досліджуваної системи.

Поняття «план рішення» рекомендується сприймати як ідею рішення, а чи не повний перелік всіх дій та операцій. План включає загальну схему подання рішення поставлених завдань, за допомогою якої буде досягнуто наближеності до досягнення кінцевого результату (мети).

Мета та підпорядкована система завдань визначають відповідні напрямки оцінки:

- майновий стан та структура капіталу;
- ліквідність та платоспроможність;
- фінансова стійкість;
- ділова активність;
- прибуток та рентабельність;
- ймовірність банкрутства;
- інтегральні фінансові коефіцієнти та ін.

Ітеративний процес постановки завдань щодо оцінки фінансового стану підприємства залежить від вимог зовнішніх користувачів: програмістів високого рівня, фінансових аналітиків та інших зацікавлених осіб.

Формальне уявлення предметної галузі є обов'язковим етапом створення інформаційно-аналітичного середовища. Предметна область являє собою деяку ретельно опрацьовану сукупність об'єктів та їх властивостей, що виділяються відповідно до призначення системи. Формальне уявлення предметної області призводить до необхідності проведення так званого концептуального аналізу, результатом якого є концептуальна модель.

Концептуальною моделлю називаються формально виражені знання про об'єкт та властивості предметної галузі. У межах представленої моделі одиниця даних має внутрішню структуру і сприймається як інформаційний об'єкт.

На етапі побудови концептуальної моделі необхідна структуризація даних та виявлення взаємозв'язків між об'єктами без розгляду особливостей



реалізації та питань ефективності обробки. З аналізу предметної області виділяються такі сутності: підприємство; документ підсумкової звітності; показник оцінки.

Сутність «Підприємство» зберігає інформацію про підприємство – ТОВ «Пирятинський сирзавод», який здійснює різні види діяльності, метою якого є забезпечення суспільних потреб, отримання прибутку та збільшення капіталу.

Сутність "Документ підсумкової звітності" характеризує основні документи, що є джерелами інформації для оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод». Сутність «Документ підсумкової звітності» у базі даних реалізується як таблиця документів, де накопичуються та зберігаються значення статей бухгалтерського балансу та звіту про фінансові результати. Дані надаються у вартісній оцінці на звітну дату.

Сутність «Показник оцінки» призначена для зберігання інформації про фінансові показники, що вимірюються. За підсумками даних показників проводиться оцінка фінансового становища підприємства.

Для кожної сутності можна назвати показники, суттєві цьому рівні абстракції.

Документ підсумкової звітності:

- вид документа;
- період документа (розглянутий звітний період);
- найменування документа (форма № 1 «Звіт про фінансовий стан» та форма № 2 «Звіт про фінансові результати»);
- код показника документа (номер рядка звіту);
- показник документа (найменування статті звіту).

Показник оцінки включає фінансові коефіцієнти за тематичними напрямками:

- наводиться найменування показника (наприклад, коефіцієнт фінансової незалежності та ін.);
- одиниця виміру; період обчислення;
- розрахункове значення;

– методика визначення.

З урахуванням опису атрибутів кожної з сутностей концептуальну модель предметної області, що розглядається, можна представити в наступному вигляді (рис. 3.2).

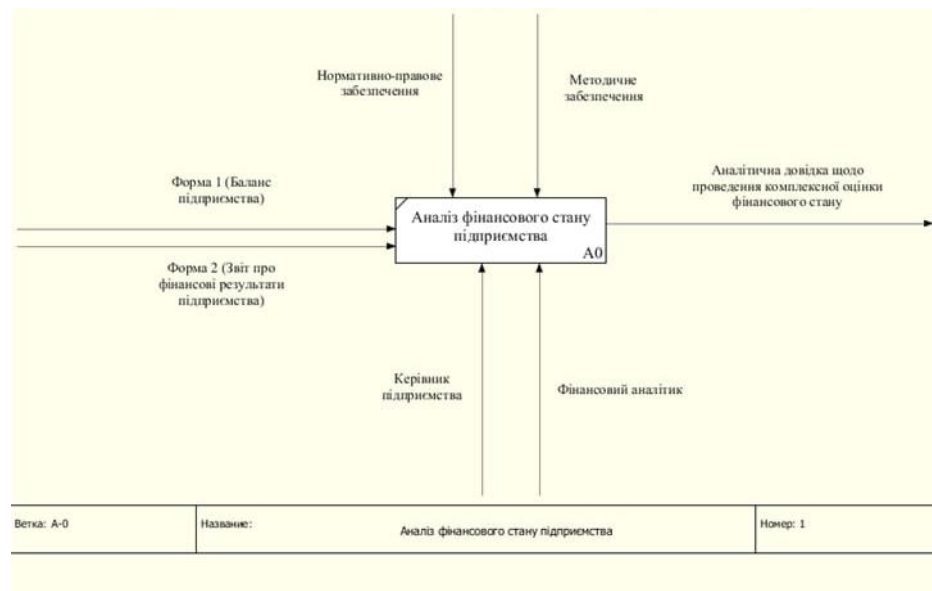


Рисунок 3.2 – Концептуальна модель системи оцінки фінансового становища ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Процес моделювання предметної області включає опис параметрів найважливіших блоків. Відбувається формалізація бізнес-моделі, визначаються дії, що здійснюються, забезпечується їх співорганізація в рамках інформаційно-аналітичного забезпечення системи оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Методологія передбачає розбиття процесу на кілька стадій, кожна з яких, у свою чергу, складається з кількох етапів. Основним методом розбиття на етапи є функціональна декомпозиція, що полягає у розбиття системи на функціональні підсистеми з метою з'ясування ролі та призначення кожної з них, а також ступеня впливу на загальну ефективність бізнес-моделі.

При цьому система зберігає цілісне уявлення, в якому всі функціональні компоненти взаємопов'язані.

Для оптимізації діяльності щодо проведення оцінки фінансового стану підприємства необхідно розуміння взаємозв'язку окремих груп фінансових

показників, як сукупності тематичних напрямів оцінки. Загальними елементами подібних моделей є структурні компоненти та правила, що визначають відносини між ними.

На контекстній діаграмі 3.2 як вхідна представлена бухгалтерська звітність і внутрішня управлінська інформація, виходом є підсумковий аналітичний звіт. Керуючий вплив на функцію мають нормативна документація, методика проведення оцінки фінансового стану підприємства.

Діаграма другого рівня містить функціональні блоки, що відображають процес оцінки фінансового стану підприємства за актуальними напрямками

Подана модель відображає процес проведення оцінки фінансового стану підприємства. Модель складається з діаграм: первісної діаграми (A0) (рис. 3.3), діаграми, що представляє її декомпозицію (A0) (рис. 3.4).

Побудова моделі процесу оцінки фінансового стану підприємства реалізована в інструментальному середовищі Ramus Educational.

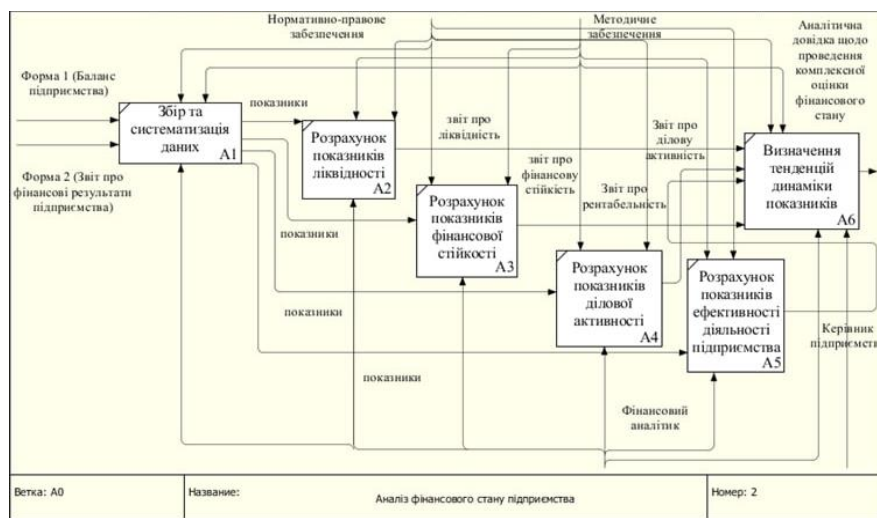


Рисунок 3.3 – Контекстна діаграма моделі аналізу фінансового стану підприємства

Аналіз фінансового стану включає основні етапи:

- збір вхідної інформації (A1);
- аналіз показників ліквідності (A2),
- аналіз фінансової стійкості (A3),

- аналіз ділової активності (A4),
- аналіз рентабельності (A5);
- визначення тенденцій зміни показників (A6).

Декомпозиція блоку «Розрахунок показників ліквідності» наведена на рис. 3.4

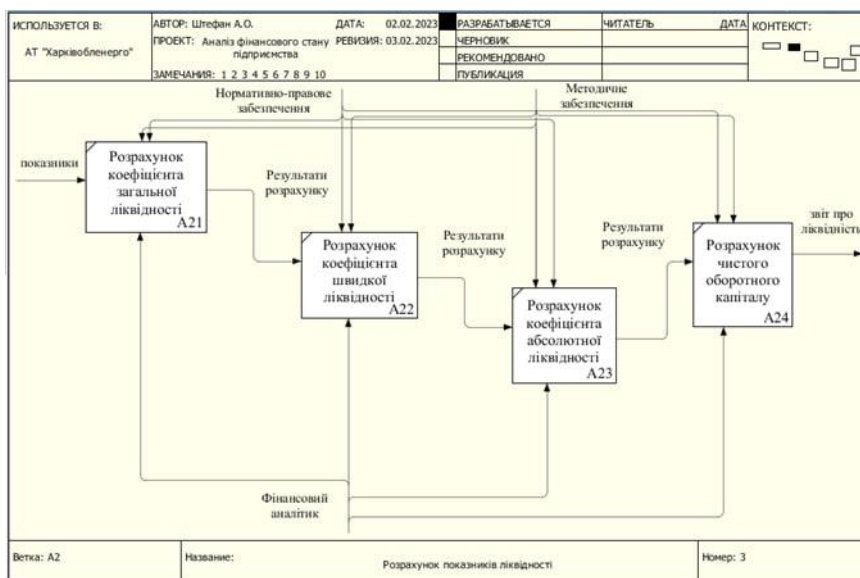


Рисунок 3.4 – Декомпозиція блоку «Розрахунок показників ліквідності»

Декомпозиція блоку «Розрахунок показників фінансової стійкості» наведена на рис. 3.5.

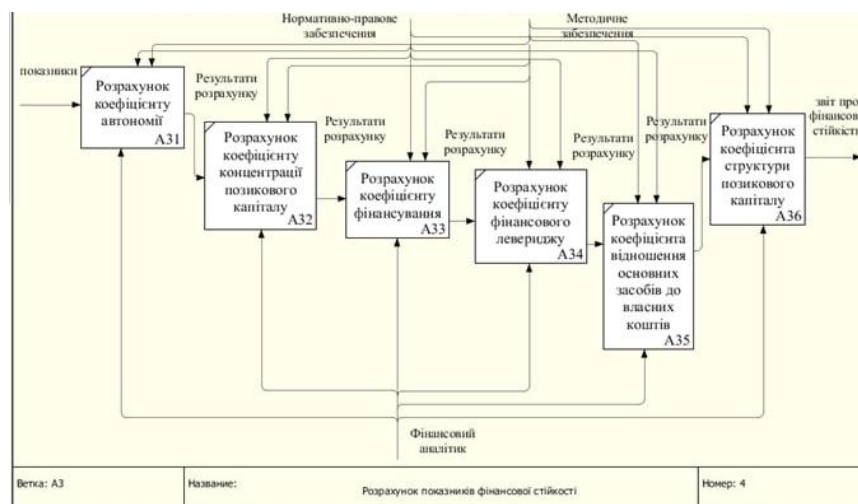


Рисунок 3.5 – Декомпозиція блоку «Розрахунок показників фінансової стійкості»

Декомпозиція блоку «Розрахунок показників ділової активності підприємства» наведена на рис. 3.6.

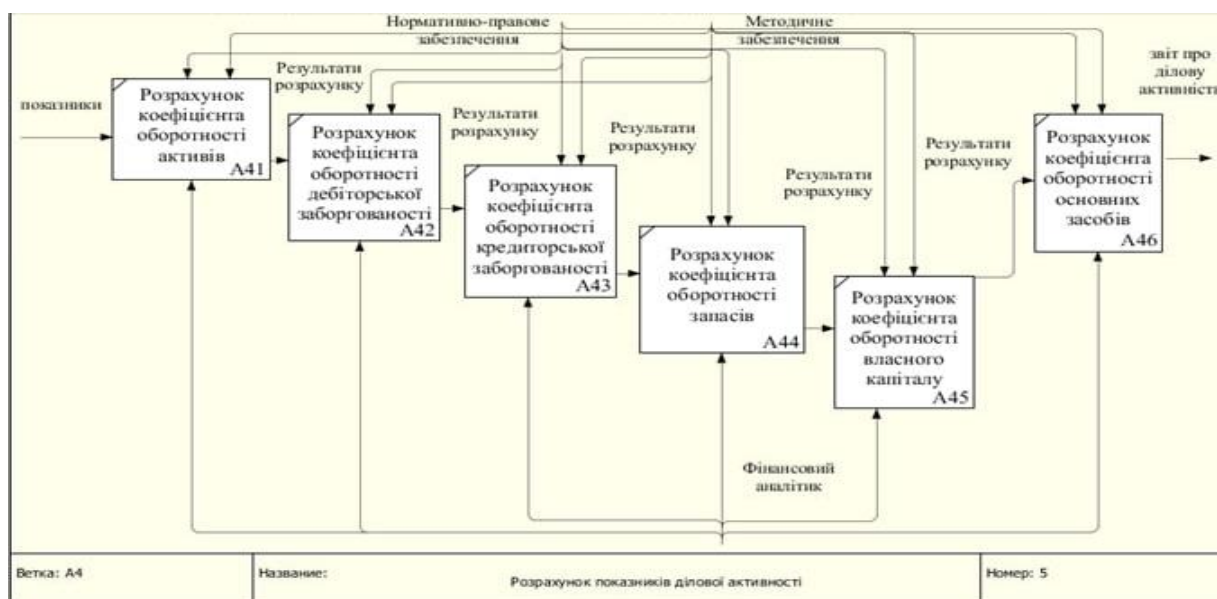


Рисунок 3.6 – Декомпозиція блоку «Розрахунок показників ділової активності»

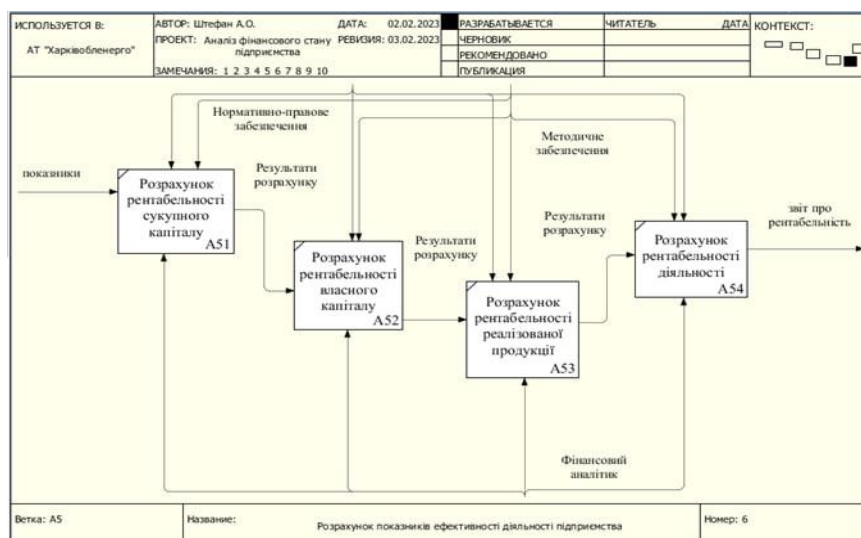


Рисунок 3.7 – Декомпозиція блоку «Розрахунок показників ефективності діяльності підприємства»

Таким чином, в даному розділі було запропоновану методику аналізу фінансового стану, яку використаємо для дослідження діяльності А який здійснює різні види діяльності.

Аналіз та зіставлення етапів життєвого циклу та антикризового управління, дозволив зробити наступні висновки:

- етапу виникнення підприємства відповідатиме нестійкий стан (передкризовий та післякризовий);
- етапу становлення – відповідає також нестійкий стан, але з можливістю переходу до стабільного;
- етапу розвитку – стабільний стан;
- етапу спаду відповідає нестійкий стан;
- на стадіях перебудови підприємство перебуває у кризовому стані.

У стабільному стані завданням є своєчасність розпізнавання кризових ситуацій, явищ з метою підготовки до можливої кризи (банкрутства).

У нестійкому стані підприємство входить у фазу антикризового регулювання. Застосовуються заходи щодо стабілізації ситуації, запобігання розвитку та поглиблення кризових явищ.

У стадії кризи функціями моделі моніторингу банкрутства є забезпечення життєдіяльності системи, мінімізація негативних наслідків та шкоди.

Метою ТОВ «Пирятинський сирзавод» є забезпечення та підтримання його стабільного стану у довгостроковій перспективі, тобто. продовження фази стабільності.

Тема розробки систем підтримки прийняття рішень є затребуваною. СППР як помічник та діагност проблеми, що потребує вирішення, використовується в будь-якій науковій галузі.

Система моніторингу та підтримки прийняття рішень для виходу з передбанкрутного стану. Система моніторингу складається із двох блоків:

Блок 1 – «Модель моніторингу банкрутства»

Блок 2 – «Система підтримки прийняття рішень».

Схематично взаємозв'язок між блоками можна подати у вигляді наступної схеми (рис. 3.8).

Блок 1 «Моніторинг банкрутства організації» ґрунтується на фінансових коефіцієнтах, які відображають ознаки фінансової неспроможності підприємства.

До кожного показника (фінансового коефіцієнта) визначається нормативне значення, за результатами оцінки яких дається оцінка ризиків. Рішення ж приймається за фактом порівняння фактичних показників із встановленими нормативними значеннями.

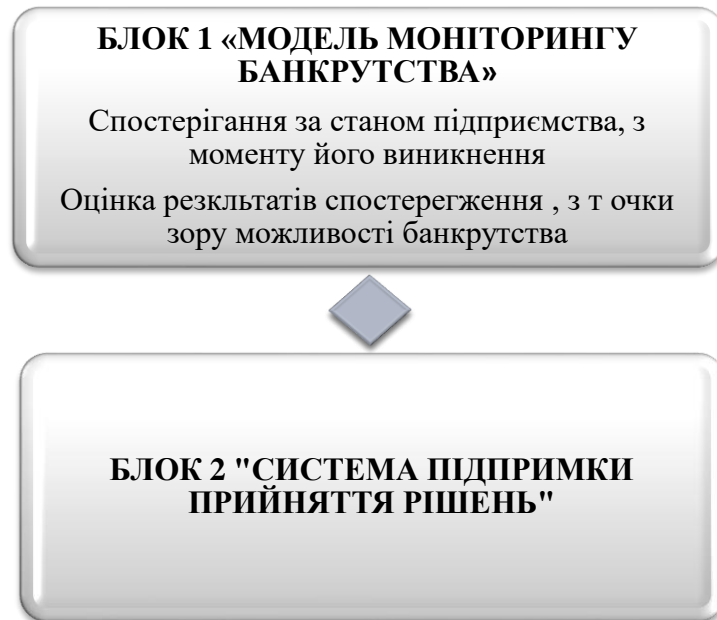


Рисунок 3.8 – Блок-схема системи моніторингу банкрутства

Блок 2 «Система підтримки прийняття рішень» складається з різних елементів, які виконують різні функції.

Концептуальна модель інформаційної системи моніторингу банкрутства може бути представлена у вигляді кортежу:

КМ: {БД; БЗ; МЛВ; ПІ; МНЗ; МВ},

де БД – база даних;

БЗ – основа знань;

МЛВ – механізм логічних висновків;

ПІ – інтерфейс споживача;

МНЗ – модуль набуття знань;

МВ – модуль відповідей та пояснень.

1. База даних (БД) призначена для зберігання вихідних та проміжних фактів діагностики проблеми банкрутства. Як правило, розміщується в оперативній пам'яті ЕОМ та відображає поточний стан підприємства (розвиток роботи, спад, перебудова і т.д.) у вигляді фактів з коефіцієнтами впевненості у істинності цих фактів.

2. База знань (БЗ) призначена для зберігання довгострокових фактів про стан організації, що описують банкрутство підприємства.

3. Механізм логічних висновків (МЛВ) про вихід із банкрутства (МЛВ) - виконується на основі знань про стан організації, що є в базі даних. Призначений для отримання нових фактів про банкрутство на основі зіставлення вихідних даних з робочої пам'яті та з бази знань. Механізм логічного висновку у всій структурі системи займає найважливіше місце. Він реалізує алгоритми прямого або зворотного висновку і може бути представлений у вигляді множини:

$$(МЛВ): \{В; З; Р; Д\},$$

де В – процедура підбору з бази знань правил та фактів;

З – процедура порівняння правил та фактів, в результаті якої визначається безліч фактів, до яких застосовуються правила для присвоєння значень;

Р – процедура, що визначає порядок використання правил;

Д - процедура, що включає подальшу остаточну роботу з проблемою на основі набутих значень.

4. Інтерфейс користувача (ІК) необхідний для правильної передачі відповідей користувача. В іншому випадку використовувати систему вкрай незручно.

5. Модуль придбання знань (МПЗ) необхідний отримання знань від експерта, для підтримки елементів бази даних із можливістю її доповнення за потреби.



6. Модуль відповідей та пояснень (МВ) є обробником завершення роботи системи.

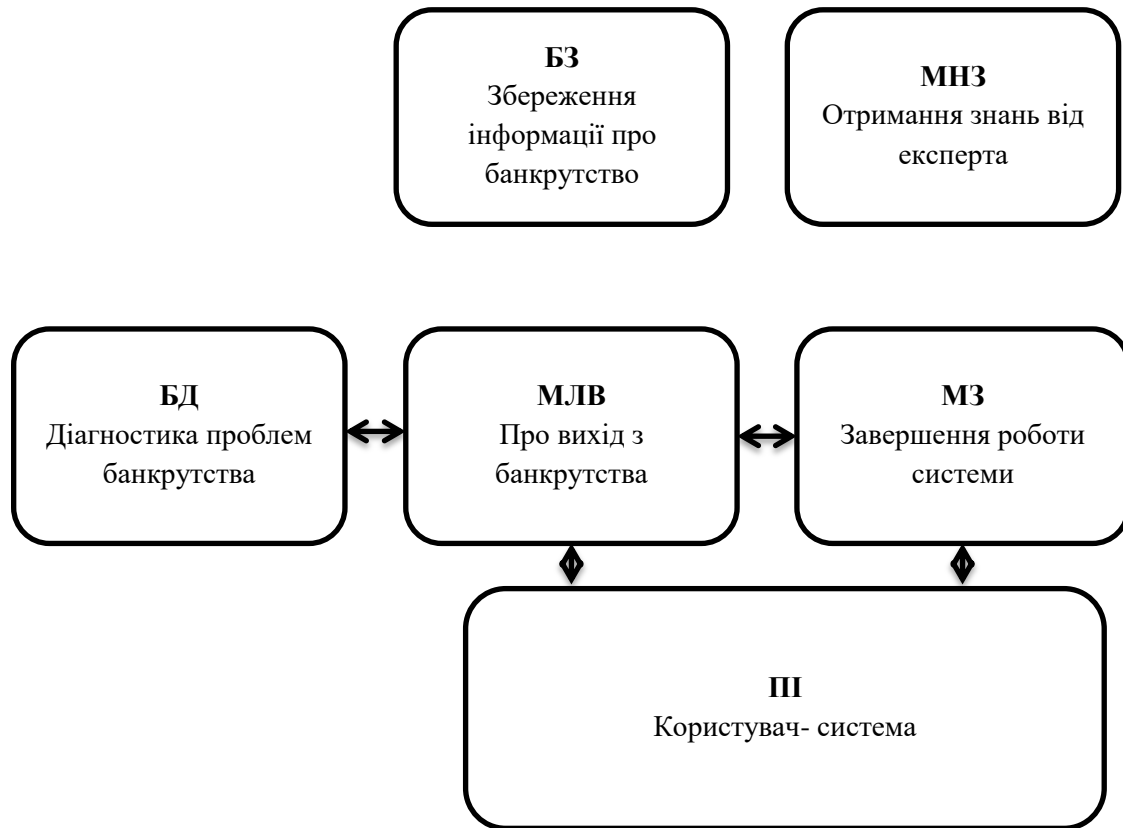


Рисунок 3.9 – Взаємодія елементів моделі інформаційної системи моніторингу банкрутства

Продукційні правила. Для генерації знань можуть бути використані продукційні правила.

Наведемо найпростіший приклад використання цієї системи та продукційного правила: присвоїти стабільному стану значення, що дорівнює одиниці («1»), при цьому задати умови, якщо основний фінансовий показник організації:

- більше 1, то банкрутство мало ймовірно;
- менше 1, то досліджуваний суб'єкт отримує оцінку «крах» (настання втрати платоспроможності можливо протягом найближчих трьох років);

– дорівнює 1, то приймається рішення про повторний аналіз даних через певний квартал.

Якщо внаслідок розподілу суми активів на суму кредиторської заборгованості вийде значення від 0,5 до 1, то підприємство здатне розплатитися з усіма кредиторами та вийти з кризового стану з умовою реалізації активів у найкоротші терміни.

Основне продукційне правило для системи: ЯКЩО <умова>, ТО <дія>, тобто у разі банкрутства система після обробки відповідних даних про фінансові показники та встановлення нормативного значення (значення, при якому підприємство перебуває в стадії стабільного стану) виводить на інтерфейс користувача результати подальшого існування організації.

### Висновки до розділу 3

На основі інформації третього розділу можна зробити наступні висновки:

1. Для поліпшення фінансового стану підприємств ТОВ «Пирятинський сирзавод» необхідно збільшувати суму власного капіталу, підвищувати ефективність управління оборотними активами, покращувати показники фінансової стійкості та платоспроможності, а також забезпечувати оптимальний рівень рентабельності та прибутковості.

2. Оцінку фінансового стану підприємства, яка здійснюється ТОВ «Пирятинський сирзавод» регулярно, доцільно доповнити аналізом ймовірності банкрутства. Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» показали, що за більшістю моделей, підприємство ТОВ «Пирятинський сирзавод» має низьку ймовірність банкрутства.

3. В даний час ефективність діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» значною мірою залежить від інформаційно-аналітичного забезпечення системи оцінки фінансового стану підприємства. Можливість довгострокового успішного функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод» визначається поліпшенням майнового стану та структури джерел коштів,

забезпеченням ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, оптимізацією показників оборотності, підвищенням планових показників прибутку, рентабельності.

4. Під інформаційно-аналітичним забезпеченням оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» розуміється сукупність вихідних даних і підсумкової інформації в контурі бізнес-моделі. Комплексна система оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» повинна бути представлена як багатоетапний процес.

Процес моделювання предметної області включає опис параметрів найважливіших блоків. Відбувається формалізація бізнес-моделі, визначаються дії, що здійснюються, забезпечується їх співорганізація в рамках інформаційно-аналітичного забезпечення системи оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».

5. Метою ТОВ «Пирятинський сирзавод» є забезпечення та підтримання його стабільного стану у довгостроковій перспективі, тобто продовження фази стабільності. Система моніторингу та підтримки прийняття рішень для виходу з передбанкрутного стану складається із двох блоків: блок 1 – «Модель моніторингу банкрутства»; блок 2 – «Система підтримки прийняття рішень».

Моніторинг роботи підприємства дозволяє організувати інформаційну прозорість процесів банкрутства, знизити суб'єктивність оцінки економічною складовою підприємства та на ранній стадії попередити особу, яка приймає рішення, про можливе наявності ознак навмисного банкрутства підприємства.

## ВИСНОВКИ

Розвиток економіки в сучасних складних умовах воєнного стану підвищує важливість фінансового аналізу як необхідної складової процесу управління підприємством.

Поєднання розглянутих основних підходів трактування «фінансового стану»: фінансовий стан є результатом усіх видів діяльності, що здійснюються в певний момент часу, або протягом періоду. Крім того, він має комплексний характер, оскільки формується під впливом різноманітних факторів, відображає рівень збалансованості структурних складових капіталу, а також є носієм фактору ризику та зростання ринкової вартості підприємства.

Система показників оцінки фінансового стану підприємства передбачає три напрямки: горизонтальна та вертикальна оцінка майна, оцінка джерел формування капіталу, аналіз ефективності використання грошових ресурсів.

Управління фінансовим станом підприємства є сукупністю принципів, методів та інструментів прийняття та реалізації управлінських рішень щодо структури активів та джерел їх фінансування з метою забезпечення відповідності інтересам вищого менеджменту та зростання добробуту власників.

Поетапний процес управління фінансовим станом суб'єкта господарювання дозволить реалізувати заплановану лінію поведінки досягнення перспективних цілей і своєчасно реагувати на різноманітні виклики для усунення проблем і забезпечення подальшого сталого розвитку

Харчова промисловість включає понад 40 підгалузей, основними з яких є: цукрова, олійно-жирова, хлібопекарська, кондитерська, молочна, м'ясна, рибна, виноробна та ін. За останні роки в довоєнний період в Україні діяло близько 200 молокопереробних підприємств. У травні 2022 року, після початку бойових дій, близько 70% молокопереробних підприємств України налагодили виробництво та почали реалізацію своєї продукції. На кінець

2022 року на молочному ринку працювало 140 молокопереробних підприємств, тобто порівняно з 2021 роком їх кількість зменшилася.

Виробництво молока в Україні в 2022 році склало 7,7 млн. тонн, що на 12,1% менше показника 2021 року. Оцінки по виробництву молока в областях, де не проходять воєнні дії, становлять 7,3 млн. т, де проходили та/або проходять воєнні дії 0,4 млн. т. Попри війну та блокування морських портів у 2022 році Україна експортувала молочної продукції на 344,6 млн дол., що на 39% більше, ніж у 2021 році.

У молокопереробній галузі України на виробництво сиру припадає близько 10 % обсягу виробництва молокопродуктів. Цей продукт виробляють понад 150 підприємств, з яких 66 % пропонують тверді сичужні сири, а інші – м'які та перероблені (передусім плавлені сири). На українському сирному ринку у 2022 році спостерігалися нові тенденції: постачання сиру суттєво впало, а експорт значно зріс. Експорт сиру стрімко зріс із середини літа 2022р., тобто відтоді, як Єврокомісія скасувала всі квоти та мита на імпорт українських товарів до ЄС.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» — велике підприємство харчової, зокрема сиро-молочної промисловості.

Фінансові результати ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2020 та 2022рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою, а треба відзначити суттєве зростання рентабельності активів у 2022 році.

В умовах вторгнення російської федерації на територію України компанія продовжує працювати, своєчасно виплачувати працівникам заробітну плату та виконувати покладені на них обов'язки з сплати податків та інших зобов'язань.

Аналіз фінансових ресурсів показав, що протягом досліджуваного періоду, підприємство має від 12,5% до 26,87% власних коштів, що є дуже малим з точки зору фінансової безпеки.

В структурі сукупних активів найбільша питома вага припадає на оборотні активи. Переважання оборотних активів свідчить про формування

достатньо мобільної структури активів, що сприяє зростанню оборотності активів підприємства.

Аналіз показників ліквідності показав, що більшість показників знаходяться в допустимих межах, та в 2022р. спостерігається покращення всіх показників (слайд 13)

Більшість показників фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод» на протязі 2020-2022 рр. знаходиться в неприпустимих межах, підприємство має власні оборотні кошти для формування запасів на 31.12.2022, але їх частка незначна. Підприємство має невелику частку власного капіталу, значно меншу ніж позикового. Тому, можна зробити висновок про незадовільний стан фінансування діяльності підприємства.

Для поліпшення фінансового стану підприємств ТОВ «Пирятинський сирзавод» необхідно збільшувати суму власного капіталу, підвищувати ефективність управління оборотними активами, покращувати показники фінансової стійкості та платоспроможності, а також забезпечувати оптимальний рівень рентабельності та прибутковості.

Оцінку фінансового стану підприємства, яка здійснюється ТОВ «Пирятинський сирзавод» регулярно, доцільно доповнити аналізом ймовірності банкрутства. Результати розрахунків для ТОВ «Пирятинський сирзавод» показали, що за більшістю моделей, підприємство ТОВ «Пирятинський сирзавод» має низьку ймовірність банкрутства.

В даний час ефективність діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» значною мірою залежить від інформаційно-аналітичного забезпечення системи оцінки фінансового стану підприємства. Можливість довгострокового успішного функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод» визначається поліпшенням майнового стану та структури джерел коштів, забезпеченням ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, оптимізацією показників оборотності, підвищенням планових показників прибутку, рентабельності.

Під інформаційно-аналітичним забезпеченням оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» розуміється сукупність вихідних даних і підсумкової інформації в контурі бізнес-моделі.

Комплексна система оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» повинна бути представлена як багатоетапний процес.

Процес моделювання предметної області включає опис параметрів найважливіших блоків. Відбувається формалізація бізнес-моделі, визначаються дії, що здійснюються, забезпечується їх співорганізація в рамках інформаційно-аналітичного забезпечення системи оцінки фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Метою ТОВ «Пирятинський сирзавод» є забезпечення та підтримання його стабільного стану у довгостроковій перспективі, тобто продовження фази стабільності. Система моніторингу та підтримки прийняття рішень для виходу з передбанкрутного стану складається із двох блоків: блок 1 – «Модель моніторингу банкрутства»; блок 2 – «Система підтримки прийняття рішень».

Моніторинг роботи підприємства дозволяє організувати інформаційну прозорість процесів банкрутства, знизити суб'єктивність оцінки економічною складовою підприємства та на ранній стадії попередити особу, яка приймає рішення, про можливе наявності ознак навмисного банкрутства підприємства.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Вид. 3-тє. Київ : Знання-Прес, 2009. 299 с.
2. Аліновська Г. Я. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
3. Антощенкова В., Кравченко Я. Сучасні тенденції виробництва та споживання молока в світі в умовах глобалізації. *Економічний аналіз*, 2022. т. 32, № 2. С. 7–14. URL:<https://doi.org/10.35774/econa2022.02.007>. (дата звернення: 1.11.2023).
4. Аранчій В.І. Аналітична оцінка та екстраполяція функціонування ринку молокопродукції. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 20. С. 14–22. (дата звернення: 1.11.2023).
5. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 328 с.
6. Богацька Н.М., Галюк О.В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес-процесах підприємства. *Молодий вчений*. 2013. № 2. С. 12–15.
7. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор. 2016. 378 с.
8. Бойчик І.М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с.
9. В Україні продовжують працювати близько 70 % молокопереробних підприємств. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3479093-v-ukraini-prodovzuut-pracuvati-blizko-70-molokopererobnih-pidpriemstv.html> (дата звернення: 5.12.2023).
10. Васьківська К.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів:«ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
11. Величко А. Є., Кухарук Р. М., Маслоva І. В., Пухлякова М. В. (2021). Стан та перспективи розвитку ринку молока та молочних продуктів



- України. *Агросвіт*, № 16. С. 62–68. URL:<https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.16.62>. (дата звернення: 2.11.2023).
12. Голобородько С. Велика рогата: минуле та нинішнє. 2017. URL: [http://www.agroperspectiva.com/ru/free\\_article/333](http://www.agroperspectiva.com/ru/free_article/333) (дата звернення: 14.11.2023).
13. Гриценко Т.В. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2018. № 9. С. 465–469.
14. Гуменюк О.О. Сучасні методики аналізу та оцінки фінансового стану підприємств для обґрунтування управлінських рішень. *Sophus*. 2016. №3. URL:[http://sophus.at.ua/publ/2016\\_12\\_14\\_kampodilsk/sekcija\\_section\\_3\\_2016\\_12\\_14/suchasni\\_metodiki\\_analizu\\_ta\\_ocinki\\_finansovogo\\_stanu\\_pidpriemstv\\_dlja\\_ob\\_runtuvannja\\_upravlinskikh\\_rishen/136-1-0-2188](http://sophus.at.ua/publ/2016_12_14_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_12_14/suchasni_metodiki_analizu_ta_ocinki_finansovogo_stanu_pidpriemstv_dlja_ob_runtuvannja_upravlinskikh_rishen/136-1-0-2188) (дата звернення: 10.10.2020)
15. Гурська І. С., Лук'янова М. М. Функціонування вітчизняного ринку молока та молочних продуктів. *Інноваційна економіка*, 2019. № 3–4. С. 30–39.
16. Денисенко М.П., Зазимко О.В. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. *Агросвіт*. 2015. № 10. С. 3–9.
17. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. (2018). Ринок молочної галузі: стан та тенденції розвитку. *Економіка і суспільство*, Вип. 18. С. 382–388. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-53>. (дата звернення: 1.11.2023).
18. Експорт, нові продукти, вільні ніші: як війна позначилася на ринку сиру України. URL:<https://agroportal.ua/news/zhivotnovodstvo/eksport-novi-produkti-vilni-nishi-yak-viyna-poznachilasya-na-rinku-siru-ukrajini> (дата звернення: 1.10.2023).
19. Європа — основний покупець молочки у 2022 році. URL:<https://avm-ua.org/uk/post/evropa-osnovnij-pokupec-molocki-u-2022-roci> (дата звернення: 4.11.2023).

20. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. Київ : Знання, 2004. 566 с.
21. Загурський О. М. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс. навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 472 с.
22. Заюкова М., Ковальчук А. Теоретичні аспекти дефініції «фінансовий стан підприємства». URL : <http://intkonf.org/k-e-n-zayukova-m-s-kovalchuk-a-p-teoretichni-aspekti-definitsiyi-finansoviy-stand-pidpriemstva/> (дата звернення: 7.11.2023).
23. Іщенко Н.А. Управління фінансовим станом підприємства та напрямки його удосконалення. *Економіка і фінанси*. 2015. № 1. С. 56–61.
24. Козак О., Грищенко О. (2022). Ринок молока і молочних продуктів: світові тенденції розвитку та перспективи для України. *Вісник Хмельницького національного університету*, № 4. С. 90–96. URL:<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-308-4-14>. (дата звернення: 6.11.2023).
25. Коломієць Н. О., Павліченко В. М., Коломієць О. П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 185. С. 223-230. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdusg\\_2017\\_185\\_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdusg_2017_185_28) (дата звернення: 8.11.2023).
26. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : підручник. Київ : Знання, 2006. 378 с.
27. Косарева І. П., Хохлов М. П., Бірюкова В. В. Дослідження теоретичних основ фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 19. С.101–107. URL : [http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/19\\_2018\\_ukr/20.pdf](http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/19_2018_ukr/20.pdf) (дата звернення: 6.11.2023).
28. Косова Т. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 440 с.
29. Крайник О. П., Клепкова З. В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів : Інтелект, 2001. 396 с.

30. Кузьменко Л., Кузьмін В., Шаповалова В. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Херсон : Олді-плюс, 2003. 240 с.
31. Кузьо Н. Є., Косар Н. С., Малиха В. В. Дослідження тенденцій розвитку ринку молочних продуктів України на напрями активізації маркетингової діяльності на ньому виробників сиру. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку* № 1 (9), 2023. С.169-178  
[URL:https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper2023/sep/31272/menedzhment-173-182.pdf](https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper2023/sep/31272/menedzhment-173-182.pdf) (дата звернення: 1.11.2023).
32. Ладунка І.С. Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. *Економіка і суспільство*. 2016. № 5. С. 185–188.
33. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : ХайТек Прес, 2008. 336 с.
34. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с.
35. Мардар М. Р., Лозовська Г. М., Памбук С. А.. Основні тенденції розвитку ринку молочної продукції і методи її просування. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*, Вип. 4. С. 12–19. URL: [https://doi.org/10.31521/2313-092X/2019-4\(104\)](https://doi.org/10.31521/2313-092X/2019-4(104)). (дата звернення: 1.11.2023).
36. Меліхова Т.О. Оцінювання ймовірності банкрутства з метою підвищення фінансового стану підприємства. *Агросвіт*. 2019. № 10. С. 11–18.
37. Мосьондз О.Б. Аналіз фінансового стану підприємства: сутність і необхідність. *Ефективна економіка*. 2012. № 3. С. 15–19.
38. Насібова О. В., Івашкевич І. О. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. №30. С. 185-188.
39. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах : монографія / Т. Г. Камінська, Л. С. Шатковська, А. М. Шиш та ін.; за ред. Т. Г. Камінської. Київ : ЦП Компрінт, 2013. 329 с.

40. Обсяг імпорту сирів в Україну виріс на 97 %. URL: <https://.com/uk/posts/show/obsag&importu&siriv&v&ukrainu&viris&na&97> (дата звернення: 11.12.2023).

41. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 7.12.2023).

42. Офіційний сайт ТОВ «Пирятинський сирзавод». URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 7.12.2023).

43. Петренко В.С., Квасова О.П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Економічні науки*. 2015. № 8. С. 139–142.

44. Пітінова А.О. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства: сутність і необхідність. *Економічні науки*. 2013. № 4. С. 379–389.

45. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент: підручник Київ : КНЕУ, 2005. 536 с.

46. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств : підручник. Київ : КНЕУ, 2008. 552 с.

47. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник. Тернопіль : Економічна думка, 2001. 365 с.

48. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення. ФП ФІП PSE. 2010. № 8. С. 188–190.

49. Промислове тваринництво намагається зберегти поголів'я. URL: <https://uadairy.com/promyslove-tvarynnycztvo-namagayetsya-zberegty-pogolivya> (дата звернення: 5.12.2023).

50. Проскуріна Н. М., Гнідкова А. В. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1761/1697> (дата звернення: 1.11.2023).

51. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник ; 2-е вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

52. Саприкіна Л., Шипіл К. Діагностика фінансового стану підприємства як основа забезпечення його економічної безпеки. *Ефективна економіка*. 2012. № 11. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2012\\_11\\_53](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_11_53) (дата звернення: 1.10.2023).

53. Семенда Д. К., Корман І. І., Семенда О. В. (2022). Оцінка кон'юнктури та споживчих переваг на ринку сиру України. *Агросвіт*, № 3. С. 77–88. URL:<https://doi.org/10.32702/2306&6792.2022.3.77>. (дата звернення: 1.10.2023).

54. Семенов А. Г., Беженар Ю. М. Оцінка фінансового стану підприємства. *Держава та регіони*. 2016. №4-5. С. 47-50. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep\\_2016\\_4-5\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2016_4-5_11) (дата звернення: 9.11.2023).

55. Сорока Й.Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 2. С. 363–36

56. Титаренко О. С. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2012. №3 (54). С. 177-181. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk\\_2012\\_3\\_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2012_3_37) (дата звернення: 1.11.2023).

57. Томілін О. О., Лесюк А. С. Сутність та оцінка фінансового стану сільськогосподарського підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14. С. 561–566. URL : <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/115.pdf> (дата звернення: 1.11.2023).

58. Турчин І. М., Максимова Д. О. (2018). Аналіз ринку м'яких та твердих сирів в Україні та за кордоном. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. Серія: Харчові технології*, т. 20, № 85. С. 46–50. URL:<https://doi.org/10.15421/nvlvet8509>. (дата звернення: 1.11.2023).

59. Фаворити успіху 2021. Продукти харчування. URL: <https://www.favor.com.ua/vote/products/cheese> (дата звернення: 12.11.2023).

60. Фещенко О.П. Управління фінансовим станом корпорацій: сутність та принципи організації. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5344> (дата звернення: 02.12.2023)
61. Фінансовий словник-довідник / за ред.М.Я. Дем'яненка. Київ : ІАЕУААН, 2005. 507 с.
62. Хто і скільки споживає молочних продуктів. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/hto-i-skilki-spozivaie-molocnih-produktiv> (дата звернення: 5.12.2023).
63. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Київ. Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
64. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства : теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. С. 96–102.
65. Черкашина А.О. Шляхи поліпшення фінансового стану підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. № 39. С. 254–259.
66. Чмут А. В. Антош Н. В. Стан та тенденції розвитку ринку молока та молочної продукції в Україні. *Економіка і суспільство*, 2018. Вип. 17. С. 174–181. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-26>. (дата звернення: 1.11.2023).
67. Чубар І. Мета, завдання, джерела інформації та формування фінансових показників для проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. 2014. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/342> (дата звернення: 1.11.2023).
68. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз : навч. посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2012. 468 с.
69. Шевченко А. В., Табачук Н. О. Сучасний стан ринку молочної продукції та забезпечення її якості в умовах євроінтеграції України. *Науковий вісник Ужгородського нац. університету*, Вип. 27, част. 2. 2019. С. 101–107. URL:<https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-40> (дата звернення: 1.11.2023)..

70. Юрченко І. С. Оцінка впливу облікової політики на фінансовий стан підприємства. *Управління розвитком*. 2014. № 3. С. 112-114.
71. Ющенко В.Ю., Сутність та зміст поняття «фінансовий стан. URL : <http://www.vtei.com.ua/doc/2023/konf2203/4/29.pdf> (дата звернення: 1.11.2023).
72. Ярмоленко Ю. Ю. Вплив невідшкодованого податкового кредиту з ПДВ на фінансовий стан сільськогосподарських товаровиробників. *Modern economics*. 2020. № 23. С. 233-238.
73. Яцух О. О. Стійкий фінансовий стан підприємств як передумова фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 2(6). С. 418-435.
74. Heejung Y. Solvency and liquidity in shipping companies. *The Asian journal of shipping and logistics*. 2016. Vol. 32. Issue 4. P. 235-241.
75. Taranskyi I., Kuzo N., Kosar N., Lykholat S., Sapinski A., Pochopien J. (2021). Investigation of the tendencies of dairy market development in ukraine and competitive capacity of domestic and polish producers at the market. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, Vol. 21, Iss. 3, 759–768. URL: [http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.21\\_3/volume\\_21\\_3\\_2021.pdf](http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.21_3/volume_21_3_2021.pdf) (дата звернення: 1.11.2023).

## ДОДАТКИ



## ДОДАТОК А

## Фінансово-майновий стан ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2020 рік

Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	102 533	99 195
Первісна вартість	1011	281 591	303 872
Знос	1012	179 058	204 677
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
Інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	4 330	3 846
Усього	1095	106 863	103 041
Оборотні активи			
Запаси	1100	120 515	142 425
виробничі запаси	1101	24 816	25 181
незавершене виробництво	1102	10 440	15 369
готова продукція	1103	83 619	101 529
товари	1104	1 640	346
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	93 391	96 960
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	8 383	9 053
З бюджетом	1135	9 868	13 108
У тому числі з податку на прибуток	1136	2 801	2 801
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	76 490	41 207
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18 500	2 765
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 210	89 403
готівка	1166	89	142
рахунки в банках	1167	21 121	89 261
Витрати майбутніх періодів	1170	76	77
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0

## Продовження додатка А

1	2	3	4
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	24 458	4 321
Усього	1195	372 891	399 323
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Фінансово-майновий стан	1300	479 754	502 364

Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	70	49
емісійний дохід	1411	0	0
накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	71 257	106 352
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього	1495	84 677	122 258
Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	65 322	89 329
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Усього	1595	65 322	89 329
Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	37 835	93 424
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	863	696
Товари, роботи, послуги	1615	55 150	79 426
Розрахунками з бюджетом	1620	928	1 134
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
Розрахунками зі страхування	1625	918	1 092
Розрахунками з оплати праці	1630	3 194	3 900
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	171	3 590
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	218 101	97 363

## Продовження додатка А

1	2	3	4
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	6 445	7 386
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6 147	2 763
Усього	1695	329 755	290 777
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Фінансово-майновий стан	1900	479 754	502 364

## Інформація про фінансові результати за 2020 рік

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 371 020	1 356 007
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 242 015	1 286 117
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий:			
Прибуток	2090	129 005	69 890
Збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	19 355	7 865
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	18 152	16 569
Витрати на збут	2150	47 107	70 815
Інші операційні витрати	2180	18 872	27 524
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0

## Продовження додатка А

1	2	3	4
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	64 229	0
Збиток	2195	0	37 153
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1 306	1 659
Інші доходи	2240	84	5 032
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	27 995	26 687
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	22	4 936
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	37 602	0
Збиток	2295	0	62 085
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	37 602	0
Збиток	2355	0	62 085
Інший сукупний дохід	2445	-21	37
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-21	37
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-21	37
Сукупний дохід	2465	37 581	-62 048
Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	1 130 194	1 128 727
Витрати на оплату праці	2505	72 072	70 319
Відрахування на соціальні заходи	2510	16 377	14 976
Амортизація	2515	30 098	29 085
Інші операційні витрати	2520	117 812	138 502
Разом	2550	1 366 553	1 381 609
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

## ДОДАТОК Б

## Фінансово-майновий стан ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021 рік

Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	2 200	2 146
Первісна вартість	1001	7 454	8 379
Накопичена амортизація	1002	5 254	6 233
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	96 995	98 612
Первісна вартість	1011	296 418	314 951
Знос	1012	199 423	216 339
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Інші необоротні активи	1090	3 846	2 687
Усього	1095	103 041	103 445
Оборотні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Запаси	1100	142 425	263 317
виробничі запаси	1101	25 181	28 628
незавершене виробництво	1102	15 369	14 116
готова продукція	1103	101 529	220 463
товари	1104	346	110
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестраховання	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	96 960	100 643
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	9 053	17 227
З бюджетом	1135	13 108	6 814
У тому числі з податку на прибуток	1136	2 801	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	4	2
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	41 207	92 810
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 765	2 110
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 403	40 871
готівка	1166	142	163
рахунки в банках	1167	89 261	40 708
Витрати майбутніх періодів	1170	77	93
Інші оборотні активи	1190	4 321	2 545
Усього	1195	399 323	526 432
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Фінансово-майновий стан	1300	502 364	629 877

## Продовження додатка Б

## Пасив

Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	49	28
емісійний дохід	1411	0	-
накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	106 352	62 845
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього	1495	122 258	78 730
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код		
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	89 329	102 921
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Усього	1595	89 329	102 921
Поточні зобов'язання і забезпечення	Код		
Короткострокові кредити банків	1600	93 424	83 514
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	696	306
Товари, роботи, послуги	1615	79 426	91 004
Розрахунками з бюджетом	1620	1 134	1 077
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	1 092	1 021
Розрахунками з оплати праці	1630	3 900	3 828
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 590	413
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	97 363	255 896
Поточні забезпечення	1660	7 386	7 984
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 763	3 180
Усього	1695	290 777	448 226
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Фінансово-майновий стан	1900	502 364	629 877

## Продовження додатка Б

## Інформація про фінансові результати за 2021 рік

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 404 740	1 371 020
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 340 406	1 242 015
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	64 334	129 005
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	25 298	19 355
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	18 394	18 152
Витрати на збут	2150	50 276	47 107
Інші операційні витрати	2180	34 376	18 872
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	-	64 229
Збиток	2195	13 414	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	2 063	1 306
Інші доходи	2240	5 031	84
Фінансові витрати	2250	31 010	27 995
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	4 927	22
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	-	37 602
Збиток	2295	42 257	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	-	37 602
Збиток	2355	42 257	-

## ДОДАТОК В

## Фінансово-майновий стан ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022 рік

Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	2 146	983
Первісна вартість	1001	8 379	8 385
Накопичена амортизація	1002	6 233	7 402
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	98 612	85 683
Первісна вартість	1011	314 951	323 315
Знос	1012	216 339	237 632
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Інші необоротні активи	1090	2 687	21 059
Усього	1095	103 445	107 725
Оборотні активи			
Запаси	1100	263 317	207 823
виробничі запаси	1101	28 628	49 441
незавершене виробництво	1102	14 116	3 730
готова продукція	1103	220 463	154 405
товари	1104	110	247
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрашування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	100 643	156 834
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	17 227	8 006
З бюджетом	1135	6 814	4 055
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	18
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	92 810	110 861
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 110	1 122
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	40 871	113 022
готівка	1166	163	112
рахунки в банках	1167	40 708	112 910
Витрати майбутніх періодів	1170	93	142
Інші оборотні активи	1190	2 545	4 130
Усього	1195	526 432	606 013
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Фінансово-майновий стан	1300	629 877	713 738



## Продовження додатка В

Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	28	7
емісійний дохід	1411	0	-
накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	62 845	175 949
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього	1495	78 730	191 813
Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	102 921	184 595
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
благодійна допомога	1526	0	-
Усього	1595	102 921	184 595
Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	83 514	62 336
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	306	3 141
Товари, роботи, послуги	1615	91 004	70 364
Розрахунками з бюджетом	1620	1 077	3 738
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	2 392
Розрахунками зі страхування	1625	1 021	1 464
Розрахунками з оплати праці	1630	3 828	5 003
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	413	444
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	255 896	175 517
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	7 984	10 509
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 180	4 811
Усього	1695	448 226	337 330
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Фінансово-майновий стан	1900	629 877	713 738

## Продовження додатка В

## Інформація про фінансові результати за 2022 рік

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 753 605	1 404 740
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 526 469	1 340 406
Валовий:			
Прибуток	2090	227 136	64 334
Збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	80 013	25 298
Адміністративні витрати	2130	20 642	18 394
Витрати на збут	2150	70 542	50 276
Інші операційні витрати	2180	55 708	34 376
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	160 257	-
Збиток	2195	-	13 414
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	746	2 063
Інші доходи	2240	5 063	5 031
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	38 557	31 010
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	5 086	4 927
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	122 423	-
Збиток	2295	-	42 257
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-8 875	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	113 548	-
Збиток	2355	-	42 257
Сукупний дохід			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-21	-21
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-21	-21
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід	2465	113 527	-42 278

Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	1 335 940	1 296 969
Витрати на оплату праці	2505	86 170	78 129
Відрахування на соціальні заходи	2510	21 884	18 681
Амортизація	2515	25 989	23 529
Інші операційні витрати	2520	91 388	75 576
Разом	2550	1 561 371	1 492 884
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0